

Colecția ISTORII SECRETE

Vol. XVII prezentată de Dan-Silviu Boerescu

Secretele medicinii legale românești

INTEGRAL

În cele două *Pravile* de pe timpul lui Vasile Lupu și Matei Basarab se fac referiri la expertiza în cazuri de otrăvire, rănire, nebunie, viol, deflorare, sodomie. În timp, însă, domeniul s-a diversificat considerabil.

...Așadar, ce s-a întâmplat în realitate cu penisul lui Terente din muzeul Institutului de Medicină Legală din București, care era, de fapt, o butaforie? Și cum a reușit Mina Minovici să mumifice corpul portarului de la IML mai bine decât trupurile faraonilor? Iar Nicolae Minovici a fost fratele celebrului legist căruia Institutul Național de Medicină Legală îi poartă numele. Ca și fratele său, și-a dedicat viața științei și a recurs la metode extreme pentru a-și pune în practică studiile. A cercetat efectele agoniei prin autostrangulare și a fost el însuși cobai, spânzuruându-se de 12 ori!

**Chipuri și cauze ale morții sau poezia stranie a vieții
la morgă, din vremea lui Matei Basarab și Vasile Lupu
până astăzi • De la Terente la Gogea Mitu: chipuri
ale morții la Institutul Medico Legal din Vechiul București •**

**Autopsia lui Râmaru: creierul unui *serial killer*
obsedat sexual • Doamna cu Umbrela, frații incestuoși
fără voia lor, spiritism cu Iulia Hasdeu și alte povești
din Cimitirul Bellu • Crematoriul „Cenușa” – fum peste
Cocioc și obiectiv militar ultrasecret • „Cazul Anca”
demonstat, după ce Miliția găsește osemintele unei alte
victime a pictorului nebun, fiu de torționar •**

**Spiritele vii și luminoase de la sumbrul
Institut Medico Legal**

14.99 lei

INTEGRAL
eintegral.ro

Vol. XVII
Secretele
medicinii legale românești

Colecția ISTORII SECRETE
prezentată de Dan-Silviu Boerescu

Colecția: **ISTORII SECRETE**
Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOERESCU, DAN-SILVIU

**Secretele medicinei legale românești : docu-drame și mituri
contemporane însoțite de consemnări din presă / evocate de**
Dan Silviu Boerescu. - București : Integral, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-992-104-3

94

© INTEGRAL, 2018

Editor: Costel POSTOLACHE
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tiparul executat la tipografia Editurii *Paralela 45*

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-104-3

Secretele medicinii legale românești

Povești de la Crematoriul „Cenușa” și Cimitirul Bellu

Docu-drame și mituri istorice
însoțite de consemnări din presă
prezentate de Dan-Silviu Boerescu

INTEGRAL

CHAMBER OF DEPUTIES
OF THE PARLIAMENT

SECRET

medicines for the treatment of

of the (National) Council of Ministers

of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers

of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers

of the (National) Council of Ministers

of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers

of the (National) Council of Ministers

of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers
of the (National) Council of Ministers

of the (National) Council of Ministers

Sumar

**„Otrăvire, rănire, nebunie, viol, deflorare, sodomie” –
chipuri și cauze ale morții sau poezia stranie a vieții la morgă
din vremea lui Matei Basarab și Vasile Lupu până astăzi / 7**

**De la Terente la Gogea Mitu: chipuri ale morții
la Institutul Medico-Legal din Vechiul București / 27**

**Autopsia lui Râmaru:
creierul unui *serial killer* obsedat sexual / 53**

**Doamna cu Umbrela, frații incestuoși fără voia lor,
spiritism cu Iulia Hasdeu și alte povești din Cimitirul Bellu / 57**

**Crematoriul „Cenușa” – fum peste Cocioc
și obiectiv militar ultrasecret / 91**

**„Cazul Anca” demontat, după ce Miliția găsește osemintele
unei alte victime a pictorului nebun, fiu de tortionar / 97**

**Spiritele vii și luminoase
de la sumbrul Institut Medico-Legal / 111**

Lămuriri bibliografice / 123

Journal of the American Medical Association

Published weekly, except on Sundays, holidays, and days when the office is closed.
Subscription price, \$5.00 per annum in advance.

Published by the American Medical Association, 535 North Dearborn Street, Chicago, Ill.
Entered as second-class matter, June 26, 1907, under post office number 384, at Chicago, Ill., under special agreement of post office and postmaster.

Postage paid at Chicago, Ill., and at additional mailing offices.
Postmaster: Send address changes to JOURNAL OF THE AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION, 535 N. DEARBORN ST., CHICAGO, ILL.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Act of October 3, 1917, authorized on July 1, 1918.
Postage paid by addressee.

Copyright, 1918, by American Medical Association.
Printed at the Chicago Press, Chicago, Ill.

Published by the American Medical Association, 535 North Dearborn Street, Chicago, Ill.
Subscription price, \$5.00 per annum in advance.

Published by the American Medical Association, 535 North Dearborn Street, Chicago, Ill.
Subscription price, \$5.00 per annum in advance.

Published by the American Medical Association, 535 North Dearborn Street, Chicago, Ill.

„Otrăvire, rănire, nebunie, viol, deflorare, sodomie” – chipuri și cauze ale morții sau poezia stranie a vieții la morgă din vremea lui Matei Basarab și Vasile Lupu până astăzi

Medicina legală este o specialitate medicală care aplică principiile și metodologia științelor medicale la domeniul juridic, fiind o specialitate interdisciplinară, situată la granița între științele biologice și cele social-juridice.

În interesul justiției, medicina legală urmărește să obiectiveze și să evalueze, la solicitarea organelor de justiție sau a părților implicate, aspectele medicale conținute în spețele juridice cu privire la omul în viață sau cel decedat, oferind un suport probatoriu științific, o expertiză, denumită probațiune biologică.

Carol cel Mare (742-814) a stabilit în *Capitularies* o serie de norme legislative privind importanța informației aduse de medici într-un proces. Astfel, deznodământul unui proces putea fi influențat de mărturiile medicilor asupra plăgilor, sinuciderii, violului, bestialității, infanticidului sau impotenței.

În ceea ce privește domeniul de activitate, în mod schematic se poate vorbi de:

- *tanatologia* medico-legală sau patologia medico-legală morfologică (morfologia medico-legală), care studiază aspectele legate de moarte (felul morții, cauzele morții, semnele morții etc.); preocuparea esențială a acestui sector medico-legal este centrată pe examinarea externă și internă a cadavrului;

- *clinica* medico-legală sau patologia medico-legală clinică, are ca obiect de studiu persoana, adică omul viu, sau documentele medicale ce îi aparțin acesteia, în scopul:

- probării unor violențe exercitate asupra sa, prin examinarea medico-legală traumatologică,

- stabilirii stării psihice, prin expertiza medico-legală psihiatrică,

- stabilirii posibilității executării pedepsei privative de libertate, prin expertiza medico-legală pentru amânarea sau întreruperea executării pedepsei pe motive medicale.

- *deontologia* medicală este acea parte a medicinei legale care se ocupă cu îndatoririle corpului medical, cu raporturile medicilor între ei, față de societate, justiție și față de pacienți.

Primele elemente de medicină legală se regăsesc în Legiunile cuprinse în *Cartea Românească de Învățătură de la Pravilele Împărătești*, cunoscută și ca *Pravila lui Vasile Lupu*, scrisă de Varlaam Moțoc și tipărită la Iași în 1646 sub

oblăduirea domnitorului omonim, precum și în *Îndreptarea Legii*, cunoscută și ca *Pravila lui Matei Basarab*, tipărită la Târgoviște în 1652, din porunca domnitorului Matei Basarab.

În cele două *Pravile* se fac referiri la expertiza în cazuri de otrăvire, rănire, nebunie, deflorare, sodomie. Sunt indicați medicii care pot să facă expertize, precum și modul cum acestea trebuie executate. Sunt enumerate o serie de infracțiuni cum ar fi pruncuciderea, atentatele împotriva moravurilor, incestul, sodomia, violul, sugrumarea, rănirile și otrăvirile, care fac parte din preocupările medicinei legale.

În anul 1865, a fost introdus în Principatele Unite *Codul Penal și de Instrucție Criminală*, în care se stabilea rolul medicului în cauzele cu caracter penal (moarte de cauză suspectă sau necunoscută), obligând procurorul să solicite participarea medicului la autopsie și redactarea raportului.

La 20 decembrie 1892, profesorul Mina Minovici a inaugurat *Morga orașului București*, transformată în 1898 în *Institutul medico-legal*, care funcționează și în prezent, sub titulatura Institutul de Medicină Legală din București.

În prezent, în România, activitatea de medicină legală se desfășoară în conformitate cu prevederile Legii nr. 459/2001, modificată prin Legea nr. 271/2004, a Regulamentului de aplicare și a Normelor procedurale. (<https://ro.wikipedia.org>)

Site-ul Institutului de Medicină Legală explică în detaliu normele care guvernează domeniul, plecând de la premiza că necesitatea expertizelor / constatărilor medico-legale se regăsește în toate cauzele juridice cu implicații medicale, precum și în toate cazurile medicale cu implicații juridice.

Medicina legală reprezintă, astfel, interfața gândirii juridice cu cea biologic-medicală. Dreptul ca știință lucrează cu

texte de lege, noțiuni și categorii precise, aplicând o logică de tip binar (da sau nu, alb sau negru, 0 sau 1 etc.). Însă, funcționând după logica analogică complexă, realitatea biologică, încă insuficient cunoscută și explicată, nu poate fi sesizată, înțeleasă și definită prin intermediul logicii binare.

Medicina legală nu este un auxiliar al justiției ci un colaborator independent al acesteia, aducând în fiecare caz juridic un plus de obiectivitate prin prezentarea expertală a perspectivei medicale. Orice ingerință în activitatea medico-legală este interzisă, atrăgând după caz răspundere administrativă, civilă sau penală.

Pentru a satisface exigențele de precizie ale justiției, medicul legist trebuie să fie cât mai exact cu putință, să cunoască legile și să-și dezvolte deprinderea de a explica realitățile complexe biologice unor persoane fără pregătire medicală. Trebuie să aplice un discernământ riguros și să se exprime concluziile prin formulări clare, inechivoce dar nuanțate, pentru a diferenția net realitățile medico-biologice certe (care pot fi demonstrate în afara oricărui îndoieli), de cele probabile (verosimile), sau doar posibile, astfel încât concluziile să fie corect interpretate și folosite ca atare în probațiune.

Există un raționament medico-legal, specific acestui domeniu de activitate, care îmbină raționamentul medical al clinicianului și al morfopatologului cu raționamentul judiciar al procurorului criminalist și al judecătorului, raționament ce are ca fundament verificarea și obiectivarea tuturor datelor medicale și a ipotezelor cauzale, simpla lor acceptare fiind exclusă.

Prestația medico-legală trebuie să fie obiectivă (se bazează numai pe date ce se pot demonstra), științifică (raționament

apt de a fi reprodus) și imparțială, adică de tipul celei provenite de la un expert.

Pentru obiectivitate, medicul legist va căuta să ajungă în posesia tuturor datelor medicale, solicitând concursul organelor de justiție și al unităților medicale. Punerea la dispoziția expertului a datelor medicale, științifice, ale cazului dat, reprezintă o necesitate din punct de vedere medical, juridic și social și stă la baza Respectării Drepturilor Omului, constituind un fundament pentru a evita erori medicale și juridice cu consecințe dezastruoase atât la nivel individual cât și social. (*www.legmed.ro*)

La 20 decembrie 1892, se inaugurează în București o instituție care purta numele de „Morga orașului”. La scurtă vreme însă, în 1898, Minovici avea să ia o decizie istorică: morga va lua numele de „Institutul Medico-Legal”, devenind astfel primul institut de medicină legală din lume. Mina Minovici a fost cel care a militat pentru separarea sistemului medico-legal de cel de sănătate publică sau de psihiatrie. În discursul de la deschiderea oficială a morgii, profesorul doctor Mina Minovici își susținea cauza, motivând că „medicina legală este chemată a rezolva probleme de justiție socială. Traiul în societate implică datorii și drepturi, cu paza cărora justiția este însărcinată, iar medicina legală dă justiției, pentru acest scop, servicii de o imensă importanță. Copilul se naște, legea îl protejează, îi asigură identitatea; dar ce ar însemna această protecție fără faptele materiale care să stabilească suprimarea, substituirea lui, avortul, infanticidul? Medicina legală este chemată să se pronunțe asupra acestor chestiuni (...) Crearea acestei instituțiuni va fi un exemplu de încurajare pentru tinerimea care va voi să muncească pe

terenul științific”. Medicii trebuiau să fie, conform aceleiași teorii, specialiști în medicina legală. La acel moment (1898), institutul deținea cea mai performantă tehnologie de laborator din Europa. Certificatul medico-legal care se eliberează astăzi de către institut este foarte asemănător celui pe care Mina Minovici l-a redactat și utilizat. Și învățământul medico-legal era, atunci, în ascensiune. În 1897, catedra de psihiatrie și medicină legală, până atunci comune, se scindează. Se creează astfel o catedră separată de medicină legală, condusă de profesorul Mina Minovici.

Nicolae Minovici, fratele lui Mina Minovici, i-a urmat acestuia la conducerea institutului. El a devenit cunoscut în istoria medicinei pentru crearea primului serviciu de salvare din București. La conducerea instituției de medicină legală au urmat alte personalități marcante ale medicinei românești: Theodor Vasiliu (1938-1956), Mihail Kernbach (1940), Ion Moraru (1958-1973). Profesorul Moise Terbancea, care a fost și șeful catedrei de medicină legală din cadrul Universității de Medicină și Farmacie (UMF) „Carol Davila”, a reușit să păstreze sistemul de medicină legală din România atunci când regimul comunist dorea desființarea lui. „În 1986, prima clădire a Institutului, de pe malul Dâmboviței, care a avut o mare valoare arhitectonică și istorică, a fost demolată. Vreme de peste trei ani (1986-1989), sediul temporar al Institutului a fost la Spitalul Pantelimon (actualul așezământ «Christiana»”, povestește, pentru Jurnalul Național, actualul director al IML „Mina Minovici”, prof. dr. Dan Dermengiu. Deși responsabili sistemului comunist nu înțelegeau „de ce este nevoie de doctori de morți”, medicina legală românească nu numai că a supraviețuit, dar s-a început

construcția actualului sediu al Institutului, de pe Șoseaua Vitan-Bârzești. Lucrările s-au finalizat în 1989, iar sediul nou a fost dat în folosință în același an. Din păcate, însă, profesorul Terbancea încetase din viață. Sediul actual are patru niveluri și adăpostește mai multe departamente și laboratoare: medicină legală clinică (cu laboratoarele de investigații electrofiziologice și radiologie), prosectură medico-legală, psihiatrie, psihologie și criminologie medico-legală, identificare și serologie medico-legală, toxicologie medico-legală, tanatologie (histopatologie, tanatochimie, histochimie, microbiologie) și genetică medico-legală. Institutul are, de asemenea, o bibliotecă, o capelă și un muzeu.

Celebrul muzeu care se află în incinta Institutului Medico-Legal este dedicat în totalitate medicilor legiști și studenților la Medicină și Drept (care studiază criminalistica). Majoritatea exponatelor datează încă de la înființarea morgii și au fost colectate de către profesorul Mina Minovici. Un număr mare de exponate se află aici, reprezentând diferite organe, anomalii medicale și arme ale crimei.

Mina Minovici, deosebit de apreciat de Carol Davila, s-a specializat în medicină legală la Paris. El este autorul a numeroase lucrări științifice referitoare la moartea subită și pseudomoartea subită (1929), medicina legală aplicată la arta dentară în 1930, medicina legală și accidente de circulație, volum bazat pe studii efectuate în 1927 și în 1932. Activitatea sa științifică avea să culmineze cu renumitul tratat complet de medicină legală în două volume, „rodul meditațiilor, observațiilor și experimentării personale în decursul unei vieți de om”. Minovici a înființat săli de expunere și conservare frigorifică a cadavrelor aduse pentru expertiză,

precum și săli de autopsie. Contribuția profesorului Mina Minovici în acest domeniu a fost una de pionierat recunoscută pe plan internațional.

Cele mai vechi dovezi care atestă colaborarea medicilor cu justiția datează încă din Antichitate. În *Codul lui Hamurabi* (rege al Babilonului între anii 1728-1686 î. Hr.) apar primele elemente de răspundere medicală, precizând și sancțiunile pentru greșeli în intervențiile terapeutice.

Corpul lui Iulius Caesar a fost expus în Forum și examinat de către medicul Antistius. El a demonstrat, prin autopsie, că numai una dintre cele 23 de plăgi pe care le prezenta Caesar a fost fatală, notând că ea a atins toracele printre primele două coaste. (<http://jurnalul.ro>)

Convențional, se consideră că există trei perioade istorice în evoluția medicinei legale, conform Legmed.ro.

O perioadă veche care a durat câteva mii de ani până în secolul al XVI-lea: în această perioadă, medicina legală nu era separată de anatomie patologică și chirurgie, neexistând tratate sau experți specializați.

A doua perioadă, intermediară, cu începere din secolul al XVII-lea, este caracterizată prin studiu sistematic, dezvoltare științifică, separarea specialității și evidențierea individualității sale, apariția experților medicali legiști; etapa este inițiată în Italia, cu răspândire europeană ulterioară.

A treia etapă, recentă, modernă, începe o dată cu secolul XX, având ca repere importante descoperirea în anul 1901 a grupelor sanguine (Landsteiner) și a profilului ADN (amprenta genetică) în 1985 (Sir Alec Jeffreys).

În codurile de legi ale Egiptului antic era prevăzută necesitatea examinării de către moașe a femeii gravide condamnate

la moarte, amânându-se pedeapsa până după naștere (dacă graviditatea era confirmată). Legile egiptene pedepseau aspru avortul; se considerau drept vicii grave unele perversiuni sexuale.

În Talmud se menționează rănirile, omuciderile, sinuciderile, sarcina, constatarea morții, perversiunile sexuale, semnele virginității, violul, pubertatea, sterilitatea etc.

Avortul criminal era sever pedepsit. Exista o clasificare a leziunilor traumatiche în șapte grupe, începând cu echimozele până la plăgile mortale, care erau aplicate atunci când o persoană trebuia consultată după o agresiune.

Documente medicale care atestă folosirea otrăvurilor datează din anul 3000 î. Hr. Hașișul era folosit pentru anestezie în chirurgie.

Atât medicina greacă cât și cea romană, cunoscând bolile psihice, au arătat felul în care puteau fi trași la răspundere penală anumiți bolnavi mintal. Autopsiile, în general, nu erau efectuate întrucât se considerau corpurile ca fiind sacre. Se cunoșteau otrăvuri precum cucuta (sinuciderea lui Socrate). Hipocrate vorbea despre mortalitatea plăgilor în aforismele sale. Aristotel a fixat momentul definirii vieții fetale la a 40-a zi după concepția propriu-zisă.

În anul 600 î. Hr., pe timpul Împăratului Numa Pompilius, se datează prima apreciere medico-legală referitoare la obligativitatea deschiderii abdomenului femeilor care mor în timpul nașterii pentru a salva copilul (cezariana). Astfel, au fost născuți Scipio Africanul și Iulius Cesar. *Lex Aquilla*, 572 î. Hr., face aprecieri asupra mortalității prin plăgi.

Tablele, cu precădere a XII-a (449 î. Hr.): „Nașterea unui om are loc într-o perioadă de 10 luni (solare). Adică o perioadă

de 300 zile ca durată extremă a sarcinii și, deci, tatăl care era mort sau absent dincolo de această perioadă este în afara răspunderii paternale”. Această durată este identică cu cea fixată 2.000 de ani mai târziu în Codul Napoleonian. Nu era permis să se incinereze cadavre în incinta orașului sau la mai puțin de 60 de picioare de o locuință.

Lex Cornelia a lui Sulla (138-78 î. Hr) prevedea supravegherea prostituției, interzicerea avortului, sarcina confirmată numai după controlul făcut de 5 moașe. Corpul lui Iulius Cesar a fost expus în Forum și a fost examinat de către Antistius, care a demonstrat că numai una dintre cele 23 de plăgi a fost letală. Ea a penetrat toracele printre coastele 1 și 2. La fel, au fost expuse și trupurile lui Germanicus și Genucius.

Plinius cel Bătrân (d. Hr. 23-79) a scris despre moartea subită, sinucidere, a stabilit că menopauza apare la 40 de ani și că abilitatea de a concepe încetează de la 50 ani. Corpurile bărbaților plutesc pe apă cu fața în sus și ale femeilor cu fața în jos(!), un mit mult timp păstrat.

Soranus (d. Hr. 98-138), vorbind despre bolile femeilor nu mai face referire la himen, ceea ce iluminează societatea romană și viața socială din Roma. Sub Împăratul Justinian (d. Hr. 483-565), în *Digeste* se scrie: „Medicii nu sunt martori obișnuiți și ei pun la dispoziție judecăți mai degrabă decât mărturii”. Se recunoaște, astfel, pentru prima dată necesitatea și rolul expertului într-un proces.

În secolul al V-lea d. Hr., Imperiul Roman era, în partea sa vestică, dominat de popoarele germanice și slave, considerate barbare. Este surprinzător că tocmai aceste popoare au precizat rolul expertului medical și statutul său. S-a instituit și *wergild*, o dezdăunare față de victimă și familia sa. *Lex*

Alemanorum oferă o descriere exactă a plăgilor și a reparării prejudiciului sub raport civil.

Legea Salică face aprecieri asupra avortului posttraumatic.

Codul Vizigotic impune restricții în practica medicală și pedepse medicului (ca și codul Hammurabi) în cazul în care pacientul moare. Codul Bavarian stipulează pedeapsa pentru avort.

Carol cel Mare (742-814) pune să se scrie *Capitularies* în sensul unificării legislative a imperiului său. Se subliniază necesitatea informației medicale într-un proces, folosirea obligatorie a medicilor pentru aprecieri medicale asupra plăgilor, sinuciderii, violului, bestialității, infanticidului, divorțului, impotenței.

Asizii din Ierusalim era un cod de legi imaginat pentru Regatul Ierusalimului de către cruciatul Godfrey de Bouillon. Se referea, printre altele, la necesitatea autopsiei în orice caz de crimă.

Roger al II-lea al Siciliei (1140) promulga o lege care pedepsește șarlatanii și cere examinarea medicală la procese.

Frederick al II-lea, alt suveran al Siciliei, în 1224 cere examinări publice medicale și reglementează învățământul medical: vârsta minimă 21 ani, durata 5 ani după un studiu de logică timp de 3 ani și un „rezidențiat” de 1 an după studii.

Hugo de Lucca, celebru chirurg, a depus jurământul de medic legist expert în 1249 și a oferit mărturii autorizate în fața tribunalului ecleziastic în unele cazuri de avorturi. Papa Inocențiu al III-lea, în 1209, accepta medici la curte care să evalueze cu precădere plăgile.

Papa Gregoriu al IX-lea, emite, în 1234, *Nova Compilatio Decretalium*, cu referire precisă la problematici medicale

și juridice în cazuri de cezariană, impotență, căsătorie, nulitatea căsătoriei, naștere, abuz sexual, avort, omor, etc. De asemenea, în aceste *Decretalii* se cerea expres un medic expert în probarea torturii.

Papa Gregoriu al XII-lea, în 1582, adăuga, la culegerile legale precedente, unele problematici de sexologie. Expertiza medicală devine obligatorie și se precizează că „medicul trebuie să fie crezut în cadrul domeniului său de specialitate”.

Încă de pe vremea Episcopilor de Mainz și de Anjou existau experți medicali. Referințele erau asupra plăgilor în cadrul examinării externe a corpului dar nu se practica autopsii.

În 1374, se acordă dreptul la autopsie pentru Facultatea din Montpellier.

În 1507, la Mainz, sub auspiciile lui Georg, prinț episcop de Bamberg, se formulează acel extins cod penal și procedural de către baronul von Schwartzenberg, care va deveni *Codul Bambergensis*.

Bazându-se pe acesta, se promulga în 1532 *Constitutio Criminalis Carolina*, un adevărat cod penal și procedural în care se precizează clar rolul medicului expert, statutul său și necesitatea expertizei sale în cadrul unui proces.

Apar unele monografii în domeniu și medicina legală capătă germenii individualității ca specialitate medicală.

Bazându-se pe o observație a lui Galenus, se imaginează testul plămânului respirat (Sonnenkalb, 1561) care va fi folosit pentru prima dată de Schreyer în 1682. Acest test va crea un real imbold specialității și rolului expertului, el rămânând în uz până astăzi, deși cu unele firești limite.

Cel mai vechi document al medicinei legale universale rămâne, însă, colecția *Hsi-Yuan-Lu*, în cinci volume, apărută

în 1247 în China, autorul fiind consilierul penal Sun-tsi. Se ocupa de autopsii, traumatisme mortale și nemortale, asfixii, moartea subită și morțile survenite în cursul tratamentului prin acupunctură. Titlul unui capitol: *Cum se spală nedreptatea* subliniază rolul social al medicinei legale, iar *Instrucțiuni pentru autopsieri* precizează metodologia și tehnica de autopsie.

În 1575, Ambroise Pare publica *Des rapports et des moyens d'embaumer les corps morts*, prima carte de medicină legală apărută în Europa. Adresându-se medicilor, el le arăta dificultățile profesiei medicale și le recomanda să fie obiectivi și „să nu prezinte plăgile mari ca fiind mici și nici cele mici ca fiind mari, prin favoare sau altfel, pentru că jurații (judecătorii) se consultă și judecă adesea după cum li se raportează”. Același autor mai scrie tratatul *Moartea în urma rănilor sau impotenței sau pierderea vreunui membru*.

Sylvaticus scrie în 1595 un tratat despre simulare.

În 1597, *Methodus Testificandi* a lui Condronchius se referă la expertii în fața legii privind otrăvirile, plăgile, probleme sexuale. Din această epocă, datează și lucrarea lui Fortunato Fidelis *De Relationibus Medicorum Libri Quator*, care poate fi considerată drept primul tratat extins de medicină legală.

Pineau publica la Paris, în 1598, un tratat despre virginitate și deflorare.

Primul medic care a folosit, însă, denumirea de „medicină legală” a fost italianul Paolo Zacchia, medic al Papei Inocențiu al X-lea, consultant (expert) al tribunalului ecleziastic (Rota Romana) și savant multilateral (medic, poet, muzician, pictor, teolog).

Astfel, între 1621 și 1635 a scris la Roma primele șapte volume și, apoi, la Amsterdam alte două tomuri (1666) din,

poate, cel mai celebru tratat de medicină legală din toate timpurile, *Questiones medico-legales*. Sunt abordate capitolele clasice ale medicinei legale, la care anexează și 85 de păreri și decizii ale Rotei Sacre. Alte denumiri folosite pentru desemnarea acestei specialități (Medicina Forensis, Medicina Legalis, Medicina Legală, Médecine Légale, Legal Medicine, Forensic Medicine) reflectă legăturile medicinei cu dreptul. Există și alte denumiri ca: Medicina Judiciară, Médecine Judiciaire, Medical Jurisprudence, Gerichtliche Medizin. Acestea indică un domeniu mai restrâns de aplicare a cunoștințelor medicale în procedura judiciară (cercetare, anchetă, judecată), acoperind mai bine conținutul activității concrete a expertizelor curente. O altă grupă de denumiri indică o cale particulară de dezvoltare a medicinei legale, paralel cu obligațiile igienico-sanitare și administrative ale medicului: Medizinische Polizeiwissenschaft, Staatsarzneykunst, Politia medica. Cristalizarea medicinei legale ca specialitate medicală de sine stătătoare debutează o dată cu practica justiției de a solicita ajutorul unor persoane cu experiență (moașe, medici, chirurghi) pentru judecarea proceselor privind viața, integritatea corporală și sănătatea omului.

Ca psihiatru și medic legist, Cesare Lombroso a creat antropologia criminală, bazată pe teoria falsă a criminalului înăscut, neglijând rolul criminogen al mediului social.

În 1629, se publică *Inspekția rănilor mortale* de Bernardus Suevus, în timp ce Melchior Sebitz continuă cu studii asupra virginității (1630) și a plăgilor (1638), iar Michaelis, în Germania, prezintă un curs de medicină legală la Universitatea din Leipzig (1650).

Universitățile Evului Mediu au constituit, prin consiliile facultăților de medicină, primele organe de expertiză, fiind solicitate să-și dea cu părerea în diverse probleme medico-sanitare, dintre care unele aveau caracter medico-legal.

Praxis Criminalis apare în 1656.

Welsch, în 1660, scrie un tratat asupra plăgilor și a mortalității generate de acestea, devenind foarte cunoscut.

Valentini publică, în 1701, *Pandectae medico-legales*, urmate de *Novellae medico-legales*, scrieri ce vor fi încorporate lucrării *Corpus Juris medico-legale* în 1722, prima carte care încearcă să pună în balanță opera deja clasicizată lui Zacchias.

Prima revistă de medicină legală apare în Germania în 1782 la Berlin, publicată de Uden și Pyl.

Mari personalități ale căror contribuții au marcat devenirea acestei specialități rămân Hencke, Mende, dar, mai presus de toți, Johann Casper (1796-1864). Timp de 40 de ani, Casper a concentrat întreaga specialitate în jurul său. Cartea sa de căpătâi este, fără îndoială, *Praktische Handlbuch der Gerichtlisen Medizin* (1856) care constituie unul dintre primele tratate moderne în domeniu.

Se înființase între timp catedra de medicină legală la Universitatea din Viena în 1804. În 1875, la catedră ajunge Eduard Ritter von Hofmann (1837-1897), o mare personalitate în această specialitate. Se editează cărți de diagnostic pe cadavru (J. L. Casper, 1858), precum și cunoscutele cărți *Atlas de medicină legală* (E. von Hofmann) și *Lehrbuch der Gerichtlisen Medizin*. Sub conducerea sa, Viena devine centrul de specialitate în lumea germanofonă.

Această orientare este continuată de A. Haberdar la Viena, F. Strassmann la Berlin și alții.

În Franța, Antoine Louis este medic legist expert al curții regale timp de trei decenii. El a și fost primul care a predat medicina legală. Era extrem de bine văzut și de apreciat după ce a scris un tratat asupra înecării în 1748, altul asupra semnelor morții în 1752, apoi unul dedicat spânzurării în 1763, dar și altul asupra „mecanismelor de contralovitură” în traumatismele cranio-cerebrale, în 1772.

Până la Revoluția Franceză din 1789, cadrul procedural penal nu era favorabil dezvoltării expertizelor medicale (debaterile erau adesea secrete, acuzatul lipsit de apărare, mărturia inculpatului, considerată „regina probelor”, era adesea smulsă prin tortură etc). Abia în secolul al XIX-lea procedura judiciară încetează să mai fie secretă și devine publică, și de aceea opiniilor experților solicitându-li-se o cât mai mare rigoare, imparțialitate și probitate științifică.

Dezvoltarea unei categorii de experți medicali specializați (medicină legală) în această perioadă a exercitat, consideră specialiștii de la Legalmed.ro, la rândul ei, o influență reciprocă asupra dezvoltării concepțiilor de drept și procedură (alienatul mintal scăpa de rigorile justiției, pruncuciderea ajunge să beneficieze de o pedeapsă mai blândă decât omuciderea, anomaliile sexuale beneficiază de o interpretare mai diferențiată) și asupra îmbogățirii și diversificării probelor științifice (de exemplu în stabilirea cauzei morții, a identității persoanei, a filiației, a elucidării mecanismelor diverselor vătămări).

În învățământul medical, medicina legală apare mai întâi ca o disciplină secundară, predată în cadrul altor catedre (anatomie patologică, igienă, toxicologie, psihiatrie) și, de

aceea, numeroși medici cu alt profil de bază au adus contribuții esențiale în dezvoltarea medicinei legale.

În acest timp, s-au creat trei catedre universitare la Paris, Strasbourg și Montpellier. Mahon, la Paris, publica în 1801 *Médecine Légale et Hygiène Publique*. Fodere, la Strasbourg, publicase în 1799 un tratat de medicină legală, care a devenit tratatul de bază pentru întreaga Europă timp de jumătate de secol.

În 1829, apare *Annales d'hygiène publique et de médecine légale*, care devine cea mai importantă publicație a specialității.

La Paris, Prof. M.J. Orfila, apoi A. Devergie (1835), au fost concomitent profesori de chimie și de medicină legală. A. Tardieu a fost patolog, igienist și medic legist. A. Lacassagne și P. Brouardel s-au ocupat, de asemenea, și de probleme de igienă și medicină legală. Asemănător, și alte nume celebre precum Thoinot, Vibert, Balthazard, Lacassagne, Martin și Chavigny.

Orfila este considerat ca părintele toxicologiei moderne o dată cu apariția *Tratat-ului despre otrăvuri* (1814-1815).

Samuel Farr a scris primul tratat de medicină legală (1788), *Elemente de jurisprudență medicală*.

Primul profesor de specialitate a fost Andrew Duncan Senior, care a devenit profesor de fiziologie și medicină legală în 1789 la Edinburgh. A fost urmat de Sir Robert Christison, cea mai mare personalitate engleză a domeniului în secolul al XIX-lea, care în 1829 scrie un alt *Tratat despre otrăvuri*, care rămâne cea mai bună carte de specialitate în Anglia pentru următorii 50 de ani.

A urmat profesorul Traill, iar în 1858 medicina legală a devenit obligatorie în toate școlile medicale din Anglia.

Au continuat Sir Douglas Maclaghan (1862-1896) și Sir Henry Littlejohn (1897-1906).

În Glasgow, cursurile de medicină legală sunt predate de James Armour în 1826, George Watt în 1831, John Pagan în 1830 (*The Medical Jurisprudence of Insanity*). De departe, cel mai celebru nume în secolul al XIX-lea în Anglia a fost cel al lui Alfred Swaine Taylor (1806-1880). Tratatul său fundamental a fost *Principles and Practice of Medical Jurisprudence* (1836).

În America, sistemul „coroner” a fost importat din Anglia începând cu 1636. Primele autopsii au fost cele efectuate de Estienne în 1647. Primul profesor de medicină legală a fost James J. Stringham în New York (1804). Alte nume celebre au fost Benjamin Rush (1768), Charles Caldwell (1812), frații T.R. și J.B. Beck (1815, *Elements of Medical Jurisprudence*). Începând cu 1835, medicina legală a fost predată în toate universitățile medicale americane. Mai putem enumera pe T.G. Wormely (1867, *Micro Chemistry of Poisons*, o carte cu reputație internațională), J.J. Reese (*Text Book of Medical Jurisprudence and Toxicology*, cartea de referință pentru studenții din SUA, 1884) și tratatul în patru volume al lui R.A. Wilhaus și T.C. Becker (1894).

În anul 1856, Carol Davila înființează la București Școala de Chirurgie, ulterior denumită Școala Națională de Medicină și Farmacie. Aici se preda și medicina legală. În 1862, se înființează, pe lângă Ministerul de Interne și Ministerul Justiției, un laborator de chimie destinat să servească lucrărilor practice ale învățământului medical și să fie în același timp la dispoziția instanțelor juridiciare pentru cercetări chimico-legale.

În anul 1865, prin apariția Codului Penal și Codului de Instrucție Criminală a fost stabilit rolul medicului într-o serie de cauze judiciare.

În 1861, Gheorghe Atanasovici devine primul profesor de medicină legală la Școala Națională de Medicină și Farmacie.

În 1862, același Gheorghe Atanasovici este numit medic legist al Capitalei.

În 1879, a fost numit profesor de psihiatrie și medicină legală, Alexandru Sutzu. Medicina legală în Cluj se leagă de numele lui Nicolae Minovici.

Profesorul Mina Minovici (1858-1933) este cel care va reforma din temelii medicina legală românească.

La 20 decembrie 1892, avea să inaugureze „Morga orașului”. Din 1898, frontispiciul clădirii, pe care era scris „Morga orașului” va fi schimbat cu cel de „Institutul Medico-Legal”, o decizie istorică, întrucât la acea dată devine ca atare primul institut de medicină legală din lume. Mina Minovici a identificat faptul că sistemul medico-legal trebuie să funcționeze complet separat de cel de sănătate publică sau de psihiatrie și trebuie organizat la scară națională în subordonare teritorială și științifică, de tip piramidal. Iar medicii trebuiau să fie medici legiști, specialiști în acest domeniu care să nu aibă alte probleme de rezolvat în cadrul altor specialități. Această structurare l-a condus la ideea redenumirii morgii pe care tocmai o înființase drept Institut, un adevărat centru național al nou createi rețele de medicină legală.

La acel moment (1898), Institutul deținea cea mai performantă tehnologie de laborator din Europa, cu precădere în domeniul toxicologic. Modul său de organizare a specialității

și a rețelei de medicină legală a fost importat de toate țările europene.

Și astăzi formatul certificatului medico-legal sau al raportului de expertiză este foarte asemănător celui imaginat și folosit de către Mina Minovici. În 1897, prin scindarea catedrei de psihiatrie și medicină legală deținute de profesorul Alexandru Sutzu se creează astfel o noua catedră independentă de medicină legală condusă de același Mina Minovici. (*www.legmed.ro*)

Dincolo de istoria medicinei legale, anecdotică circumscrisă acestui domeniu este una copleșitoare. Ce s-a întâmplat în realitate cu penisul lui Terente din muzeul Institutului de Medicină Legală din București, care era, de fapt, o butaforie? Și cum a reușit Mina Minovici să mumifice corpul portarului de la IML mai bine decât trupurile faraonilor? Iar Nicolae Minovici a fost fratele celebrului legist căruia Institutul Național de Medicină Legală îi poartă numele. Ca și fratele său, și-a dedicat viața științei și a recurs la metode extreme pentru a-și pune în practică studiile. A cercetat efectele agoniei prin autostrangulare și a fost el însuși cobai, spânzurându-se de 12 ori!

De la Terente la Gogea Mitu: chipuri ale morții la Institutul Medico-Legal din Vechiul București

România și Bucureștii de demult l-au avut pe cel mai mare specialist european în materie de *moarte*, care a studiat inclusiv craniile și alte părți ale trupurilor marilor criminali care au acționat în țara noastră în perioada interbelică. Mina Minovici (30 aprilie 1858, Brăila – 25 aprilie 1933, București) a fost un medic legist și farmacist român. Este faimos pentru studiile aprofundate despre alcaloizii cadaverici, putrefacție, simularea bolilor mintale și antropologie medico-legală. Este fondatorul școlii române de medicină judiciară și a fost directorul primului Institut de Medicină Legală din România, construit în 1892. Fondator al sistemului medico-legal modern, a fost una dintre cele mai proeminente personalități din acest domeniu din Europa timpurilor sale.

Legea nr. 149/1930, intrată în vigoare de la 12.06.1930, prevedea menținerea pe viață a profesorului dr. Mina Minovici

ca director al Institutului Medico-Legal Profesor dr. Mina Minovici din București „ca o consacrare a meritelor sale excepționale, în post de director ce ocupă la acest Institut”.

În anul 1908, profesorul Mina Minovici a mumificat corpul unui bătrân cerșetor. În anul 2003, după o serie de investigații: tomografie computerizată, endoscopie, toxicologie și o cercetare amănunțită a arhivelor Institutului de Medicină Legală (IML – fondat de profesorul Minovici) s-a constatat prezența tuturor organelor în interiorul mumiei, în poziția lor anatomică normală. Nu s-a găsit decât o singură incizie, la nivelul coapsei drepte, prin care a fost deschisă artera femurală, pentru injectarea fluidului folosit la îmbălsămare. Compoziția fluidului folosit pentru îmbălsămare era: doi litri de formol 40% și câte 250 ml de glicerină și alcool etilic de 96 de grade. (<https://ro.wikipedia.org>)

Nicolae Minovici a fost fratele celebrului legist Mina Minovici, căruia Institutul Național de Medicină Legală îi poartă numele. Ca și fratele său, și-a dedicat viața științei și a recurs la metode extreme pentru a-și pune în practică studiile. A cercetat efectele agoniei prin autostrangulare și a fost el însuși cobai, spânzurându-se de 12 ori. Nicolae Minovici s-a născut pe 23 octombrie 1868, fiind al șaptelea copil al familiei lui Ștefan Minovici. „Fire încăpățânată, îndărătnică, dar voluntară”, așa este descris copilul Nicolae Minovici. A urmat cursurile primare la Școala comunală nr. 1 din Brăila, iar liceul l-a absolvit în București, la Sf. Sava. Spre deosebire de frații săi, care au urmat tradiția din familie și s-au îndreptat către o carieră în domeniul științelor, Nicolae Minovici a ales artele după absolvirea liceului. În 1891, el s-a înscris la Școala de Belle-Arte. În urma insistențelor fratelui său

Mina, după doar un an a abandonat artele în favoarea medicinei. În timpul studenției, a lucrat ca desenator și ca preparator al sălii de disecție, apoi al clinicii și Institutului de Chirurgie și Ginecologie. Tot în perioada în care studia Medicina, a reușit identificarea autorului unui furt săvârșit într-o tipografie cu ajutorul urmelor de mâini. A fost pentru prima dată când în România s-a reușit identificarea unui criminal pe baza urmelor digitale. În anul 1898, Nicolae Minovici a obținut titlul de doctor în medicină, cu lucrarea *Tatuajele în România*, temă abordată pentru prima dată în literatura de specialitate din țara noastră. După absolvirea Facultății de Medicină din țară, și-a continuat studiile la Berlin între 1899-1901. La Berlin, a lucrat la Institutul de Anatomie Patologică și Spitalul „Moabit”. S-a întors în țară după definitivarea studiilor și a înființat în 1906 prima Societate de Salvare din Balcani, o societate care s-a întreținut din venituri proprii timp de 30 de ani.

În 1904, doctorul Nicolae Minovici a publicat o lucrare inedită, numită *Studiu asupra spânzurării*, în care a cercetat efectele agoniei prin autostrangulare. Pentru a demonstra practic teoria din studiu, medicul și-a provocat de unul singur sufocarea. Nicolae Minovici s-a folosit el însuși pe post de cobai în 12 ședințe de autostrangulare. „Prima dată când am încercat să-mi provoc moartea în chipul acesta, zăceam întins pe patul meu, privind cerul. Cu ambele mâini mi-am strâns cu putere gâtul în jurul mărului lui Adam. În secunda a V-a simțeam cum se coboară peste mine un vâl purpuriu și apoi un vâl negru. Cu o repeziciune uimitoare defilau apoi înaintea ochilor mei sufletești fel de fel de icoane. Apoi am simțit ceva asemănător cu o cumplită descărcare electrică și

totul se făcu negru. Am pierdut simțul rațiunii”, povestea medicul Minovici despre prima experiență de autostrangulare.

În încercarea sa de a afla care este limita dintre viață și moarte, Minovici s-a spânzurat singur de la 2 metri înălțime. „Pleoapele mi s-au închis cu forță, parcă de o putere nevăzută. Am simțit apoi cum mi se închid căile de respirație, după care a urmat un muget sinistru ce pătrundea în urechi. N-am mai auzit vocea servitorului care trăgea frânghia”, povestea medicul despre experiența trăită în folosul științei. *Studiul asupra spânzurării*, făcut de Nicolae Minovici a fost o lucrare unică în domeniul medicinei românești din perioada ei de pionierat. În lucrarea sa, medicul constata: „Studiul spânzurării deschide interesului și îndatoririlor, câmpul cel mai vast, perspectiva cea mai nelimitată. Suntem departe de a crede că asupra acestui subiect știința și-a spus ultimul cuvânt sau a renunțat de a-l spune. Nu încapе îndoială că se va găsi o dezlegare și la aceasta”. În 1902, Nicolae Minovici a fost numit medic legist pe lângă parchetul Tribunalului Ilfov și Subdirector al Institutului medico-legal și profesor de medicină legală la Școala de Științe de Stat. În anul 1909, Nicolae Minovici a fost avansat șef de lucrări al Catedrei de Medicină Legală. În aceeași perioadă a fost însărcinat de Primărie să rezolve problema cerșetoriei și a vagabondajului în București.

Plecat la Cluj, după Primul Război Mondial, a reușit să creeze și aici un Institut de Medicină Legală. În 1926, întors în București, a preluat funcția de primar al sectorului III Albastru, care cuprindea mahalalele Rahova, Grozăvești, Mandravela, Dealul Spirii, Cotroceni, 13 Septembrie și Șerban Vodă. Prin prisma acțiunilor inițiate în calitate de edil s-a ales cu porecla „Minovici dărâmă tot / Minovici e târnăcop”.

A curățat și a pavat străzile din aceste cartiere, a transformat maidanele în parcuri, a ridicat un cămin pentru gunoierii și măturătorii sectorului său. Tot el a construit primele WC-uri subterane din capitală. De numele edilului Nicolae Minovici se leagă și inițiativa privind oferirea de burse elevilor silitori din comuna Băneasa. Tot la Băneasa, doctorul Nicoale Minovici și-a făcut un renume de bun samaritean împrumutând cu bani și salvând de la necazuri nenumărați localnici. Tocmai de aceea, în 1934 a fost ales primar de locuitorii satului Băneasa fără ca el să candideze...

Doctorul Minovici și-a oferit casa, o fermă și colecția de artă populară Primăriei București în 1934. Către finalul vieții și-a donat toate economiile bănești asociațiilor care se ocupau de copii abandonați sau orfani. În anul ieșirii la pensie, a fost numit președinte al Colegiului Medical din România. A mai trăit doar trei ani după ce s-a pensionat. S-a îmbolnăvit de cancer localizat în laringe. În 1940, a suferit o operație de traheotomie la Viena în 1940. A murit un an mai târziu, pe 26 iunie 1941. (*www.adevarul.ro*)

De numele profesorului Nicolae Minovici se leagă și un episod monden pitoresc. Fiindcă era îndrăgostită până peste cap de savant, Maria Mihăescu – faimoasa escortă de lux cunoscută sub porecla „Mița Biciclista”, care s-a iubit inclusiv cu regii Leopold al Belgiei și Ferdinand al României (care i-a dăruit o vilă la Piața Romană, care există și acum, fiind protejată în calitate de monument istoric) – a refuzat cererea în căsătorie pe care i-o făcuse Regele Manuel al Portugaliei!

Egalul regilor în materie de palmares sentimental, Nicolae Minovici s-a aflat într-o aprigă dar loială concurență cu fratele său mai mare, Mina, dar nu l-a putut depăși pe acesta

pe plan științific. Înființat în anul 1892 de profesorul Mina Minovici, Institutul de Medicină Legală din București care își avea sediul pe Splaiul Unirii, era considerat, la vremea respectivă, cel mai mare și cel mai modern din întreaga Europă. Acesta cuprindea o sală de autopsie cu 8 mese, o bibliotecă, un amfiteatru, săli de lucrări practice, laboratoare de anatomie patologică, criminalistică, fotografie judiciară și celebrul muzeu alcătuit de profesorul Minovici. Timp de aproape 40 de ani, doctorul Mina Minovici a adunat și studiat alături de studenții săi, diverse piese anatomice umane, care se păstrează și astăzi în perfectă stare. Aici se găsesc craniile bandiților celebri în perioada începutului de secol XX: Terente, Niculiță, Petre zis Cetrică, Gherasim, Ogaru, Șegor, dar și hainele în care a murit Armand Călinescu, ciuruite de gloanțele legionare.

În anul 1986, Ceaușescu a hotărât demolarea institutului creat de profesorul Minovici pentru că stătea în calea bulevardului Victoria Socialismului. Nichipercea de la Scornicești le-a dat ordin angajaților IML ca în trei zile să-și găsească un nou sediu și să se mute cu tot calabâcul medico-legal, unde-or nimeri. „A fost ceva, catastrofal”, mărturisește prof. dr. Vladimir Beliș. „Timp de 25 de ani am lucrat în acel sediu și dintr-o dată eram obligat să-l părăsesc. S-au pierdut multe bunuri atunci. Din fericire, din muzeu nu am pierdut nimic pentru că, știind cât este de important, a fost primul obiectiv salvat și mutat într-o clădire provizorie.” Timp de trei ani, IML a funcționat într-un fost spital, ca apoi, în 1989, să se mute în noul sediu din Șoseaua Vitan Bârzești unde funcționează și în prezent. Prof. dr. Vladimir Beliș, cel care și-a dedicat mai bine de patru decenii din viață medicinei legale, a

avut amabilitatea de a însoți presa prin actuala clădire a faimosului institut și de a explica pe îndelete orice nelămurire.

Muzeul are circuit închis fiind rezervat numai specialiștilor din domeniul medicinei legale, organelor de justiție și studenților. Pe lângă exponatele care sunt de mare interes medico-legal, aici se găsește și o impresionantă colecție de cranii umane aparținând mai multor rase. Profesorul Mina Minovici s-a ocupat îndeaproape și de probleme legate de antropologie, împărtășind în mare parte teoria lui Lombroso conform căreia omul criminal are o anumită conformație a cutiei craniene.

Fostul portar al Institutului medico-legal are peste 100 de ani și stă în picioare încă! La intrarea în Muzeul „Mina Minovici” te întâmpină trupul mumificat, după metode egipțene, al unui bărbat. Miroase a formol înțepător și a ceva nedeslușit. Timp de 40 de ani, de la înființarea institutului, acest om a fost portar aici. Zi și noapte, a păzit morga și laboratoarele. Le mai păzește și acum! Corpul gol se află în poziție verticală în spatele unui geam gros. Nu mai are ochi. S-au stafidit cu timpul și acum privește lumea vie cu găurile negre ale orbitelor. Gura este întredeschisă, iar mâinile, lăsate în jos pe lângă coastele care înțepă pielea, sunt subțiri ca de păianjen.

Lângă mumia portarului, dorm scheletele unor giganți care au constituit obiectul de studiu al profesorului Minovici. Mulajul mâinii (44 de cm) și al labei piciorului (56 cm) aparțin celebrului Gogea Mitu, care măsura peste doi metri înălțime (probabil, 2,36 metri, cu 1-2 centimetri mai mult decât Ghiță Mureșan, căruia, însă, din cauza unei întâmplări nefericite, nu i-a putut împărți fabulosul destin american).

Gogea Mitu (*Gogu Ștefănescu – Dumitru Goagă*, 14 iulie 1914, Mârșani, Dolj – 22 iunie 1936, București) a fost un boxer român, deținătorul recordului mondial pentru cel mai înalt boxer, dar și cel mai înalt sportiv român. Înălțimea sa de 2,36 m (conform altor surse 2,26 sau 2,42 sau 2,44) l-a făcut celebru în toată Europa interbelică și a fost supranumit „Goliat din România”. Avea greutatea de 146 kg. A fost ciricar, apoi a intrat în lumea boxului, avându-l ca antrenor pe Umberto Lancia. Cariera părea promițătoare, mai ales după ce a reușit să-l învingă pe fostul campion al României la categoria grea, Dumitru Pavelescu. A murit la vârsta de numai 22 de ani, oficial din cauza unei tuberculoze; rudele sale au contestat această variantă, susținând că Gogea Mitu ar fi fost otrăvit de persoane invidioase pe succesul său. Expresia „gogeamite”, atribuită persoanelor foarte înalte, nu își are originea în numele lui, ci dimpotrivă, „numele de scenă” primit la circul Globus este în directă legătură cu cuvintele „cogeamite” sau „gogeamite” care provin – conform DEX-online – din sârbo-croată (*kódžamiti*) sau din bulgară (*kodjamiti*). (<https://ro.wikipedia.org>)

Sfârșitul lui Gogea Mitu este unul prematur, tragic și extrem de controversat. „Întorcându-se de la Paris la București și fiind foarte cald în tren, a deschis fereastra, și l-a tras puțin curentul. La sfatul managerului său, s-a internat câteva zile la Spitalul Filantropia, pentru masaje și investigații. Apoi, am aflat de la radio că a murit”, mărturisea nepoata uriașului, amintindu-și spusele mamei sale. Pe Gogea rudele l-au găsit mort, ascuns într-un subsol al spitalului, gata îmbălsămat, „să reziste pentru 20 de ani”. Deși varianta oficială a decesului este tuberculoza, există și suspiciunea că uriașului de

2,36-2,42 metri i-au fost administrate în buric patru injecții conținând o substanță letală, versiune îmbrățișată de urmașii celui care a fost cel mai înalt român al tuturor timpurilor. (*www.libertatea.ro*)

Gogea Mitu este înscris în Cartea Recordurilor la două secțiuni. El este, întâi de toate, cel mai înalt boxer din toate timpurile; niciun alt pugilist nu s-a apropiat de o astfel de statură. Pe de altă parte, cu cei 2,36 metri ai săi, Gogea Mitu nu rămâne în anale doar ca boxerul a cărui bărbie era (foarte) greu de prins, ci și ca sportivul cel mai înalt din România; baschetbalistul clujean Gheorghe Mureșan nu s-a ridicat „decât” la înălțimea de 2,34-2,35 metri. Intrăm, din acest moment, pe tărâmul legendelor: deși apropiată de zilele noastre (Gogea Mitu a trăit în interbelic, nu în Evul Mediu), povestea acestui român cu dimensiuni impresionante e un amestec de realitate și mit, de fapte atestate documentar, în arhive și în publicațiile vremii, cu amănunte cu iz fantastic și „înflorituri” care țin de o imaginație bogată. Și-atunci, te-ntrebi: cât e adevăr și cât legendă în istoria românului născut în Dolj, la Mârșani? Și, până la urmă, cine e acest Gogea Mitu, care reprezintă un element unic în patrimoniul sportiv românesc?

Întâi de toate, să demitizăm o legendă: a intrat, cumva, în conștiința populară că „gogeamite”, adjectivul acesta care desemnează mărimea – una impresionantă – a posesorului, ar veni, nici mai mult, nici mai puțin, de la numele de scenă al boxerului faimos în anii '30: Gogea Mitu. O reparație e și morală, și necesară: lucrurile stau, de fapt, exact invers; Gogu Ștefănescu (potrivit anumitor surse), Dumitru Goagă (potrivit altora) sau Dumitru Ștefănescu (potrivit site-urilor

specializate de box) și-a câștigat acest pseudonim dată fiind afecțiunea cu care se născuse: gigantism. Iar punctul de plecare îl reprezintă adjectivul „cogeamite”, cu variantele „gogeamite”, „coșcogeamite” (e drept însă că măcar prenumele boxerului – fie el Gogu sau Dumitru – s-a înscris în mod fericit în acest proces de naștere a unei porecle care a devenit, în cele din urmă, nume de scenă).

Să revenim la „cogeamite”/„coșcogeamite”. Dicționarul Explicativ al Limbii Române e categoric: aveam de-a face cu ceva foarte mare, foarte înalt; într-un cuvânt, cu ceva uriaș. Cuvântul are, se pare, rădăcini bulgărești, slavonii de la sud de Dunăre folosind ceva apropiat, în forma (*kos*)*koddzamiti*. Influențele limbii turce asupra limbii române pot fi și ele evidențiate, de vreme ce putem face legături între cuvintele „cogea” sau „coșcogea” și termenii turcești *koga* (mare, enorm) și *kos koga* (foarte mare). În sârbește, întâlnim forma *kogamit*, cu aproximativ același înțeles. Argumentația poate fi întărită cu câteva forme de folosire populară a termenului/termenilor, reținute de ediția tipărită în 1939 a Dicționarului Explicativ al Limbii Române: „Cogea om și se teme de un cățel!”, „Coșcogea voinici și fug de un pitic” sau „Te-ai făcut coșcogea flăcău!”.

La 14 iulie 1914, în localitatea doljeană Mârșani, se naște un copil care va cunoaște într-un timp foarte scurt gloria, pentru a sfârși apoi tragic, la doar 22 de ani. Atestările documentare nu sunt foarte precise în ceea ce privește numele: unele surse susțin că eroul nostru s-ar fi numit Gogu Ștefănescu, iar altele îl indică drept Dumitru Goagă. Site-urile specializate de box preferă o combinație între cele două variante anterioare, susținând că numele său de botez era Dumitru

Ștefănescu. Numele de scenă al eroului, Gogea Mitu, este cel folosit de obicei pentru a se evita orice potențiale neînțelegeri; Gogea a fost, așadar, primul dintre cei 11 copii ai unei familii sărace, care își câștiga existența din muncile agricole. Doi dintre copii au fost, însă, atinși de gigantism: Gogea (băiatul cel mare) și fratele său Tudorel (care avea să moară la vârsta de 7 ani, când deja măsura 1, 80 metri!).

Desigur că statura uriașă a lui Gogea Mitu a fost remarcată încă din fragedă pruncie. Acesta ar putea fi și motivul pentru care, la începutul anilor '30, un circ praghez ajunge pe malul românesc al Dunării, „racolându-l” pe tânărul uriaș de doar 17 ani. Gogea Mitu intră în caravană, fiind prezentat în toate capitalele Europei, în reprezentații, ca o raritate umană.

După o perioadă petrecută alături de echipa din Praga, Gogea Mitu ajunge la un circ cu adevărat faimos: celebra trupă de la Globus din Monaco îi propune olteanului (care putea atinge felinarele de pe stradă cu mâna) un contract mult mai avantajos din punct de vedere financiar. Rolul său în spectacole nu se schimbă însă. Nici nu avea cum să se schimbe. Gogea Mitu continuă să fie „omul rar”, piesa de atracție a circului monegasc. Oamenii plăteau bani grei pentru o fotografie cu Gogea, iar unele povești susțin că putea îndoi o bară de fier forjat doar cu forța brațelor.

Din perioada petrecută în arena circului datează și primele exagerări cu privire la statura sa impozantă. Pe diverse afișe Gogea Mitu e prezentat ca având o înălțime de 2,42 metri, 2,44 metri sau chiar de peste doi metri și jumătate. Organizatorii de spectacole – ca și cei de gale pugilistice, mai târziu – aveau tot interesul să îl prezinte cât mai mare și cât mai mâncău pe românul din Mârșani. În realitate, conform

unor surse medicale (și, deci, demne de încredere), Gogea Mitu măsoara 2,36 metri și cântărea 146 de kilograme.

Tot la capitolul exagerări considerăm că se încadrează și prezentarea meniului pe care l-ar fi servit la o singură masă uriașul din Mârșani: se spunea că acesta ar fi devorat o pâine, un pui, doi litri de lapte, 25 de ouă, un kilogram de prăjituri, doi litri de țuică(!) și jumătate de litru de vin. Puțin probabil să fi fost chiar așa, de vreme ce Gogea avea totuși nevoie de oarece formă fizică pentru întâlnirile din ring; românul va intra – grație unui promotor italian – în lumea boxului.

După norocul venit din senin, tradus în contractul cu ciroul din Praga, Gogea Mitu nu putea bănuși că destinul său va coti brusc încă o dată. Autorul moral al schimbării de ocupație, de statut, a lui Gogea: un celebru promotor de gale pugilistice din perioada interbelică. Italianul Umberto Lancia a auzit, astfel, de statura impresionantă a unui român care străbate Bătrânul Continent cu caravane de circuri și a întrezărit imediat o excelentă oportunitate de a câștiga bani și imagine. Întâlnirea celor doi s-a produs cu ocazia unui târg din cartierul bucureștean Obor.

Umberto Martini Lancia era italian doar după origini, el fiind născut și crescut în București. Fost boxer, Lancia avușese și el o carieră în ringul profesionist, cifrată la șase ani de activitate, interval în care strânsese 21 de lupte. Italianul nu fusese un pugilist oarecare, iar palmaresul său stătea mărturie: avea la activ 10 victorii, din care trei înainte de limită, șapte meciuri încheiate la egalitate și doar patru eșecuri. În total, la categoria de greutate mijlocie, Umberto Lancia se aflate în ring pentru 167 de runde. Ultima sa dispută fusese contabilizată în 1932, când a pierdut în fața lui Motzi

Spakow, după o pauză de aproape trei ani în care nu pusese mânușile pe pumni.

El este cel care l-a contactat pe Gogea Mitu și i-a propus să-l învețe să boxeze. Având avantajul staturii, garda lui Gogea era aproape inexpugnabilă, însă suprafața mare de lovire pe care o oferea corpul său adversarilor reprezenta un punct vulnerabil. Primele antrenamente s-au desfășurat la Craiova, cu adversari inegali, pentru că oricum un alt pugilist pe măsura lui Gogea Mitu era imposibil de găsit. Ca și acum, pariurile sportive erau un domeniu conex sportului, așa că spectatorii erau mulțumiți la luptele susținute de Gogea Mitu, pentru că ecuația deznodământului era în mare parte rezolvată. Desigur, existau și voci nemulțumite în public, care observau că meciurile cu *sparing-partenerii* se încheie mult înainte de limită, în detrimentul spectacolului echilibrat și al adrenalinei oferite de ultimul gong.

Un amănunt interesant: Umberto Lancia – cunoscut și sub numele de Bello Berti – a fost, practic, și primul adversar al lui Gogea Mitu, la un meci demonstrativ, la Galați, acolo unde s-au strâns aproximativ 3.000 de spectatori, în 1935, să vadă Uriașul din Mârșani la lucru. Lancia s-a sacrificat, intrând în ring alături de Gogea Mitu, din lipsă de adversari. Și încă un detaliu, chiar dacă o luăm înaintea poveștii: înainte de Gogea Mitu, dar și după moartea acestuia, Umberto Lancia s-a ocupat de destinele unui alt nume de legendă din nobila artă, Lucian Popescu, triplu campion european la diferite categorii de greutate.

După ce a învățat să se apere și să lovească, după ce a parcurs minimul elementar de abecedar al boxului, Gogea Mitu a fost gata să debuteze în boxul profesionist. În colțul

său, director de imagine, cum s-ar numi azi, dar și antrenor, se afla Umberto Lancia. Din umbră, un tehnician mult mai experimentat în școala antrenoratului decât Lancia: un alt italian, Giacomo Pometti.

Prima ieșire în lumea boxului mare a fost nu departe de casă, la București. Primul adversar: experimentatul campion al Italiei la categoria supergreu, Saverio Grizzo. La data de 6 iunie 1935, stadionul Venus din Capitală, una dintre cele mai cochete arene ale vremii, a fost gazda debutului ca boxer profesionist al lui Gogea Mitu. Disputa fusese programată pe durata a șase runde, însă diferența de valoare dintre cei doi a fost vizibilă încă de la primele schimburi. Saverio Grizzo a recepționat câteva lovituri dure în prima rundă și a fost trimis în două rânduri la podea. Arbitrul de ring, Jeny Dumitrescu, o somitate în materie, l-a numărat pe italian de fiecare dată până la 9. Înainte de prima pauză, Grizzo a făcut din nou cunoștință cu podeaua, fiind declarat, în uralele publicului, knock-out. Gogea Mitu pășea cu dreptul în grădina boxului mare. Este doar o speculație, dar, cunoscând destule din cele ce se petrec dincolo de cortină în boxul profesionist, se pare că Saverio Grizzo ar fi pornit deja învins în această bătălie.

Mai departe, Umberto Lancia a supralicitat și a aranjat un meci cu însuși George Godfrey, fost deținător al titlului mondial în varianta IBU (International Boxing Union). Lancia a știut de la început că uriașul de la Mârșani nu e pregătit și nu are tehnica necesară să îl înfrunte pe supergreul de peste Ocean, dar a mizat că sportivul său va acumula experiență competițională, iar tribuna va fi plină până la refuz.

Goodfrey avea un renume de apărat, așa că a primit provocarea și a venit la București în aceeași lună iunie a lui 1935. Ca și în cazul primului meci, supozițiile merg către un dez-nodământ așteptat. Umberto Lancia știa că Gogea Mitu va pierde, dar dorea ca publicul, și mai ales pariorii, să știe că Gogea Mitu nu e invincibil. Miza și pe faptul că sportivul său se va căli și va rămâne cu picioarele pe pământ, în perspectiva unui lung turneu internațional ce se întrevedea la orizont.

Goodfrey, mai tehnic și mai experimentat, a știut cum să contracareze diferența de gabarit și l-a învins pe Gogea Mitu într-o partidă programată pe durata a patru runde; americanul avea și el o statură care nu era de neglijat, măsurând 2,02 metri.

După două partide, Gogea Mitu avea o victorie și un eșec. Interesant este însă că în palmaresul lui Goodfrey, unele surse nu indică disputa de la București. Este, deci, posibil ca americanul să-și fi luat măsuri de precauție și, pentru a nu-și știrbi palmaresul, să fi solicitat ca meciul să nu fie oficial.

Gogea Mitu avea nevoie de cel puțin o partidă pentru refacerea moralului înainte de plecarea în turneu. S-a perfectat, așadar, o dispută cu campionul național al României la categoria supergreu, Dumitru Pavelescu.

Meciul a avut loc la 27 octombrie 1935, la Gibb Hall, o locație preferată pentru organizarea galelor vremii. Dumitru Pavelescu a fost pus imediat în inferioritate. Practic, Gogea Mitu a avut nevoie doar de două serii de lovituri, în care a apucat să alterneze directele cu ambele brațe, cu croșeuri și upercuturi năucitoare. Măcelar cu o forță herculeană, Dumitru Pavelescu n-a fost capabil să reziste supergreului oltean, încasând mai multe lovituri puternice în zona capului.

Același arbitru de ring, Jeny Dumitrescu, a declarat lupta inegală, oprind ploaia de lovituri marca Gogea Mitu. După doar câteva secunde, campionul României fusese neoficial depusdat de titlu. Gogea Mitu înregistra al doilea succes al carierei.

Când *staff*-ul său tehnic a considerat că Gogea Mitu este pregătit să apară în fața publicului internațional, s-a plecat într-un lung turneu în Italia și Franța. Gogea Mitu a fost inclus în programul unor gale de mai mică amploare, unde și-a zdrobit literalmente adversarii. Statura sa impozantă atrăgea publicul ca un magnet. Deocamdată nu se născuse boxerul care să îl învingă pe Gogea Mitu. Eșecul suferit în fața campionului Statelor Unite ale Americii, George Goodfrey, fusese dat uitării. Informația nu avea aceeași viteză de circulație ca azi, așa că amatorii de box italieni și francezi îl credeau pe Gogea Mitu de neînvins.

O celebritate care se contura avea nevoie și de o poreclă pe măsură, așa că Gogea Mitu s-a ales cu apelative gen *Uri-așul din Mârșani* sau *Goliath-ul României*.

În urma seriei de meciuri disputate a câștigat sume de bani astronomice, o dată cu el îmbogățindu-se, firește, și Umberto Lancia. Fire simplă, Gogea Mitu a trimis o mare parte din bani acasă, la Mârșani, familiei sale sărace. Localnicii contemporani cu celebrul boxer povesteau că poștașul aducea câte doi-trei saci plini cu bani la casa părintească a lui Gogea Mitu, iar numărarea acestora era o treabă extrem de migăloasă.

Gogea Mitu avea un potențial enorm și făcea progrese rapide. Era o fire docilă, iar sfaturile primite de la Umberto Lancia i se potriveau de minune tânărului doljean plecat să

cucerească lumea. Se părea că pasul de la circ la box fusese o alegere cât se poate de inspirată.

Începută fulminant, cariera pugilistică a lui Gogea Mitu avea să se încheie la fel de brusc... și în mod tragic. Ne vom opri în cele ce urmează asupra ultimelor întâlniri care l-au avut în centrul lor pe Gogea Mitu. Mai întâi, pe 13 decembrie 1935, românul încrucișează mânușile cu profesionistul italian Giuseppe Sanga, în fața unui *Palais du Sport* arhiplin, la Paris. Din nefericire, rezultatul disputei nu este nicăieri de găsit, așa că partida este trecută la rubrica „no contests”, adică la cele care nu au influențat în niciun fel palmaresul sportivilor.

Un meci mare a fost cel cu campionul mondial Primo Carnera, un nume sonor al perioadei interbelice, care nu s-a lăsat intimidat de masivitatea uriașului Gogea Mitu și l-a dominat din toate punctele de vedere în ring. Logic, Camera a obținut victoria la puncte în acel meci, ceea ce denotă că era foarte greu să îl dobori pe Gogea Mitu, indiferent câte lovituri i-ar fi aplicat oponentii.

Pe 2 ianuarie 1936, Gogea Mitu este pus față în față cu germano-francezul Bergman, tot la Paris. Partida durează șase runde și se încheie nedecis. Gogea Mitu a boxat sleit de puteri, forma sa fizică fiind evident slăbită de boala de plămâni cu care se pricopsise. A rezistat însă în fața unui pugilist cu un joc de picioare extraordinar și care l-a lovit pe român de câte ori l-a surprins fără gardă. Pumnii de fier ai olteanului au forțat juriul să acorde o remiză de salon, prima și ultima în cariera sportivă a lui Gogea Mitu.

Uriașul de la Mârșani a continuat antrenamentele în primăvara lui 1936, obiectivele lui Umberto Lancia fiind să repete turneele internaționale, care înregistraseră rezultate

financiare cu totul deosebite. Destinul i-a jucat însă o festă sumbră supergreului Gogea Mitu...

La începutul verii lui 1936, mai precis în luna iunie, Gogea Mitu s-a întors cu trenul de la Istanbul la București. A contactat din nou o răceală (probabil de la curentul din tren) și a fost sfătuit de Umberto Lancia să amâne plecarea spre Mârșani, pentru a se întrema. A fost internat la spitalul bucureștean Filantropia, iar după câteva zile, la 22 iunie, a încetat din viață.

Medicii au declarat drept cauză a decesului tuberculoza, boală de care suferea cronic încă din copilărie. Rudele și familia au contestat acest verdict, considerând că medicii au fost cei care i-ar fi cauzat moartea, după mai multe injecții în jurul buricului. Apropiatii lui Gogea Mitu își bazau supoziția pe faptul că adversarii lui din ring ar fi complotat pentru că îl credeau invincibil; sau că presa și mafia pariurilor puseseră la cale asasinarea, pentru că Gogea Mitu răpea spectacolul.

Scenariul acesta al complotului (și, deci, al asasinării) e relativ șubred și poate fi ușor demontat: Gogea Mitu nu era invincibil, dovadă și palmaresul său de până atunci, care includea 8 victorii, toate înainte de limită, două înfrângeri și un meci egal. Mai existau și cinci partide fără rezultat. Poate că adversarii și promotorii acestora ar fi văzut potențialul lui Gogea Mitu și se temeau că el își va cizela tehnica, devenind în cele din urmă invincibil, dar de aici până la crimă e cale lungă. Prezumția că presa și *bookmaker*-ii ar fi dorit dispariția lui Gogea Mitu e cu totul hilară, de vreme ce uriașul de la Mârșani, prin simpla prezență, genera public și interes. Mai mult: rezultatele sale ușor contradictorii erau și ele pe placul

caselor de pariuri, care îi acordau cote mici la victorie, pentru a se îmbogăți pe un eventual pas greșit al Goliath-ului român.

Surse din interiorul spitalului, citate în presa vremii, susțin și că medicii au fost la căpătâiul bolnavului până când acesta și-a dat ultima suflare. Echipa de specialiști a făcut, se pare, tot posibilul să îl salveze pe Gogea Mitu, însă tuberculoza contractată în copilărie s-a dovedit letală.

Ceremonia funerară a avut loc în localitatea natală, în Mârșanii Doljului, de acolo de unde plecase în urmă cu doar cinci ani pentru a cuceri lumea circului. Gogea se întorcea acum acasă pentru totdeauna, doborât de boală, după un scurt, dar foarte intens episod pugilistic. La câțeva vreme după moarte, scheletul său a devenit obiect de studiu la Facultatea de Medicină a Universității din Craiova. (*www.historia.ro*)

În muzeul de la IML, la câțiva pași mai încolo de mlaștile lui Gogea Mitu sunt expuse diplomele profesorului Minovici din Franța, unde a făcut specialitatea în medicină legală, decorațiile primite de la Regele Carol I, microscopul la care a lucrat ani de zile și trusa personală de autopsie.

Într-o vitrină este expusă masca mortuară a lui Marin Preda. Pe lângă oase și cranii, profesorul Minovici a strâns în muzeul lui și corpuri delictuale adunate timp de decenii. Pistoale artizanale, săbii, cuțitașe, pumnale, box-uri, cu care criminalii vestiți ai secolului trecut au ucis cu sânge rece. Sub un geam imens se află țintuite în pioneze, bucăți mari de piele cu tatuaje. Bandiți celebri sau anonimi, care și-au sfârșit zilele prin pușcării, și-au înțepat pielea cu acul, desenându-și portrete de dame ale anilor '30: Jeana, Didina, Zița. Unele tatuaje sunt colorate cu sânge, iar din loc în loc mai e și păr.

Pentru că l-a pasionat foarte mult criminalistica, profesorul Mina Minovici a realizat și o colecție impresionantă de cranii care prezintă tot felul de fracturi prin explozie, datorită glontelui, sau sparte, pur și simplu, cu toporul. Le-a studiat împreună cu generații de studenți, încercând să observe cât mai clar cauzele morții. Șiruri de țeste cu diverse traumatisme au fost și mai sunt încă obiecte de studiu pentru viitorii medici legiști. O căpățână este sfărâmată cu un topor, având o gaură cât pumnul, alteia îi lipsește o bucată de maxilar sau are piramida nazală distrusă. În timp ce privești aceste stranii relicve simți parcă durerea atroce a fostului posesor de craniu în momentul în care a fost ucis.

Totodată, profesorul Minovici a fost interesat de sinucigași și de obiectele pe care aceștia le foloseau pentru a-și pune în practică ideile. El a colecționat frânghii pentru spânzurătoare, cuțite, săbii, instrumente care au servit la crime sau sinucideri, ba chiar și o țeastă umană cu gâtul întins, păstrată intactă atîția ani. Orbitale sinucigașului spânzurat sunt goale, iar gura e căscată într-un ultim răcnet. Încă mai are păr și dinți. Buzele au dispărut însă. Aceeași sfoară pe care în urmă cu 80 de ani și-a legat-o singur în jurul grumazului, stă atârnată într-un cui și are pete de sânge. Printre exponatele celebre se află și ultimele haine cu care a fost îmbrăcat politicianul Armand Călinescu înainte de a fi împușcat de legionari. Paltonul este ciuruit de gloanțe. Cămașa încă mai are pete de sânge. Totul este adevărat. Dacă atingi paltonul lui parcă ai mângâia istoria pe umeri.

Puțin mai la dreapta se află niște schelete în miniatură care te îngrozesc. Copiii mici, cu zgârciuri în loc de oase, erau răpiți și mutilați de țigani, apoi puși să cerșească. Acum, parcă

sunt jucării stricate. Unii nu au mâini, alții picioare. În cel mai fericit caz, oasele sunt rupte sau răsucite intenționat. Un alt domeniu, de care profesorul Mina Minivici a fost interesat și pe care a făcut studii numeroase, este viața intrauterină. De-a lungul carierei sale, medicul a strâns avortoni, la diferite faze ale dezvoltării, o lună, două sau trei.

Din borcane umplute cu formol privesc tăcuți micii monștri: hidrocefali, fără creier, cu buză de iepure sau fără urechi și nas. Unul dintre ei, născut la termen dar cu malformații, are gurița deschisă. Un înger galben fără creier, care cântă.

Alături, niște fotografii de epocă înfățișează tot felul de malformații: siamezi lipiți la cap, sau la burtă, o femeie căreia i-a crescut în cap un corn de bou, un tânăr cu două organe sexuale. Este prezentată și dezvoltarea unui făt normal în uter. Mamele au murit din diferite cauze și, o dată cu ele, și micuții fetuși. Printr-o secțiune în uter realizată la mare artă, se pot observa clar piciorușele încrețite, mânuțele strânse în pumnișori, cordonul ombilical, placenta. Într-un borcănel, stau doi gemeni de sex masculin cât palma. Două păpuși de ceară. Copii care n-au mai apucat să se nască. Într-o vitrină, zeci de stomacuri umane de la începutul secolului XX plutesc în formol, arse de sodă caustică, tăiate de sabie, sfărâmate de glonț sau înverzite de otravă. Lângă ele stau pe raft în borcănele: rinichi chistici, cu fibroame cât o pară, utere perforate, trompe uterine, ovare chistice, sarcini extrauterine, foetuși, creiere cu hemoragii cerebrale, inimi perforate de cuțit sau diverse forme de himene.

Craniul lui Ștefan Terente, vestitul bandit lipovean care a înnebunit România anilor de dinaintea celui de-Al Doilea Război Mondial, este prezent și el la loc de cinste, printre

cele ale altor criminali ai vremii. În partea dreaptă maxilarul e zdrobit și încă se mai văd urmele de sânge de acum aproape un secol. Despre isprăvile tâlharului semnalau Daily Mail, Le Matin, Corriere dela Serra, agenții de presă din Europa și din celelalte continente, transformându-i numele în „Terento”, spre a-l apropia cât mai mult de mafia italiană și americană. După lungi căutări și urmăriri, Ștefan Terente a fost descoperit de jandarmi în Deltă. Unul dintre sergenți l-a nimerit cu un glonte în pulpa piciorului drept. Rănit și obosit, Terente este ajuns din urmă și împușcat din nou. „Glonte l-a lovit în gură, i-a rupt limba și a ieșit prin maxilarul drept. După ore de agonie, Terente a murit. Domnul maior Stavrescu a trecut prin stația Brăila spre București având într-o cutie de tinichea capul banditului Terente. Capul acesta, pe care se pusese atâta preț, a fost predat astăzi, la ora 11 domnului doctor Mina Minovici.”, titrează ziarul Cuvântul din 10 mai 1927. Ani de-a rândul după această întâmplare, generații de medici legiști au privit și au studiat cu real interes craniul celebrului criminal în serie. Pentru că avea dimensiuni impresionante, vestitul penis al lui Terente a fost la rândul lui păstrat de profesorul Minovici. El plutește și astăzi în formol, ca o mărturie peste decenii a bărbăției tâlharului de altădată. (<http://edituramateescu.ro>)

Pe numele său adevărat Ștefan Vasili, lipoveanul s-a născut în zona Brăilei, însă locul și data nașterii nu sunt cunoscute cu exactitate. Anul este 1895 sau 1896, iar despre satul natal se spune că este vorba despre Carcaliu, județul Tulcea, sau Baldovinești, județul Brăila. Cert este că ambele locații erau apropiate de fosta Baltă a Brăilei, împărăție a apelor și a stufului, pe care viitorul bandit o va folosi ca loc ideal de

ascunzătoare. Ștefan Vasili s-a născut într-o familie numeroasă de pescari lipoveni, iar în copilărie a fost ascultător și bun la învățătură. Ajuns în floarea vârstei, era un bărbat plăcut la înfățișare, cu ochii verzi-maronii, cu păr negru, înalt și bine făcut. Nu avea nici 20 ani când s-a însurat cu o fată frumoasă, Ustinia, cu care a făcut patru copii. În Primul Război Mondial a fost recrutat de Marina Militară. A luptat pentru patrie și a scăpat nevătămat, fiind lăsat la vatră. Întors acasă, a ajuns căpitan de șlep. Viața lui Vasili avea să capete o cu totul altă turnură după ce doi dintre copii i-au murit înecați. Apoi, soția sa s-a îmbolnăvit de ciumă și a murit, aceeași soartă având-o și ceilalți doi copii. Legenda spune că de atunci a plecat nebun pe baltă și se certa în fiecare zi cu Dumnezeu fiindcă i-a luat familia. Câteva luni mai târziu a întâlnit fata unui pescar, Avdotia Arina, o frumusețe ce l-a cucerit și i-a luminat din nou chipul. Numai că sora acesteia, urâtă ca foamea, dar îndrăgostită de Terente, a urzit un plan diabolic. I-a dat întâlnire, printr-un bilet, surorii sale cu un grec, pretinzându-se Terente. Banditul a surprins întâlnirea dintre iubita sa și grec și i-a împlântat cuțitul în pânțece. Fata a scăpat, dar el a fost arestat și de atunci a devenit bandit. A evadat a doua zi din postul de jandarmi. Puștii care vindeau ziare strigau pe străzi: „A evadat Terente, senzații violente!”.

De atunci, Terente a intrat în memoria colectivă încetul cu încetul. Ca urmare a unei spargerii în compania unui cunoscut, este prins din nou, însă evadează iarăși, de această dată fiind ajutat de o femeie, Didina. Bărbatul cunoștea foarte bine canalele din Balta Brăilei, ascunzătoarea sa aflându-se pe insula Fundu Mare. Terente și-a făcut o bandă, împreună cu doi tovarăși, Ștefan Petrof și Ion Lavrinte, cu care a început

să jefuiască lotcile pescarilor și vasele cu mărfuri de pe Dunăre. El și-a câștigat simpatia și susținerea populației împărțind o parte din pradă săracilor de prin satele dunărene. Primul omor l-a săvârșit în luna ianuarie 1924, victima fiind un șef de post care o curta pe Didina. Apreciat pentru virilitatea sa și ducându-i-se faima că are un „mădular” uriaș, Terente era asaltat cu scrisori și invitații de la doamne și domnișoare, pe care le onorează în mare măsură. În iunie 1924, el răpește două fete de pension virgine, Netty Herovici, 17 ani, și Sylvia Bernescu, 22 de ani și le ține sechestrate timp de o săptămână. Unele relatări susțin că fetele au fost violate de acoliții lui Terente, în vreme ce alte păreri consideră că gestul nu le-a pus în pericol și doar a stimulat imaginea publică a banditului, fetele fiind bine tratate și răsplătite în acest interval cu daruri de preț. Cert este că Sylvia Bernescu a fost convinsă să scrie un roman foileton inspirat de această aventură, *În ghearele lui Terente*, care a avut un succes fulminant, fiind publicat inclusiv în Franța, în tiraje ce întreceau cărțile lui Panait Istrati, care deja era un scriitor de succes. Ca urmare a faptelor și vieții aventuroase ale lui Vasali s-a născut o „isterie Terente”. Autoritățile au ajuns să ofere o recompensă de până la 200.000 lei – sumă uriașă pentru acea perioadă – pentru capturarea lui, viu sau mort. Armata, Poliția și Jandarmeria au încercat să îl prindă, prin bălțile Brăilei, însă fără succes. Presa vremii a comentat ironic strădaniile lipsite de succes ale militarilor. Înverșunarea autorităților l-a speriat, totuși, pe Terente, care a părăsit zona Brăilei, cutreierând prin Bulgaria, Serbia și Grecia timp de aproximativ trei ani, perioadă în care a comis nu mai puțin de 19 crime.

În 1927 revine în România și își continuă tâlhăriile în zona Brăilei. Faima pe care o avea și frica pe care o răspândea în jur l-au făcut, însă, să devină nesăbuit. În noaptea de Înviere a acelui an, a pătruns în casa preotului din satul său și o violează pe preoteasă. Prin gestul acesta avea să își piardă susținerea pescarilor din sat. Revoltați, aceștia decid să colaboreze cu autoritățile, dezvăluindu-le ascunzătorile lui Terente. În dimineața zilei de 4 iunie, lipoveanul este recunoscut într-o barcă, pe Dunăre, de preotul căruia îi siluise soția. Acesta a anunțat jandarmii, care au deschis focul, răbindu-l mortal pe temutul bandit. La cererea autorităților, medicul legist, care a făcut autopsia, a prelevat capul și penisul lui Terente, care au ajuns la Institutul Medico-Legal „Mina Minovici” din București. Restul cadavrului a fost înhumat în bătaie de joc, la o adâncime atât de mică încât a fost dezgropat de câini și devorat. Celebrul penis al lui Terente, cu o lungime de 22 centimetri în stare erectă, a fost expus la muzeul Institutului „Mina Minovici”. Acesta a rămas faimos nu doar datorită dimensiunii ci și mesajului pe care îl avea tatuat: „Fut bine și apăsă la cioc”. (*www.adevarul.ro*)

Organul sexual al celebrului bandit, care măsura 22 centimetri în stare de erecție, a fost conservat în 1927 de profesorul Mina Minovici. După 80 de ani, penisul s-a degradat sever din cauza formolului în care a fost ținut, astfel că în urmă cu câțiva ani s-a încercat o operație de recondiționare. Cu acest prilej, medicii au constatat cu stupefacție că în borcan nu era falusul întreg, ci doar pielea penisului, umplută cu vată, așa cum se făceau conservările în formol pe vremea profesorului Minovici.

Specialiștii în medicină legală au realizat o soluție bazată pe glicerină în care să conserve penisul, care-și pierduse deja forma, și au cusut tegumentul cu fir de rafie, ca să nu se sfâșie. În 2008, medicii de la IML au vrut să-l trimită la „tratament” în Germania, dar specialiștii nemți s-au dat bătuți, pentru că nu au putut garanta că, injectându-l cu silicon, îl pot „salva”.

Între timp, situația organului care a făcut atâtea femei fericite în Brăila anului 1920 s-a înrăutățit, din cauza soluției în care era expus, într-un borcan imens, degradându-se în ultimul hal. Decizia a fost tristă, dură, dar radicală, medicii fiind nevoiți să încheie, într-un mod neonorant, un ciclu glorios în existența pământească a haiducului: au aruncat penisul degradat la gunoi. Locul său din Muzeul IML a fost luat de curând de un altul. Pentru ca legenda să meargă mai departe, pe plăcuța noului exponat e trecut tot numele „Rege-lui Bălților”. Noul penis este ceva mai mic decât originalul și provine de la un cadavru oarecare de la IML.

Tatuajul de pe falusul care a fost material didactic timp de 82 de ani, „Fut bine și apăsă la cioc”, stătea mărturie performanțelor sexuale deosebite ale lui Terente. De altfel, datorită acestora, dar și legendei tatuajului, femei din protipendada vremii îl solicitau pe bandit pentru servicii sexuale contra cost. Noul exponat, al cărui fost proprietar este deocamdată anonim, poartă cuvântul „Lux”, tatuaj care se realizează mai ales în pușcărie, dar și alte însemne indescifrabile. Tatuajul „Lux” e des întâlnit printre pușcăriași, alături de obiceiul introducerii de bile și de „strune” de cal sub epiderma penisului. (*www.libertatea.ro*)

Autopsia lui Râmaru: creierul unui *serial killer* obsedat sexual

Niciunul dintre criminalii care au bântuit Bucureștii nu au stârnit atâta groază dar și atâtea controverse, inclusiv după descoperirea și executarea făptașului, precum ciudatul student de la Medicină Veterinară, caracaleanul Ion Râmaru.

Viitorul criminal, Ion, după ce la 18 ani fusese condamnat pentru furt, plecase la București și intrase la Facultatea de Medicină Veterinară (unde a trebuit să repete și anul II și anul III). În momentul reținerii, „Râmaru se îndrepta spre cămin, cu o sacoșă în mână în care ținea o toporișcă și un cuțit de bucătărie, cu care a încercat să-i rănească și pe poliști, doar că a fost imobilizat. În timpul interogatoriului, Râmaru a vorbit doar monosilabic, singurele momente în care mai rupea câteva cuvinte erau atunci când era întrebat de sănătate, într-un astfel de moment susținând că nu se simte foarte bine. De asemenea, pe cât de odioase au fost crimele acestuia, pe-atât de surprinzătoare au fost concluziile

medicilor psihiatri, care au susținut că toate crimele le-a făcut cu discernământ”.

Ultima sa victimă, Iuliana Frunzinschi, care a supraviețuit ca prin minune, după ce Râmaru a lovit-o cu un topor în cap și a scalpat-o, relatează despre cum Caracalul reprezenta un veritabil magnet pentru acest degenerat: „Mi-a spus, râzând, că și-a dorit foarte mult să mă omoare și să-mi taie picioarele, iar cu banii pe care mi i-a luat să-și construiască o casă în Caracal”.

Pentru seria sa incredibilă de crime, violuri și tâlhării, Ion Râmaru (a cărui identificare s-a făcut pornindu-se de la o adeverință de la Spitalul Studentesc care i-a căzut din buzunar la locul unui atac) a fost condamnat la moarte și executat pe 23 octombrie, 1971, la Jilava.

Medicul legist George Răfa, care a participat la execuția lui Râmaru, a povestit că aceasta a avut loc „în spatele închisorii Jilava, lângă o pădurice, unde l-au legat de un salcâm și, după ce i-au citit sentința de condamnare, plutonul a executat foc. Râmaru a reușit să se răsucescă și s-a întors cu spatele. De-aia s-a spus că a fost grea execuția. Până a reușit cineva din pluton să tragă un glonț care să treacă prin salcâmul de care era legat condamnatul la moarte”. Medicul legist Gheorghe Alexandrescu crede că familia lui Râmaru are dreptul, ca și în cazul soților Ceaușescu (executați la Târgoviște, fără prezența unui legist la fața locului) „să ceară exhumarea” și, cu acest prilej, „legiștii prezenți vor face identificarea osteologică, genetică, stomatologică” (lui Râmaru, care obișnuia să-și muște victimele de sâni și de zonele genitale, i se analizaseră și consemnaseră cu exactitate amprente dentare).

Există numeroase relatări, consemnări și, mai ales, foarte multe legende despre execuția lui Râmaru: „Ba că s-a petrecut în apropierea penitenciarului, undeva în zona Fortului 13, ba că totul s-ar fi întâmplat în spate, lângă o pădurice; ba condamnatul era în costum civil, ba în zeghe; ba că a fost pus la zid, ba că a fost legat de un stâlp sau de un copac; ba că au fost trei, ba că au fost cinci milițieni care au tras; ba că i s-ar fi prelevat creierul, ba că doar un mulaj al feței a rămas de la celebrul criminal în serie”. Legistul (fost autopsier-șef/asistent principal al Prosecturii medico-legale a INML) Cristian Paraschivescu, împreună cu medicul George Rafa, a participat la execuția lui Ion Râmaru, constatând decesul celebrului condamnat la moarte. Paraschivescu este cel care a prelevat și creierul lui Râmaru: „Eram, cred, cel mai tânăr dintre cei care au fost de față la execuția lui Râmaru. În ziua aceea, au avut loc două execuții. Râmaru a fost adus cu un camion, o dubă de pușcăriași a miliției de atunci, însoțit de doi milițieni. El era legat cu lanțuri la picioare și la mâini. Era îmbrăcat în zeghe – și acest amănunt este foarte important, pentru că, în general, deținuții executați erau îmbrăcați cu hainele civile în care au fost arestați. Dar el, Ion Râmaru, a rămas în zeghe. De la locul unde a fost coborât din mașină erau cam 50 de metri până la locul execuției. Acest loc nu era amenajat, se afla la marginea pădurii. A fost legat de un salcâm și la vreo trei metri era groapa unde trebuia să fie înhumat. De la mașină până la locul unde a fost îndeplinit ordinul, Râmaru s-a zbatut tot timpul, a fost foarte agitat. A fost legat de acest copac, de jur-împrejur, nu numai la picioare. Și a fost legat și la ochi. Pe urmă, șeful Secției 1 Penale i-a citit sentința și a fost executat de trei milițieni, la

ordinul comandantului penitenciarului. După aceea, s-a lăsat un interval de timp și s-a făcut constatarea decesului de către medicul legist George Rafa. I s-a luat amprenta în ipsos după față. Apoi, eu am decalotat «în șa» (tăietură în spatele craniului, de la o ureche la alta, asemănătoare unei felii de pepene) și am prelevat creierul lui Râmaru. Pentru creierul și pentru sângele lui Ion Râmaru, eu am executat comanda șefilor mei. (...) Nu s-a făcut autopsie. Autopsie înseamnă să-i despici capul, toracele... Eu am deschis și am prelevat doar creierul”, a dezvăluit fostul asistent principal legist. Un detaliu relatat de legistul Paraschivescu este legat de celebra „ultimă dorință” a condamnatului la moarte Ion F. Râmaru: „«Îl vreau pe tata!». Astea au fost ultimele cuvinte pe care le-a spus Râmaru în timp ce se zbătea”, și-a amintit legistul Cristian Paraschivescu. Alți martori oculari ai execuției susțin că, totuși, ultimele cuvinte ale criminalului, după ce reușise să se răsucească în jurul salcâmului de care era legat, ar fi fost „Vreau să trăiesc!”. (www.adevarul.ro)

Doamna cu Umbrela, frații incestuoși fără voia lor, spiritism cu Iulia Hasdeu și alte povești din Cimitirul Bellu

Cimitirul „Șerban Vodă” (în limbaj popular „Cimitirul Bellu”) este un cimitir din București, România.

Este situat la intersecția Șoselelor Giurgiului, Olteniței, Viilor și Căii Șerban Vodă, mai exact în actuala Piață Eroii Revoluției.

Până la jumătatea secolului al XIX-lea, bucureștenii își îngropau morții în curțile bisericilor. Existau câteva cimitire în afara orașului, unde erau înmormântați săracii, oamenii de rând sau cei morți în urma molimelor. Cartierul Balta Albă din Capitală are o istorie surprinzătoare și puțini localnici știu azi de unde a moștenit numele. În zonă se afla, la începutul secolului al XIX-lea, o groapă uriașă unde ȣiganii topeau varul. Când a izbucnit ciuma lui Caragea, în 1812,

s-a luat hotărârea ca sutele de cadavre adunate din tot Bucureștiul să fie aduse pe terenul viran de lângă groapa cu var. Aici au fost săpate câteva gropi comune unde au fost aruncate victimele ciumei, iar peste ele a fost presărat var, să stingă focarul molimei. Cu timpul, ploile torențiale au înmuiat pământul de la suprafață, iar varul a ieșit formând bălți albe de-a lungul gropilor comune. Un secol mai târziu, când lumea a uitat povestea sinistră a ciumaților, orașul s-a extins și a apărut un cartier nou.

Pentru a fi în pas cu lumea modernă, legiuitorii bucureșteni au desființat aceste cimitire și au hotărât în 1831 „Legiuirea pentru înmormântări afară din oraș”. În anul 1852, o comisie a Sfatului Orășenesc discută crearea altor cimitire în afara Bucureștiului. Unul dintre acestea era situat pe ulița Șerban-Vodă, unde se afla o grădină mare de portocali aparținând baronului Barbu Bellu (1825-1900), ministrul Cultelor și Justiției. Terenul de circa 15 hectare, a fost donat de Bellu Sfatului Orășenesc care, la 26 noiembrie 1852, hotărăște începerea lucrărilor de amenajare a cimitirului. Arhitectul Alexandru Orăscu întocmește planurile pentru ridicarea capelei pe locul unde fusese cândva biserica lui Bellu cel Bătrân (1799-1853), tatăl baronului. Interiorul era realizat de pictorul Constantin Lecca. În toamna lui 1855 încep amenajările terenului, primii îngropați fiind în 1856, iar în septembrie 1858 cimitirul începe să funcționeze legal. În 1859 guvernul trece la aplicarea legii, prin mutarea celor înhumați din oraș la acest nou cimitir. C. A. Rosetti, inițiatorul organizării Cimitirului Bellu, este primul concesionar pe care îl putem găsi în Arhiva Cimitirelor. În noiembrie 1859 cumpără un loc de veci aici, pentru fiica sa, Elena. A fost urmat

de scriitorul Cezar Bolliac care, în 1860, și-a înmormântat aici soția, Aristița, fiica boierului Izvoranu.

Din anul 1862, Cimitirul Bellu trece sub aripa Municipality bucureștene, așa că, în momentul în care vechea capelă se dărâmă, primarul Pache Protopopescu pune piatră de temelie la noua capelă ce va fi clădită în stilul catedralei din Karlsbad. Ea va fi pictată la început de Mihail Popp, iar mai târziu repictată de Dimitrie Belisarie și Arthur Verona. Cimitirul Bellu avea 17 hectare în 1859, iar în prezent măsoară 28 de hectare.

În cimitirul Bellu se află și Aleea Artiștilor, perimetrul unde sunt îngropați actorii și scriitorii români celebri

Ansamblul „Cimitirul Șerban Vodă – Bellu” este înscris în Lista monumentelor istorice 2010 – Municipiul București – la nr. crt. 22438, cod LMI B-IV-a-B-20118.

Între personalități înmormântate la Cimitirul Bellu, se numără multe nume mari ale istoriei și culturii române din ultimul secol și jumătate (ceea ce a dus, în ultimii ani, la o creștere record a prețurilor la locurile de veci și cavourile – extrem de puține! – disponibile aici, ajungând la sume exprimate în euro cu patru zerouri în coadă): Theodor Aman, George Bacovia, Eugen Barbu, Ion Barbu, Aristide Buhoiu, Ion Luca Caragiale, Toma Caragiu, Anda Călugăreanu, Liviu Ciulei, Henri Coandă, N.D. Cocea, Corneliu Coposu, George Coșbuc, Gheorghe Cozorici, Hariclea Darclée, Gheorghe Dinică, Ion Dolănescu, Mihai Eminescu, Emil Gârleanu, Dimitrie Gusti, Spiru Haret, Iulia Hasdeu, Nae Ionescu, Nicolae Iorga, Ștefan Octavian Iosif, Petre Ispirescu, Panait Istrati, Nicolae Labiș, Ștefan Luchian, Alexandru Macedonski, Titu Maiorescu, Lia Manoliu, Ioan

Luchian Mihalea, Matei Millo, Ion Minulescu, Tudor Mușatescu, Mircea Nedelciu, Alexandru Odobescu, Dimitrie Paciurea, Theodor Pallady, Hortensia Papadat-Bengescu, Anca Parghel, Gina Patrichi, Cincinat Pavelescu, Adrian Păunescu, Amza Pellea, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Gică Petrescu, Adrian Pintea, Florian Pittiș, George Pruteanu, Marin Preda, Ștefan Radof, Ioana Radu, Dem Rădulescu, Constantin Rădulescu-Motru, Radu Anton Roman, Liviu Rebreanu, C.A. Rosetti, Ion Marin Sadoveanu, Mihail Sadoveanu, Mircea Horia Simionescu, Dan Spătaru, Zaharia Stancu, Nichita Stănescu, Valeriu Sterian, Laura Stoica, Constantin Tănase, Maria Tănase, Ionel Teodoreanu, Alexandru Tocilescu, Mihaela Ursuleasa, Vasile Vasilache, Radu Vasile, Grigore Vasiliu Birlic, Iancu Văcărescu, Mircea Veroiu, Tudor Vianu, Aurel Vlaicu, Alexandru Vlahuță, Tudor Vornicu, Traian Vuia, Alexandru Xenopol, Șerban Ionescu, Radu Beligan, Paula Iacob, Marin Moraru, Sebastian Papaiani, Radu Câmpeanu, Zoe Petre, Olga Tudorache, Neagu Djurvara. (<https://ro.wikipedia.org>)

Un reportaj de Cosmin Savu, publicat în anul 2009 în Ziarul de Duminică, arăta că există o afacere care n-are moarte: piața locurilor de veci. „În București, la Bellu, un mormânt a ajuns să coste cât o garsonieră, deși faimosul cimitir e aproape o ruină. Au contribuit haosul din administrația cimitirelor, specula cu locuri de veci și dezinteresul oamenilor. În Bellu se fură tot și nu se investește nimic. Considerată pe vremuri un adevărat muzeu în aer liber, celebra necropolă e, la rândul ei, pe moarte.

Frumos, celebru, bine întreținut – chiar era un muzeu în aer liber! Cu spații largi și monumente valoroase. Un

adevărat loc de pelerinaj pentru cei care voiau să învețe istorie, literatură sau artă. (...)

Astăzi, din Bellu a rămas doar un amestec haotic de cavori kitsch, care sfidează parcă trecutul, îngropat sub monumente profanate și vandalizate. Timpul și nepăsarea și-au spus cuvântul. Câte au mai rămas, operele de artă se sufocă printre termopane și sculpturi grosolane. (...)

„Doamna cu umbrela” este o operă a unui artist italian, Raffaello Romanelli, care a lăsat mai multe lucrări în Cimitirul Bellu, la începutul secolului XX. Literele de aur care spuneau povestea defunctei au dispărut însă.

Și monumentul familiei Poroineanu, făcut de același Romannelli, are o legendă tristă. Doi frați crescuți separat s-au îndrăgostit la Paris și au vrut să se căsătorească. Când au aflat că sunt soră și frate, s-au sinucis. La Bellu este înmormântată doar fata, plânsă de tată. (...)

Din când în când, Paul Filip face și el câte o plimbare, de recunoaștere, prin Bellu. E un fel de cronicar al cimitirului. Jurnalist și fotograf, a fost atras încă din anii '50 de acest loc, căruia îi place să-i spună «Panteonul național». Cel mai mult îl atrage monumentul funerar al Iuliei Hasdeu, odinioară locul în care veneau tinerii fascinați de povestea ei nefericită. Astăzi, puțini își mai aduc aminte de talentata scriitoare și compozitoare care a murit la 19 ani și care i-ar fi dictat tatălui ei, celebrul cărturar B.P. Hasdeu, din lumea de dincolo, în cadrul unor ședințe de spiritism, cum să-i fie construit cavoul.

«Au fost aduși niște mediumi speciali», povestește Paul Filip, «erau mai mulți, o organizație întreagă. Oameni de cultură, de știință, care erau în jurul lui Hasdeu. Și ea ar fi dictat dimensiunile și cum anume să arate cavoul. Ea era în

fundul cavoului, băgată într-o nișă, cu vid. I se vedea numai capul.»

Contemporanii noștri au intrat doar pentru a fura sau a se urina în cavou. Mormântul a fost profanat, trupul îmbălsămat al Iuliei a dispărut.

«Păcat că înăuntru erau niște oglinzi venețiene, un acoperiș de azur albastru. Erau fluturi, erau flori. Era *secretaire*-ul pe care scria Iulia. Erau acolo și pentru cei care voiau să viziteze, pentru că atunci se vizita. Își scriau impresiile într-un album. Și erau câteva busturi. Bustul lui Shakespeare, bustul lui Iisus Hristos, bustul lui Victor Hugo și bustul ei. Lucrate de maeștri, cum sunt majoritatea de aici.»

Și globul pământesc aflat deasupra mausoleului a fost făcut tot la indicațiile date de dincolo de moarte de Iulia. La cutremurul din 1977, a căzut la 50 de metri, fără a lovi nimic. S-a născut atunci o nouă legendă, cum că obiectul sferic de marmură ar fi plutit prin aer.

«Erau notate cu niște pietricele colorate, locurile unde a fost ea. În Paris, în Londra, în Roma și în București. Unde a călătorit și a scris. Până și limbile de la ceas le-au furat. Acolo, dedesubt, înăuntru, este un cap de mort. Gândit de Iulia ca și cum să fie un cuib pentru rândunele. Fiecare literă avea și doi porumbei.» Acum este doar un monument părăginit, profanat și devastat. Un monument cu care puțini în lume s-ar fi putut lăuda. Se pare că o asociație de spiritism din Brazilia ar fi vrut cândva să-l cumpere, dar a renunțat când autoritățile comuniste i-au cerut 5 milioane de dolari.

După Revoluție, interesul pentru cavoul Iuliei Hasdeu pare să fi murit, fără șanse de resuscitare. La fel și respectul

și simțul estetic. Construcțiile cu forme halucinante vorbesc de la sine. (...)

Până în anii '70, cimitirul era unul exclusivist. Apoi, au început să apară vânătorii de parcele – oameni cu bani care găsesc o satisfacție morbidă în a se gândi că vor sta, post mortem, alături de Eminescu, Caragiale ori Sadoveanu. «Sunt destui care se uită ca la o etichetă» – spune Paul Filip. «Dom'le, dacă nu vii la Bellu și nu ești la Bellu, ești nimeni. Nimeni nu ținea cont de nimic. A venit unul, că el e revoluționar, e un tip de la primărie care nu știu dacă mai e consilier, care i-a făcut lu taică-so mormântul cu garduri furate din cimitir.»

Nu e de mirare că aici se găsește cel mai scump pământ din tot Bucureștiul. Gurile rele spun că însuși fostul primar Adrian Videanu și chiar Marian Vanghelie ar fi vrut să-și asigure cavouri cu fason, alături de aristocrația secolului al XIX-lea.

«V-ați luat loc în Bellu ca alții...», spunea cu reproș fostul primar Sorin Oprescu. «Băi, ăștia nu sunt sănătoși, să-ți spun de ce, dacă cobești, eu am învățat de la bunică-mea, dacă tot te pregătești așa, în felul ăsta... Deși la fiecare cred că vine din altă dimensiune. La unii vine din orgoliu și din vanitate, să-și pregătească liftul de acuma să-i viziteze rudele. Sunt niște proști, că nu-i mai vizitează nimeni după o perioadă de timp. Niște fraieri, dar, mă rog, treaba lor. Nu, dom'le, nu am ajuns să fac concurs cu norocul și cu soarta, că de multe ori pierzi dacă intri într-un concurs din ăsta...» (...)

„Acea figură a artiștilor” – spune Bogdan Tănase, director la Administrația Cimitirelor București – „este de foarte multă vreme ocupată și marii artiști, ca Amza Pellea sau Toma Caragiu, nu au găsit loc, au fost înghesuiți undeva în acea

zonă. La ora aceasta, nu mai sunt locuri pe Aleea Artiștilor, în Figura Artiștilor.” (...)

«Un loc de 3 mp, fără lucrare funerară pe el, oscilează între 4 și 5.000 de euro. Depinde de zonă... Dacă ești mai central, mai la alee... e mai scump. Dacă ești mai pe la periferie, te duci mai la 3 mii, 2 mii jumate. Repet, fără lucrare funerară. Cu lucrări funerare, care, implicit și ele costă, se ridică mult prețul. Și în funcție de materiale și în funcție de finisaje. La fel ca la imobile.»

Așa că 21 mp în Bellu ajung să coste 20-25.000 euro. Cu lucrare funerară deosebită, marmură și alte materiale aduse din Suedia și Elveția, suma se poate ridica la 70-80.000, mai mult decât un apartament cu două camere. (...)

Puține opere de artă au rămas intacte. Printre ele, cavoul familiei Cantacuzino, pe care urmașii l-au îngrijit cum au putut.

Ion Mincu, cel mai cunoscut arhitect român, a lăsat în Bellu câteva lucrări de excepție, necunoscute acum profanilor. Una dintre acestea este cavoul fraților Gheorghief, bancheri celebri în secolul al XIX-lea, care au finanțat parțial Războiul de Independență. «Din păcate», adaugă Paul Filip, «în anii '90, mausoleul acesta a fost spart și s-au căutat dinți de aur și bijuterii. S-au furat cele 8 făclii care erau înalte de 1 m și jumătate și groase cam de 40 de cm, pentru a fi vândute la fier vechi.» (...)

Inevitabil, unele dintre monumentele din Bellu vor dispărea, învinse de timp, de promisiuni fără acoperire și de oameni nepăsători. Un întreg hățiș legislativ, întreținut cu voie sau din incompetență, le condamnă la moarte. Direcția Monumente din cadrul primăriei așteaptă cadastrul,

Ministerul Culturii ridică din umeri, Academia Română nu mai este interesată. În cimitirul lor, de o frumusețe din ce în ce mai tristă, monumentele din Bellu vor redeveni cenușă. (www.zf.ro/ziarul-de-duminica)

...Totul a pornit de la o familie, Bellu, ajunsă în Țara Românească în jurul anului 1780. „Bărbații familiei au ocupat înalte dregătorii, iar familia Bellu s-a înrudit în timp cu nume ilustre: Bălăceanu, Mavrocordat, Văcărescu, Știrbei, Câmpineanu. La începutul secolului al XIX-lea, averea Bellu era printre cele mai mari din țară.” Familia Bellu a făcut donații mari statului, printre acestea numărându-se Casele Bellu de pe Podul Mogoșoaiei, devenite sediul Academiei Române sau locul pe care s-a construit Spitalul de Fiziologie. După moartea lui, în 1927, baronul Barbu Bellu și-a lăsat întreaga avere Academiei Române. Dar generozitatea acestei familii nu a fost apreciată de reprezentanții regimului Ceaușescu. Din ordinul fostului dictator, una dintre casele familiei Bellu (aflată pe Calea Victoriei), donată Academiei Române, a fost demolată într-o singură noapte.

Ca și la Paris, o plimbare prin cimitirul Père Lachaise, Cimitirul Bellu oferă o veritabilă lecție de istorie mai mult nescrisă pe remarcabilele lucrări funerare: mausoleul familiei Cantacuzino (construit de Ion Mincu), al familiei Ghica, capelele Antonescu sau Pache Protopopescu.

Cimitirul Bellu este, printre altele, și prilej de speculă. În Bellu se vând morminte la prețuri exorbitante, pentru că, nu-i așa, este mare lucru să-ți învecinezi veșnicia cu personalități de prim rang. Afacerile cu morminte se fac și pe internet, prin intermediul anunțurilor virtuale de vânzare a mormintelor. „Vând loc de veci la Cimitirul Bellu. Dimensiunea

2x3=6 mp. Amplasat în zona bună. Preț 7.000 de euro. Rog seriozitate”. Sau: „Vând loc de veci în Cimitirul Bellu, pe Aleea Scriitorilor, lângă *Domnișoara cu umbrelă*, 4 poziții. 8.000 euro, negociabil”. Unele morminte ajung chiar și la 10.000 de euro. Scumpă-i viața de acum, dar nici aia de după nu-i floare la ureche...

Povești din alte timpuri și legende multe se ascund printre aleile Cimitirului Bellu. Doamna cu Umbrela, cea despre care se spune că s-ar uita acum și pentru totdeauna înspre mormântul celui care a ucis-o, frații Poroineanu, a căror poveste de dragoste a rămas până azi tulburătoare, Iulia Hasdeu cu monumentul ei straniu, cunoscut în toată lumea, morminte ale oamenilor celebri care au trecut prin România ultimelor secole, toate se află la Cimitirul Bellu.

Din toamna anului 2010, Bellu a intrat în Asociația Cimitirelor Semnificative din Europa, alături de cele mai importante cimitire ale continentului, asociația numărând în prezent peste o sută de membri din mai mult de 20 de țări. Extraordinarele monumente de artă funerară și numărul mare de personalități înmormântate la Bellu au fost criteriile pentru care cimitirul unde odihnesc de la Eminescu la Marin Preda și de la Amza Pellea la Adrian Pinteau a fost inclus în această importantă asociație.

„Putem spune cu siguranță că nu știm alt cimitir în țările europene care să concentreze mormintele atâtor personalități. La Bellu se găsește toată istoria României din ultimele secole pentru că aici sunt cei care au creat-o și nu trebuie să ne temem să mergem să-i vizităm. Poate așteaptă să le aprindem o lumânare sau să le ducem o floare...”, a declarat, pentru Jurnalul Național, Virgil Rotaru, administratorul cimitirului.

„Obiectivele Asociației sunt să promoveze cimitirele europene, partea de patrimoniu național, restaurarea monumentelor, care pe noi ne interesează cel mai mult, având în vedere capodoperele care sunt în Bellu, și, mai ales, sensibilizarea oamenilor. Și la asta trebuie să mai lucrăm... De altfel e unul dintre motivele pentru care ne-am străduit să includem vizitarea cimitirului în Noaptea Muzeelor, pentru ca oamenii să vadă ce opere de artă există aici. Atunci, va fi o expoziție de artă funerară și de pictură, un recital de poezie și muzică clasică”, ne-a spus și Monica Pancu de la biroul de presă. „Ne-am gândit inițial să facem un omagiu de la artiști pentru artiști, dar... artiștii n-au fost interesați. Și atunci am hotărât să facem un pelerinaj cu oamenii normali și să aprindem câte o lumânare la marile monumente.” (...)

A fost odată, prin anii 1820, o mare curte boierescă pe aceste locuri și o frumoasă grădină, aparținându-i lui Bellu cel Bătrân. De la proprietarul acestui loc avea să vină numele de mai târziu al cimitirului în care se află acum adunată laolaltă o mare parte din istoria României... Apoi, cu timpul, spațiul a trecut în proprietatea Mănăstirii Văcărești care avea aici trei mori de vânt prin anii 1840, iar pe la jumătatea secolului al XIX-lea deja au început lucrările pentru construirea cimitirului care este astăzi unul dintre cele mai frumoase și mai liniștite parcuri-muzeu ale Bucureștiului.

„Traseul din Noaptea Muzeelor începe de undeva, de la mormântul lui Aurel Vlaicu, din cimitirul militar, se merge apoi la generalul Dragalina, monumentul eroilor francezi, capela Vasile Lascăr, la mormântul Rosetti, cel care a făcut prima înhumare în cimitirul Bellu. Pe urmă la Mihai Eminescu, George Coșbuc, Marin Preda, apoi mormântul Monseniorului

Ghica, capela Marghiloman, capela familiei Gheorghief, care e vizitată și în interior și care, alături de monumentul familiei Cantacuzino, sunt cele mai mari din Bellu, au 120 de metri pătrați. Se merge apoi la un monument foarte frumos, Doamna cu Umbrela și povestea ei minunată... Se pare că a fost menajeră într-o casă boierească și legenda spune că ea s-ar uita spre cel care a omorât-o, iar primul cavou pe linie e Mina Minovici..." E o statuie în mărime naturală, o operă de artă. (...)

Ca valoare artistică, simbolică și documentară, Cimitirul Bellu este cu siguranță unul dintre cele mai cunoscute din Europa, alături de Père Lachaise sau Cimitirul din Madrid, iar intrarea lui în ASCE nu face decât să o confirme. Dar, dincolo de această recunoaștere internațională, Bellu are nevoie de un alt fel de cunoaștere la nivel național. Poveștile lui sunt unele dintre cele mai frumoase din București, iar aleile lui asemenea... O noapte întreagă, printre lumânări, flori și legende, aveți timp să vă întâlniți cu artiștii altor veacuri... (<http://jurnalul.ro>)

Pășești pe aleile umbroase ale cimitirului, cu un sentiment de respect și teamă, ca nu cumva să perturbi liniștea și armonia mormintelor așezate umăr la umăr. De-o parte și de alta, monumente, cavouri, statui și busturi își deapănă fiecare, în taină, povestea sa. Aici, găsim o adevărată colecție de artă a marilor sculptori ai secolelor XIX-XX: Karl Storck, Ion Mincu, Cornel Medrea, Raffaello Romanelli, Dimitrie Paciurea, scrie Formula As.

Cu mai bine de două secole în urmă, pe locul unde astăzi se află cimitirul, familia de origine aromână Bellu avea, se spune, o livadă de portocali. În București, celebra familie

deținea terenuri și proprietăți întinse care, în mare parte, au fost donate statului român. Printre ele, și grădina de pe „ulița” Șerban Vodă, pe care Barbu Bellu, ministrul Cultelor și Justiției, o donează în 1853 Sfatului Orășenesc, adică Administrației Publice Locale. Edilii, pentru a fi în pas cu marile capitale europene, hotărăsc destinația terenului: un cimitir mare, demn de un oraș tot mai modern.

După ce guvernul a hotărât deshumarea și mutarea osemintelor celor îngropați pe lângă bisericile parohiale, familiile înstărite și boierii orașului își aduc strămoșii în Cimitirul Bellu. Cantacuzino, Rosetti, Văcărescu sunt doar câteva dintre familiile de renume care își găsesc lăcașul etern în cel mai vestit cimitir al României.

„Micul Père Lachaise” al Bucureștiului se întinde, astăzi, pe 28 de hectare și a fost adăugat pe harta obiectivelor turistice europene. Vizitatorii, din ce în ce mai mulți, sunt impresionați de fabuloasa colecție de artă din cimitirul-muzeu, pe lângă care, până mai ieri, treceau nepăsători. (...)

La sfârșitul veacului al XIX-lea, Constantin Poroineanu, fiul unui moșier renumit din ținuturile Olteniei, pleacă să studieze la Paris, după cum o cerea rigoarea timpului. Deși student eminent, tânărul Poroineanu nu se poate ține departe de viața boemă a orașului de pe Sena, nonconformistă și de un farmec aparte. Aici, la o serată între studenți, întâlnește o frumoasă franțuzoaică, cu care trăiește o aventură pasională. Fata rămâne însărcinată, iar Constantin cere acordul tatălui pentru a se căsători, după cum îi dicta conștiința. Bătrânul Poroineanu, extrem de revoltat de comportamentul fiului său, îi adresează în mod impetuos „rugămintea” să se întoarcă grabnic în țară, amenințându-l cu dezmoștenirea,

în caz de nesupunere. Astfel, proaspătul absolvent de facultate părăsește Parisul, cu inima frântă și dezamăgit.

Anii trec, Constantin Poroineanu devine la rândul său unul dintre cei mai mari proprietari rurali, deținând domenii importante în Dâmbovița, Ilfov și Romanați. Asemeni lui, unul dintre fiii săi pleacă la studii în orașul în care, cu 20 de ani în urmă, Constantin trăise cele mai frumoase clipe ale tinereții. Printr-o coincidență ciudată a vieții, la fel ca și tatăl său, fiul moșierului Poroineanu întâlnește la Paris o studentă de care se îndrăgostește nebunește. Spre deosebire de tatăl său, tânărul Poroineanu o ia în căsătorie pe aceasta, în secret, fără să ceară binecuvântarea părinților. După câteva săptămâni, se întoarce în țară, pentru a-și prezenta familiei mireasa. Constantin Poroineanu se împacă relativ ușor cu această idee, dar, în scurt timp, punând cap la cap mai multe informații, realizează îngrozit că soția fiului său este fiica lui, rodul pasiunii trăite la Paris în tinerețea sa. Tinerii căsătoriți sunt, prin urmare, soră și frate! Disperarea, durerea și revolta îi determină pe cei doi îndrăgostiți să-și pună capăt zilelor. Constantin Poroineanu lasă toată averea sa primăriei orașului Caracal. A doua zi, după semnarea testamentului, se sinucide.

Povestea tragică a dragostei și a sfârșitului cumplit este întruchipată atât de expresiv în monumentul din Bellu, încât ai zice că piatra e vie. Realizat de artistul italian Raffaello Romanelli, acest simbol al iubirii blestemată, care înspăimântă și înduioșează, înfruntă veacurile.

Către marginea cimitirului, ferită de aglomerația de vizitatori, apare o siluetă gracilă, care se distinge prin eleganța ei. E celebra „Doamnă cu umbrela”, o altă legendă a Cimitirului Bellu. Frumoasă, tânără și distinsă, pare o apariție

rătăcită dintr-o altă epocă. Statuia în mărime naturală, operă a aceluiași sculptor Romanelli, reproduce cele mai fine detalii, de la cutele rochiei, până la arcuirea sprâncenelor și eleganța cu care își poartă umbrela. Ai impresia că este și ea vie, gata să pornească pe alee, după ce a zăbovit, într-o clipă de reculegere, la mormântul unei persoane dragi. Zâmbește tainic, purtând secretul unei drame misterioase.

Legenda spune că „Doamna în alb” sau „Doamna cu umbrela” a fost amanta unui bărbat bogat din București. Se șoptește timid numele lui George Assan, din familia proprietarului primei mori cu aburi din România, sau chiar numele lui Carol al II-lea. Profesoara de limbi străine și guvernanta, Katalina Boschott, a trăit la Herculane o intensă poveste de dragoste cu enigmaticul bărbat. Se pare că acolo a suferit și o operație de peritonită nereușită. Pe patul de moarte ar fi spus: „*Cet animal de médecin m'a tué!* (Acest animal de medic m-a ucis!)”. Aceste cuvinte au fost încrustate cu litere de aur în piatra funerară, de granit roșu. Astăzi, nu mai sunt decât urmele, literele de aur au fost furate demult.

Se spune că celebrul sculptor ar fi fost întrebat cine a comandat o asemenea statuie, pentru o simplă guvernantă. Răspunsul artistului ar fi fost: „Un domn cu stare, care a dorit să rămână anonim”. (www.formula-as.ro)

Cel mai mare specialist în istoria Cimitirului Bellu, Gheorghe G. Bezviconi (14 aprilie 1910 – 30 aprilie 1966) a fost un important istoric, genealogist și heraldist român. A fost membru corespondent al Academiei Române și al unor institute de istorie din Franța și Belgia, membru onorific al „Societății publiciștilor și scriitorilor străini” din Bulgaria. A fost membru fondator al Societății Scriitorilor din Basarabia,

membru al Comitetului de Conducere și reprezentantul ei la București.

Gheorghe Bezviconi debutează la 14 ani în presa de limbă franceză, iar la 17 ani publică primul articol în presa de limbă rusă. Deși a fost un autodidact, a demonstrat în ne-numărate rânduri că știe istorie, cunoaște perfect amănunte care ar face onoare oricărui licențiat universitar. La București, audiază cursurile de istorie ale lui Nicolae Iorga.

La Chișinău, duce o activitate publicistică bogată ca redactor dar și ca editor. În 1936, devine membru corespondent al Academiei Române, iar în 1937 pleacă din Basarabia și se stabilește la București. În 1938, este angajat la Institutul pentru Studiul Istoriei Universale.

În 1940, Nicolae Iorga propune pentru premiere volumul I al lucrării *Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru*.

După 1944, în anii dictaturii comuniste este persecutat. În urma eliberării din funcția de la Institutul pentru Studiul Istoriei Universale, după o tentativă de sinucidere, se angajează portar și, în final, paznic la Cimitirul Bellu din București. Continuă să adune materiale istorice în condițiile cele mai vitrege. Pentru el istoria era un *modus vivendi*, în orice postură, paznic sau cercetător științific, era același cercetător al trecutului. Nu accepta să se discute despre istorie de pe poziții slab argumentate. De aceea, avea mulți dușmani și, în plus, rușii îl suspectau de românofilie iar românii de rusofilie. S-a prăpădit în 1966 de ciroză.

De ce un istoric ca Bezviconi nu-și ocupă locul meritat pe marele firmament al istoriei? Soția sa, Tatiana Bezviconi spunea: „Cei ce nu-l cunosc n-au ce spune despre el, iar cei

ce l-au furat preferă să tacă. Opera lui a fost prădată – și la Chișinău și la București și la Moscova”.

Gheorghe Bezviconi a primit medalii și titluri care ar onora pe orice mare istoric: *Medalia de Aur a Institutului francez de istorie și heraldică* (1935); *Medalia de Onoare Vermeil a Societății Academice Arts-Sciences-Lettres* (1963); *Crucea Ligii Republicane Franceze a Binelui Public* cl. III (1936); *Premiul Hanul Ancuței* (1938); *Pemiul Năsturel al Academiei Române* (1948); *Academician post-mortem al Academiei Internaționale din Pontzen – Neapole* (1974), și altele.

Istoricul Mihai Sorin Rădulescu conchidea: „Gheorghe G. Bezviconi, care în ultimii ani ai vieții, în vremea regimului comunist, ajunsese paznic la cimitirul Bellu, a fost istoricul și genealogistul căruia îi datorăm cel mai mult în ceea ce privește cunoașterea nobilimii basarabene din secolul al XIX-lea. A fost un entuziast și un erudit”. (<https://ro.wikipedia.org>)

Printre istoricii noștri, Gheorghe Bezviconi deține un loc aparte. Deși n-a reușit să-și ducă la bun sfârșit nici studiile liceale, a demonstrat în nenumărate rânduri că știe istoria, cunoaște perfect amănunte care ar face onoare oricărui licențiat universitar.

Fiind un ziarist autodidact, a scris în trei limbi – română, franceză și rusă – atât de bine că îi recunoști stilul numai după pauzele ce le face pentru a-și trage respirația înainte de a-ți comunica torente de noi fapte și evenimente. Iar siguranța și eleganța frazei te captivează de la primele cuvinte.

Când trecuse de ecuatorul tinereții, nostalgia probabil îl îndemna să-și amintească despre primii pași făcuți pe târâmul lunecos, dramatic, dar atât de dulce al publicisticii.

Într-un manuscris intitulat *Portretov dlinnâi read...* am găsit rânduri de spovedanie: „Îmi vine greu să-mi amintesc când am început a scrie.

Primul meu articol, scris destul de întemeiat, deși nu era prevăzut pentru a fi dat publicității, era o biografie a Împărătesei Maria Feodorovna. Era inspirat de vreo aniversare sau poate ceea ce e mai probabil că comemoram în felul acesta data morții...

În acele vremuri, eram cercetaș și presupun că primele mele articole au fost tot despre cercetășie ori poate că și mai înainte de acestea, în ziarele locale să-și fi găsit locul cronicile despre meciurile de fotbal între echipele de juniori, cronici redactate de mine.

În 1925, eu am întemeiat la Chișinău primele echipe de fotbal *Sporting* ș.a.

În fine, la aniversarea congresului de la Berlin, în 1928, pe când aveam 18 ani, am publicat o scrisoare în care comunicam redacției că în textul ce însoțea imaginea reprodușă de la congres și care a fost tipărită în ziarul *Bessarabskoe slovo* s-au strecurat niște greșeli. Admit că acest articol, precum și multe altele, eu le-am semnat cu pseudonimul: Alexei Curja (numele străbunicului meu) sau Boguș (numele unui strămoș și mai îndepărtat).

Pe atunci, la Chișinău se editau mai multe ziare în limba rusă, una dintre publicații era chiar o veritabilă gazetă rusească. La început se numea *Utro*, după o vreme s-a numit *Deni*, iar mai apoi s-a prefăcut în săptămânalul *Molva*. Redactor-editor era Mark Nikolaevici Beleakovski (1882-1951). De origine basarabeană, Beleakovski și-a început activitatea gazetărească la Petersburg, iar după revoluție s-a întors la

Chișinău. Era un om foarte cărturar – fenomen rar întâlnit printre ziariștii basarabeni. Una din particularitățile negative ale activității sale era necesitatea de-a acoperi paginile publicației cu materiale proprii sau folosindu-se de serviciile unor amatori care nu puteau scri. Toate acestea se întâmplau din cauza lipsei de mijloace financiare.

În ziarul *Utro*, în 1929, a și apărut primul meu articol serios: *Cimitirul Râșcani din Chișinău*”.

Multă lume e pasionată de istorie, preferă să răscolească trecutul, dar prea puțini sunt acei care și-ar consacra viața, așa ca Gheorghe Bezviconi, pentru reconstituirea și trăirea clipelor astrale printre eroii vremurilor de odinioară.

Bezviconi este, fără îndoială, ultimul romantic al istoriei basarabene.

S-a născut la 14 aprilie 1910, în orașelul Jitomir.

Părinții erau în trecere prin acel oraș când ursitoarele au cerut venirea lui pe lume. La Chișinău, a sosit abia peste o lună.

Tatiana Bezviconi, soția lui, într-o *Biografie*, scrisă după dispariția istoricului, nota: „Gheorghe Bezviconi spunea: două orașe pot pretinde că îmi sunt natale. Trebuia să mă nasc la Chișinău, totul era pregătit pentru acest mare eveniment. Dar a survenit moartea tragică a doi frați mai mari și mama, disperată, a părăsit Chișinăul, unde totul îi aducea aminte de copiii pierduți. A plecat deci la Jitomir, la rude, și acolo într-o zi senină de primăvară a văzut lumina zilei micul Jorj. Cel mai mic din familie, singura lui soră fiind cu patru ani mai mare”.

Arborele genealogic al viitorului istoric are destule ramificații interesante.

Primul strămoș cunoscut a fost un colonel polonez, Adam Boguș, căsătorit cu o ucraineancă.

Ei au locuit în orașelul Sorocinți, baștina lui Nikolai Vasillevici Gogol. Ajuns familist, colonelul și-a ridicat o casă, dar ca orice militar prevăzător, ținând cont de acele vremuri tulburi, n-a făcut nici un geam spre stradă, din care cauză, se zice, s-a prins de el porecla *Bezviconnâi*.

Nepotul colonelului, Grigori, adversar convins al hatmanului Mazepa, la 1710 era sotnic în armata căzăcească. Unii istorici literari presupun că anume destinul fiicei lui Grigori a stat la baza povestirii lui N. Gogol *Maiskaia noci ili Utoplenița*.

Genealogist prin vocație, Gheorghe Bezviconi (căci anume așa a preferat el să-și semneze majoritatea scrierilor) deținea documente autentice privitor la arborele său genealogic. Despre acest fapt el a comunicat prietenului său din Chișinău A. Kidel și savantului ucrainean A.I. Belețki din Kiev.

Tatăl scriitorului, Gavriil Bezviconnâi, s-a născut la 24 martie 1860, de asemenea la Sorocinți. Rămas orfan de mic copil, a învățat la un colegiu pentru nobili, apoi la un institut din Gluhov. Prin protecția rudei sale, șambelanul M.N. Alferaki, a intrat ca șef-inspector la navigația rusă pe Marea Neagră. În 1896, s-a mutat la Ismail, unde s-a ocupat cu organizarea navigației pe Dunăre și pe Prut. Ziarele odesite la acea vreme au găzduit zeci de articole semnate de harnicul funcționar. Cred că anume pasiunea pentru scris i-a fost inoculată lui Gheorghe Bezviconi de tatăl său, precum și dragostea pentru stepa frumoasă a sudului basarabean. Părintele lui a participat și la Primul Război Mondial, a organizat Societatea foștilor ofițeri de război, dar statul român n-a dorit să-i recunoască meritele, refuzând să-i ofere o pensie

onorabilă. Despre aceasta a vorbit cu regret Pan Halippa la mormântul celui care a fost Gavriil Bezviconnâi și care s-a stins din viață la 30 aprilie 1937, fiind înmormântat la Chișinău, la Cimitirul Central, alături de prima lui soție Turceaniniov, cu care a avut trei copii.

A închis ochii pentru vecie, dar înainte de aceasta a lăsat posterității niște memorii extrem de prețioase despre Basarabia de Sud, pe care fiul i le-a tipărit în revista *Din trecutul nostru* sub genericul *Din amintirile lui Gavriil Bezviconnâi* și câteva pânze de talent dintre care s-a păstrat în colecția lui Gheorghe Bezviconi, între care și un *Autoportret* executat pe când avea de 25 de ani.

Mai mulți răuvoitori afirmau că toate scrierile lui Gheorghe Bezviconi sunt opera tatălui său, dar, spre bucuria noastră, timpul a prefăcut aceste afirmații în absurdități...

Pe linia maternă, Gheorghe Bezviconi era urmașul direct al lui L.L. Pigulevski, căci mama sa, Sofia, era fiica acestui consilier efectiv, renumit prin teoriile sale pedagogice.

Ea s-a născut în 1876 la Jitomir. Deși a fost educată într-o familie de oameni bogați, a preferat să părăsească casa părintească și, așa cum procedau intelectualii de odinioară, a mers „în popor”, în satele uitate de lume, ca să-i învețe carte pe copiii săracilor.

În 1904, s-a căsătorit cu Gavriil Bezviconnâi, în 1912 absolvește cu distincție Cursurile Superioare de limbi moderne ale *M.M. Bobrișceva-Pușkina*, obținând dreptul la o stagiere în Franța, la Paris, unde o și găsește începutul Primului Război Mondial.

Este meritul ei că micul George vorbea curent franceza și rusa, cunoștea bine germana și latina. Și tot ea a vândut casa

ca să-i dea banii necesari pentru a scoate revista *Din trecutul nostru*. Din *Biografia* scrisă de Tatiana Bezviconi am consemnat câteva detalii edificatoare:

„De mic îi plăcea cititul, ca cineva să-i citească. La început îi citea mama, mai târziu sora cea mare. Un mic apartament în curte a fost închiriat la două doamne bătrâne, și în loc de chirie trebuia(u) să citească cu vocea tare... ..De mic avea pasiunea portretelor. Ceasuri întregi tăia, clasa și lipea lungi cearșafuri ale familiilor însemnate și personajelor istorice din întreaga Europă. Se nășteau mari genealogii, ramură importantă a istoriei și care mai târziu îi va aduce și renume de un genealogist de seamă...”.

S-a stins din viață la 2 aprilie 1934, la Chișinău, iar fiecare număr de revistă *Din trecutul nostru* era dedicat memoriei Sofiei Bezviconnâi.

Anii vechiului imperiu erau numărați și prin ochii copilului s-a scurs lumina aceluia apus tragic. Schimbul epocilor l-a fascinat și l-a îngrozit. Frumoasele tradiții cavalierești, valorile culturale acumulate cu migală secole de-a rândul s-au pomenit sub roțile istoriei. Răsturnarea valorilor s-a petrecut prea brusc, nelăsând timp pentru readaptare generațiilor mai în vârstă la noile condiții de viață.

Evenimentele i-au sugerat tânărului energic, în căutare de ocupații serioase, ideea de a cerceta spațiul istoric, de care până acum nu se ocupase nimeni.

Cine a studiat fasciculele din arhiva lui Bezviconi ce se păstrează la *Arhiva Națională a Moldovei* își dă bine seama despre felul cum a evoluat acest cercetător, preocupat la început de organizarea unor echipe de fotbal, de întrecerile juniorilor la fotbal, de mișcarea de cercetași, de colaborarea

la publicații mediocre, ca mai apoi să se prefacă într-un colecționar neobosit al iconografiei basarabene, devenind proprietarul unei impunătoare colecții: de artă plastică, de manuscrise, de memorii ale contemporanilor.

Am putea spune că dragostea pentru trecutul provinciei dintre Prut și Nistru a moștenit-o de la tatăl său, Gavriil Bezviconnâi, care a fost și el un bun publicist, un memorialist remarcabil și un bun funcționar, cunoscător al oamenilor și tradițiilor din această provincie. Amintirile lui de pe timpurile când era șef al serviciului fluvial al Basarabiei atestă veritabile calități de scriitor.

Alexandru Conunov, coleg de liceu și de clasă cu Gheorghe Bezviconi, mărturisea că el încă de pe băncile școlii avea o pasiune nemaipomenită pentru memorizarea numelor și datelor cronologice. Dar pe cât îl fascina istoria, pe atât îi displăcea matematica și avea mereu probleme cu profesorii în cauză.

Fenomenul Bezviconi s-a manifestat foarte timpuriu. La 14 ani debutează în presa de limbă franceză. La 17 ani publică primul articol în presa de limbă rusă. La 23 de ani, cu contribuția financiară a mamei sale, Sofia, începe editarea în limba română a unei reviste de istorie fără precedent în istoria publicisticii noastre.

Din trecutul nostru a fost revista care i-a uimit pe contemporani prin originalitatea materialelor publicate, prin caracterul serios și matur al judecăților istorice. Scrisă la început de un singur autor, ea obține treptat colaboratori extrem de valoroși în persoana lui Artur Gorovei, a lui Aurel George Stino, a lui Sergiu Matei Nica ș.a. Revista a avut în

total 2.000 pagini și 700 de clișee, majoritatea articolelor fiind scrise chiar de redactorul-editor.

Practic, Gheorghe Bezviconi a colaborat la toate publicațiile basarabene, începând cu cele mai prestigioase – *Viața Basarabiei*, *Cuvânt moldovenesc* – și terminând cu cele mai puțin cunoscute, inclusiv cele de limbă rusă. Semna materialele Bezviconi, Gh. Bezviconnâi, G.B., Gh. Bohuș, Alexis Gurji, Gh. Moldovan, Nicolae Pândaru, Nicolae Strajă. A publicat și în presa din Regat: *Adevărul literar și artistic*, *Convorbiri literare*, *Revista istorică*, *Revista Fundațiilor regale*, *Cuvânt moldovenesc*, *Gazeta Femeii*, *Neamul românesc*, *Bugeacul*, *Însemnări literare*, *Arhivele Basarabiei*, *Analele Moldovei*, *Cetatea Moldovei*, *Ararat*, *Arhivele Olteniei*, ș.a.

Prima carte tipărită de Gheorghe Bezviconi a fost scoasă în tipografia lui D. Puterman cu prefața lui Simion Mehedinți și se numea *Educație și cercetășie* (1932).

Când scria despre Ștefan Gonata, despre Manuc Bey, despre Pavel Gore, el nu numai că descoperea personalități uitate pe nedrept, el readucea în fața cititorului o întreagă epocă cu toate piscurile și neajunsurile ei. Acele pagini de revistă sunt la fel de actuale, la fel de prețioase astăzi precum au fost și în ziua apariției.

Bezviconi avea o rețea de colaboratori care îi furnizau informații, îi puneau la dispoziție materiale, avea oamenii săi de încredere în relațiile cu deținătorii de obiecte de anticariat, fotografii de familie ori manuscrise. Felul lui de a selecta materialul îmi amintește de nodurile electronice ale mașinilor cibernetice. Orice informație nouă își găsea locul convenit în arhivă și putea fi scoasă de acolo în momentul oportun.

Această calitate a lui Bezviconi este extrem de prețioasă mai ales când abordează problemele de genealogie. Este un profund continuator al operei concepute cândva de Constantin Tufescu și continuată cu vrednicie de Paul Gore, dar ideile lui Bezviconi depășesc posibilitățile cercetătorului genealogist solitar. În 1938, lansează apelul creării unui institut de genealogie și heraldică, idee susținută activ de Nicolae Iorga, și numai izbucnirea războiului a împiedicat realizarea acestui frumos gând.

Toate lucrările lui Bezviconi au fost zămislite pe baza unui bogat material genealogic. Spectrul talentului său cuprinde și multe calități literare pronunțate. Un exemplu perfect în acest sens este și volumul *Profiluri de ieri și de azi* (București, 1943), care a fost continuat în manuscrisul *Portretov dlinnâi read...* (1952).

Farmecul lucrărilor sale vine de la contopirea autorului cu epoca descrisă – de aici și descoperirea, intuirea celor mai neînsemnate detalii.

După 1937, a plecat din Basarabia, dar a continuat să tipărească lucrări solide și importante la tema preferată: *Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru* (vol.I, București, 1940 – vol. II, București, 1943); *Cărturarii basarabeni* (Chișinău, 1940); *Din alte vremi* (București, 1940); *C. Moruzi* (Vălenii de Munte, 1940); *Cimitirul Bellu din București* (București, 1941); *Romancierul D. Moruzi* (Iași, 1942); *Mănăstirea Japca* (București, 1942); *Costache Stamati, familia și contemporanii* (Iași, 1942); *Zamfir Ralli-Arbore* (Iași, 1942); *Profiluri de ieri și de azi* (București, 1943); *Pușkin în exil* (București, 1947); *Serghei Lazo* (București, 1947) ș.a. În aceste lucrări nu mai sesizăm uimirea copilărească în fața trecutului

basarabean – o fi de vină maturizarea autorului ori poate depărtarea de obiectul de studiu îl „răcise” într-un fel? ! Anii dificili de după 1944 l-au făcut temporar să se reprofileze, tema Basarabiei cedând în fața temei oficiale – relațiile româno-ruse: *Călători ruși în Moldova și Muntenia* (București, 1947); *Manuscrisele rusești ale Academiei RPR* (București, 1949); *Cimitirul Bellu – muzeu de sculptură și arhitectură* (București, 1958); *Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse* (București, 1962).

Dar schimbarea temei nu l-a putut salva de necazuri. Fiind dat afară din serviciu, a dus-o greu. Dar nu situația materială precară i-a întunecat ultimii ani de viață. Nu s-a putut împăca cu gândul că bogata arhivă, acumulată cu atâta dragoste de-a lungul anilor, nu mai trebuie nimănui.

Continuă să adune materiale chiar în condițiile cele mai vitrege. Fiind paznic la Cimitirul Bellu, a scris istoria acestui Pantheon al românilor. Pe toți cunoscuții din România, care dețineau informații privitoare la Basarabia, i-a rugat să le treacă pe hârtie. Gheorghe Bezviconi veghea asupra fiecărei pagini scrise, corijând cu creionul orice greșală ce se strecura. Nu s-a împăcat niciodată cu gândul că a fost scos din circuitul științific sau că cineva poate discuta problemele istorice de pe poziții slab argumentate. Se considera soldat al Istoriei, la datorie în cele mai dificile situații: „Într-o adunare numeroasă, când un «istoric» îndruga multe prostii și lumea îl aplauda, se scoală G.B. și declară că poate dovedi alb pe negru că tot ce a fost declarat nu corespunde adevărului istoric. Se ridică o furtună, dacă s-ar fi putut, ar fi fost sfâșiat de cei prezenți (Roller și Constantinescu-Iași au prezidat adunarea). Acesta este G.B.” (*Biografia*, de Tatiana Bezviconi)

Nostalgia după Basarabia a retopit-o într-un roman pe care nimeni nu îndrăznea să-l editeze și care, scris de autor în 1952-1956, abia în 1990 a văzut lumina tiparului în revista Kodrî sub denumirea Poslednii lişnii celovek (Ultimul om de prisos).

Astăzi, Gheorghe Bezviconi trebuie redescoperit chiar de generația nouă. A fost modelul cercetătorului ideal. Nici-odată n-a monopolizat materialul istoric. Orice tânăr îi putea solicita ajutorul. Drept argument ne servește armata de basarabeni cu care a fost în corespondență: Gh. Bogaci, A. Kidel, I. Osadcenco, B. Trubețkoi ș.a.

Pentru el istoria era un *modus vivendi*, indiferent de situația socială – paznic la cimitir sau cercetător științific la un prestigios institut de istorie. În orice postură, Gheorghe Bezviconi e același neobosit cercetător al trecutului.

Destinul lui Bezviconi este o dramă cu suficient material pentru mai multe generații de romancieri, aceștia găsind suficient tragism în omul pe care Nicolae Iorga îl considera un eminent istoric, o inteligență vie. Iar el credea că nu este decât un mort viu, ultimul mohican.

Despre aceasta se preferă să nu se scrie, dar trebuie să știm că în 1952, după concediere, tânărul a hotărât să plece din viață, înghițind 40 de pastile de luminal. Dar Tatiana Bezviconi, devotata lui soție, l-a salvat...

Românii îl suspectau de rusofilie. Rușii îl suspectau de românofilie. De aici și romanul *Ultimul om de prisos*. În parantezele oricărei politici omul care gândește ajunge suspect și de prisos.

El încerca să-și lămurească de ce s-a lăsat atâta tăcere în jurul numelui său, în jurul operei sale. Aceeași întrebare și-o punea și Tatiana Bezviconi în scrisorile adresate lui A. Kidel.

Explicația e aproape banală. Cei ce nu-l cunosc n-au ce spune despre el, iar cei ce l-au furat preferă să tacă. Dar opera lui a fost prădată – și la Chișinău, și la București, și la Moscova...

De ce totuși se întâmplă astfel, că unii istorici, făcând epocă, dispar de la orizont odată cu stingerea din viață? De ce un Bezviconi nu-și ocupă locul meritat pe marele firmament al istoriei?

A fost nu numai un istoric, a fost un aristocrat în Istorie. A scris la aceeași temă atât cât a avut puteri și informație. Deviza sa a fost: veșnica căutare. De aceea în masa lui de scris au rămas mai multe lucrări inedite, manuscrise și numeroase proiecte: *Necropola capitalei* (București, 1962, carte din care s-au tipărit doar câteva zeci de exemplare în 1972), *Bibliografia relațiilor româno-ruse și româno-sovietice* (carte de 756 pagini); *Cercetări genealogice*, Documente și manuscrise rusești ale Academiei R.S.R.; *Catalog* (I) XI-1827, București, 1961 (203 pag.); *Catalog* (II) 1828-1839, București, 1961 (201 pag.); *Catalog* (III) 1840-1953, București, 1961 (262 pag.); *Dintr-un sfert de veac de scris moldovenesc. Însemnări biobibliografice*. București, 1943. Completat în 1959 (55 pag.); *Manuc-Bei Mirzaian* (1769-1817), ed. III, 1950 (58 pag.); *Moruzi*, ed. II, 1968 (270 pag.); *Despre artă; Medievalistica moldovenească* ș.a. Istoria nouă este scrisă de oameni noi și din ea nu va lipsi numele acestui mare romantic al istoriei basarabene – Gheorghe Bezviconi.

A dispărut din lumea noastră aproape anonim, la 30 aprilie 1966, la București. A fost contemporanul nostru, dar a trecut în neant întocmai ca unul care a trăit acum un secol: „În vara anului 1965, partidul i-a dat o garsonieră. Era

rezolvată favorabil și chestiunea pensiei personale, pentru atâția ani de publicistică. Dar de noua sa locuință, de modesta sa masă de lucru, comandată la un tâmplar amator, n-a avut parte să se bucure mult timp. Darurile oamenilor au venit prea târziu și moartea nemiloasă a distrus această minte luminoasă.

La 18 aprilie 1966 a fost operat urgent de peritonită și ficatul său bolnav (avea ciroză) n-a rezistat șocului. A făcut insuficiență hepatică și l-a lăsat ficatul.

A murit acasă în ziua de 30 aprilie, înconjurat de cărțile, lucrările și tablourile sale. La 4 mai a fost înmormântat la Bellu, despre care a scris atâta și unde a avut două locuri.

Un tânăr istoric, Vlad Georgescu, a întrebat dacă Institutul de Istorie a trimis o coroană. Nici un telefon, nici un delegat, nici o floare. Pe buzele reci a rămas înțepenit un surâs ironic. Moartea n-a schimbat expresia acestui mare Om.

Lângă sicriul său au vorbit doi prieteni și preotul. S-a strâns o mulțime de oameni. Se spunea că, dacă s-ar fi știut, ar fi venit toți cei care îl cunoșteau, și aceștia toți erau așa de numeroși. Prietenii au ridicat sicriul, strănepoții scriitorului Danilevschi (băieții Grosu) au luat crucea și în mare tăcere s-au îndreptat spre locul de veci.” (*Biografia...*)

Se odihnește în Cimitirul Bellu, lângă femeia dragă care i-a fost lumina ultimilor ani de viață și care a avut un destin aproape similar – Tatiana Bezviconi. (<https://orasulmeuchisinau.wordpress.com>)

„Atunci am început să pozez în disperare...” Măsura desfințării Cimitirului Bellu din București luată de către autoritățile comuniste, prin anii '70, pentru a face loc Parcului Tineretului l-a transformat pe fotografii Paul Filip într-un

disident care lupta, împotriva uitării și molozului adus de buldozerele socialiste, cu aparatul de fotografiat. După '90 a făcut același lucru, dar de data asta împotriva celor care înțelegeau prin democrație dreptul de a jefui și a distruge. Vorbitor în numele unei lumi tăcute, scrie Jurnalul Național.

A pozat atunci, în '78, pe ascuns, vreo 80 de role de film. Ultima memorie a unui loc și a unor monumente care trebuiau să se transforme în pulbere. Ipoteză veridică la acea vreme. Cu doar câțiva ani înainte, morții din Valea Plângerii fuseseră scoși din groapă cu excavatorul. Peste o sută de morminte. Doar familiile care avuseseră inspirația să ceară înapoi oasele celor decedați primiseră dreptul la „repartiție”, aici, în Bellu. Și restul morților – probabil –, aruncați la gunoi, crede dânsul.

Primul monument fotografiat atunci în Bellu a fost mausoleul lui Cantacuzino. Apoi la rând mai toate mausoleele și construcțiile funerare ridicate între 1898 și 1907, exact acea lume care, după 1948, povestește Paul Filip, începuse să se stingă. „Din momentul acela nu s-au mai făcut lucrări de artă în cimitir. Nu mai erau oameni (...) unii erau în pușcărie, alții plecaseră... o teroare tacită pusese stăpânire și pe locul ăsta”, povestește în timp ce ne apropiem de cavoul Gheorghieffilor. „Nu se mai făceau monumente după '48, o cruce și gata! Și nu se mai scria pe cruce că a fost general, că a fost ministru, că a fost cutare, doar numele și anii. Era teroare, familia nu mai avea curaj să mai scrie nimic (...) În schimb se găseau destule cozi de topor care veneau cu idei: «Tovarășul, uite îl îngroapă pe burghezul ăla acolo! Să-i dăm un loc în fundul cimitirului!»”.

La sfârșitul anilor '70, când Paul Filip fugea în timpul liber de la Institutul de Cultură Fizică unde lucra pentru a mai salva ce se mai poate salva pe hârtia fotografică, Bellu nu mai era defel cimitirul elitelor. „Tovarășilor” le era frică de moarte. Se fereau de astfel de locuri, iar cei morți erau îngropați pe tăcute și în secret. Cu stea totuși, și nu cruce la cap. Iar un mare semn de întrebare rămâne și faptul că până la urmă Ceaușescu s-a răzgândit și nu a mai redus cele 28 de hectare pe cât se întindea cimitirul la o simplă fâșie de pământ cât măsoară Aleea Scriitorilor și care urma să fie ultima bucățică rămasă din acest colț de istorie. Cine să fi fost omul care a scăpat acest loc? Nu are însă idee și repetă din nou: „Tovarășilor le era frică de moarte”.

Ca o premoniție, de fapt, întâmplarea care l-a pus pe Paul Filip pe curs de coliziune cu destinul a fost întâlnirea cu Gheorghe G. Bezviconi. Portar pe statele de plată la cimitir, istoric-cercetător al Academiei Române de profesie. Primul om care a înțeles că locul acesta dispare. Primul cronicar al Bellului. La venirea lui Mihail Roller (1948), președintele Academiei Republicii Populare Române, majoritatea oamenilor de cultură fuseseră deja trimiși în pușcării. Bezviconi în schimb este trimis la Bellu, fiindcă scrisese frumos despre ruși. „...De fapt trebuia să pună mâna să îngroape și el cu groparii”, spune, cu mâhnire, Paul Filip. I-a cunoscut îndeaproape și pe istoric, și pe soția acestuia, Tatiana. „Oameni obișnuiți cu un anumit standard de viață, dar care odată ajunși aici nu-și mai puteau plăti nici măcar chiria. Trăiau din pomenile date la înmormântări, un colac, un covrig...”.

Și, totuși, între două înmormântări, Bezviconi își continuă pe o serie de carnețele secrete cercetările istorice. Notează

numele tuturor personalităților îngropate la Bellu cărora le întocmește în același timp și arborele genealogic. Și îl caută pe adolescentul Paul Filip pentru o serie de fotografii ale monumentelor funerare din cimitir. „M-a rugat atunci, fiindcă o cunoștea pe mama. Fusesse secretară la Palat. Și oamenii vechi se cunoșteau între ei: «Dom'le, poți să vii să faci niște poze la cimitir? Nu am încredere în nimeni și nici eu nu am voie să fac poze...» Și am fotografiat pe ascuns. Toți aveam un dinte împotriva comuniștilor, dar asta era doar în sufletul nostru”. Bellu mai păstrase pe atunci, chiar dacă numai sub formă de aparență, frumusețea și reputația de loc de promenadă. Nu erau atât de multe morminte, își amintește fotograf, iar comuniștii nu se atingeau de cimitir. Aveau atâtea case boierești de „umblat”.

Studiul lui Bezviconi despre Bellu apare după 15 de ani, în 1970, la Chișinău, în 200 de exemplare. Fără poze, însă. Iar fotograf și istoricul basarabean se reîntâlnesc printr-un joc al sorții șapte ani mai târziu în același loc. Paul Filip venit să asiste la înmormântarea actorului Toma Caragiu, în primăvara anului 1977. Bezviconi odihnindu-se în pământ lângă Panait Istrati, un alt „fericit” al socialismului. Și asta doar un an mai devreme, înainte ca zvonurile despre desființarea Cimitirului Bellu să curgă din toate direcțiile...

Ieșim din cavoul fraților Gheorghieff. Lipsă pe inventar: candelabrele de cristal la interior și făcliile de bronz din afară. Trecem pe lângă monumentul primului erou român, minus sfincșii de bronz zburăți cine știe unde, dăm ocol unui monument cu îngerași ce stau de veghe și se roagă la cele patru colțuri ale monumentului. Poate mai degrabă să scape din locul ăsta decât pentru liniștea celui pe care îl veghează cu

măinile și aripile rupte de „binevoitori”. Trecem pe lângă mormântul fostului primar interbelic al Bucureștiului Al. Do-
nescu, căruia i-au fost sparte geamurile – or fi știut vandalii
cine este?, ajungem printr-un lung periplu la statuia Doamnei
cu Umbrela. Inscripția, care o făcuse altădată faimoasă, a fost
furată complet, mâinile, umbrela și nasul, julate de lovituri.
Crucea, căzută la pământ. Dar cu toate astea este optimist.
Crede că urmașii din afară ai celor îngropați aici ar putea
reface monumentele. În cei din țară nu își mai pune speranțe.

După '90, Paul Filip a început să fotografieze din nou.
De data asta, capele și cripte sparte și devastate. A făcut chiar
și un colaj cu articolele la care colaborase despre mafia cimi-
tirelor. Vreo 40, o adevărată campanie pe care nu a băgat-o
în seamă nimeni. Ba mai mult, au încercat să-l arunce într-o
groapă proaspăt săpată. Deranja, cică. Ce nu au făcut comu-
niștii a rezolvat democrația... (<http://jurnalul.ro>)

Crematoriul „Cenușa” – fum peste Cocioc și obiectiv militar ultrasecret

Regiunea Bucureștiului de astăzi în vechime era o regiune alternantă de păduri și mlaștini, cu dealuri calcaroase și un bogat bazin de ape curgătoare; de la Călugăreni și până în Bucureștiul de acum se întindeau o serie de denivelări calcaroase de mici dimensiuni, scobite în subteran și traversate de numeroase canale dintre care unele inundate; acest lanț se întindea pe mai multe zeci de kilometri, plecând de la Dunăre, mergând apoi pe o linie neregulată, când mai aproape când mai departe de cursul fluviului, urcând la un moment dat puțin spre nord și trecând prin regiunea Călugăreni și București, apoi cotind iarăși către sud și mergând aproape paralel cu Dunărea. Această regiune a atras atenția dacilor pentru numeroasele ascunzători subterane de mari dimensiuni dar și canale lungi săpate în peretele de calcar, acestea putând fi ușor amenajate și adaptate diverselor scopuri.

La început, dacii au utilizat aceste cavități și galerii pentru a stoca rezerve strategice de alimente, piei și blănuri etc. Cu timpul, la suprafață s-a format, încă din perioada antică, staulul și, mai târziu, târgul de animale, pe care în Evul Mediu avea să se dezvolte la un moment dat și așezarea omenească de mai târziu.

Primul care a sesizat potențialul strategic al Bucureștilor a fost Voievodul Vlad Țepeș, cel care a făcut și primele amenajări „moderne” ale tunelurilor subterane. Se pare că au contribuit și boierii care voiau să își protejeze averile de tâlharii, care atacau, frecvent, orașul. Mai târziu, peste amenajările făcute de Țepeș, alți domnitori au construit obiective de mascare și prelungiri sau altfel de amenajări. De la Curtea Domnească a lui Țepeș pleacă un canal care trece pe sub Hanul lui Manuc, după care se ramifică în trei brațe care se îndreaptă în direcții diferite – unul merge înspre Universitate, cotind spre Cișmigiul de azi; un alt canal pleacă de la Curtea Domnească înspre ceea ce azi numim „Palatul Parlamentului”, iar cel mai important și mai lung canal ducea către cel mai mare dintre munții calcaroși pe care sunt așezați Bucureștii de astăzi și ale cărui rămășițe se mai pot vedea și acum în zona Parcul Tineretului (fosta Mlaștină Coccioc); pe vremea lui Țepeș, era un munte de dimensiuni mai mari, parțial împădurit și înconjurat de cea mai mare zonă mocirloasă din această regiune, deci o fortăreață naturală inexpugnabilă! Acolo, pe vârful muntelui și în mijlocul pădurii, tunelul lui Țepeș avea ieșirea. Astăzi, locul ieșirii este mascat de Crematoriul Cenușa...

Crematoriul Cenușa din București este obiectiv militar (a fost încă de la crearea lui) pentru că maschează intrarea

într-o veche rețea de galerii subterane în care se poate merge cu mașina și care sunt indubitabil obiective militare. Paza acestui aparent banal „crematoriu” este drastică și se interzice strict filmarea sau fotografierea sa precum și apropierea de clădire la mai puțin de 150-200 metri a persoanelor neautorizate. În ceea ce privește lucrările de „reabilitare” ale crematoriului, debutate în 2003, nu se referă la clădirea exterioară, în schimb este de presupus că renovarea și reabilitarea să se desfășoare departe de ochii publicului, în incinte construite anterior dar care nu se află la suprafață. Crematoriul nu a fost construit întâmplător în acel loc, se afirmă pe <https://conspiratiisimistere.wordpress.com>.

Multă vreme acest subteran nu a fost utilizat decât de către mai marii Țării Românești, singurii care-i cunoșteau existența. Întreaga rețea a suferit modificări destul de importante în vremea lui Șerban Cantacuzino (1678-1688), când de altfel au mai fost construite și o serie de alte vaste rețele subterane care făceau legătura între anumite mănăstiri din apropierea Bucureștilor. După perioada lui Cantacuzino, abia la finele secolului al XIX-lea – începutul secolului trecut (sub domniile regilor lui Carol I și Ferdinand) s-a făcut o altă mare amenajare a „orașului de sub oraș”, extinzându-se rețelele subterane dintre mănăstirile ce se afla în apropierea Capitalei, construindu-se rețeaua circulară de forturi și canale subterane (forturile nu sunt legate între ele doar prin linia de centură ci și printr-un canal subteran care era destinat pentru aprovizionare cu muniție și schimb de personal între forturi), precum și o mare parte din amenajările subterane ale unor obiective din București, cum ar fi de pildă Palatul Cotroceni, care este legat printr-o șosea subterană de Fortul

Domnești și, de acolo, mai departe, de ceea ce astăzi este Centrul de Cercetare al Armatei și unitatea de Arme Întrunite de la Clinceni (transmisiuni speciale și război radio-electronic, parașutiști, o subunitate de cercetare etc).

Printre multe altele, în perioada interbelică s-a trecut și la reamenajarea subteranului care leagă Curtea Domnească de dealul Mlaștinii Cocioc, s-a mascat ieșirea principală din acest subteran cu clădirea Crematoriului, într-una din anexele acestuia aflându-se poarta de ieșire din galeria subterană. Ulterior, comuniștii au făcut și mai multe amenajări pentru această rețea de canale subterane, ei de altfel degajând terenul de Mlaștina Cocioc și punând în loc Lacul și Parcul Tineretului de astăzi. Sub regimul comunist, s-a diversificat și rețeaua de canale subterane de sub fosta mlaștină, o mare parte din volumul imens de pământ excavat, fiind mascat prin construcția Sălii Polivalente. Această clădire a fost construită aparent complet anapoda, într-o zonă în care nu era deloc oportună o astfel de construcție. În realitate, ea a mascat volumul uriaș de pământ care s-a excavat din zona respectivă, cu prilejul extinderii rețelelor subterane.

Puțină lume știe că sub Parcul Tineretului există o structură uriașă din beton, sub formă de potcoavă, care se întinde de la Palatul Copiilor, pe sub Sala Polivalentă și Orașelul Copiilor până sub Cimitirul Bellu. Intrarea se află pe Strada Secerei, în apropiere de Palatul Copiilor. Pe poartă scrie că nu ai voie să staționezi în fața ei. Surse din Primăria Capitalei au confirmat că acolo se află cel mai mare adăpost pregătit pentru cazurile de forță majoră pe timp de război sau calamitate. Adăpostul are șase etaje în pământ și în el pot încăpea 20.000 de persoane. Structura din beton a fost

construită în anii '60, cu mult înainte de inaugurarea Sălii Polivalente, în 1974.

Cât privește Crematoriul „Cenușa”, misterul nu se oprește aici. Observând cu un ochi critic fațada clădirii, sunt vizibile anumite semne masonice inițiatice. Astfel, statuia din partea dreaptă înfățișează un bărbat iar cea din stânga o femeie, pe stâlpii ce încadrează intrarea putându-se observa deasupra, în partea dreaptă, Luna, iar în partea stângă, Soarele. De asemenea, reprezentarea din mijloc simbolizează ochiul atotvăzător atât de întâlnit în iconografia societăților oculte. (<https://conspiratiisimistere.wordpress.com>)

Crematoriul „Cenușa” din București este situat pe o colină din Parcul Tineretului, pe Strada Șerban Vodă nr. 183 și a fost construit după un proiect al arhitectului Duiliu Marcu. Construcția a început în 1925, cu sprijinul Primăriei Capitalei, la inițiativa Societății „Cenușa”, înființate la 7 martie 1923.

Realizată într-un stil eclectic cu elemente de inspirație bizantină, siriană și egipteană, în stilul Monumentului Cantacuzinilor din Cimitirul Bellu, lucrarea a fost terminată la roșu în 1927. Deși clădirea încă nu era finisată, Crematoriul Cenușa a fost inaugurat la 26 ianuarie 1928. Lucrările reluate în 1931, sub conducerea arhitectului Ioan D. Trajanescu, au fost finalizate la sfârșitul anului 1934. Scara principală este flancată de statuile „Durerea” și „Nădejdea” și de două basoreliefuri realizate în 1930-1934 de Ioan Iordănescu.

De-a lungul timpului, aici au fost incinerate aproape 60.000 de persoane. În 2002, crematoriul și-a încetat activitatea de incinerare, deoarece încălca legislația de mediu, prin lipsa unor filtre și a unor instalații moderne.

Cu toate astea, crematoriul nu s-a închis în totalitate, columbarul său continuând să funcționeze ca spațiu pentru păstrarea urnelor cu cenușă, contra unei taxe anuale.

Consilierii generali ai municipiului București au respins în ianuarie 2011 proiectul de alocare a sumei de 1,16 milioane euro pentru reabilitarea Crematoriului Cenușa. În prezent, singurul crematoriu uman care funcționează în România este Crematoriul Vitan-Bârzești. (www.b365.ro)

„Cazul Anca” demontat, după ce Miliția găsește osemintele unei alte victime a pictorului nebun, fiu de tortionar

În 1977, bucureștenii erau puternic marcați de urmările devastatorului cutremur din 4 martie, soldat cu peste o mie de victime, și păreau că uitaseră de sadicul criminal Râmaru, care acționase în perioada 1970-1971.

Când aproape nimeni nu se mai gândea la bestia de la Medicină Veterinară, o nouă întâmplare macabră venea să tulbure orașul: „În ziua de 8 iulie, în parcul Hipodrom, este găsit un pachet, care conținea două mâini de femeie învelite în folii de plastic. Aveau unghiile proaspăt date cu oă, ceea ce însemna că victima fusese o femeie îngrijită. Miliția intra în alertă maximă. Toate echipajele de teren primesc ordin să caute «pachete suspecte, abandonate». Și chiar așa avea să se întâmple! „Într-un tufiș, în regiunea Arcului de Triumf, este

găsit alt colet, care conținea bazinul unei femei. Până în 12 iulie, sunt descoperite alte patru colete, conținând restul trupului femeii ucise. Capul avea să fie găsit ultimul, pe 12 iulie, într-un WC, în spatele Spitalului Colțea. Între timp, au fost studiate cazurile de dispariție recentă. S-a constatat că trupul «depeșat» (îmbucătățit) aparținea unei tinere din Sibiu, Anca Maria Rodica Broscățeanu, în vârstă de 18 ani, care venise la București pentru a da examen de admitere la ASE. Dispăruse de la locuința mătușii sale pe 6 iulie, ora 16, când plecase să studieze listele cu repartițiile candidaților pe săli. Pe 7 iulie, mătușa anunțase dispariția fetei”.

Alt psihopat sexual? Adică, un nou Râmăru? Ceaușescu personal a dat dispoziții imediat să fie rezolvat cazul înainte să înceapă lumea să se agite. Nimeni nu își permitea luxul unei întârzieri sau – și mai grav! – al unui „Autor Necunoscut”. Din păcate, această grabă extremă avea să conducă la un alt șir de tragedii inițiate de primul verdict din „Cazul Anca”. Vieți sfâșiate, sinucideri, copii traumatizați, nenorociri una după alta!

Crima era una absolut odioasă, cu detalii înfricoșătoare: „În urma examenului medico-legal, s-a constatat că moartea a survenit prin trei mecanisme: strangulare cu un cablu, sufocare, prin astuparea căilor respiratorii cu mâna și asfixie mecanică, în laringele victimei fiind găsite șomoioage de hârtie igienică. Mătușa fetei a declarat că o rugase pe fată să cumpere un săpun și câteva suluri de hârtie igienică. Mai mult ca probabil că acea hârtie fusese folosită de criminal ca s-o asfixieze pe Anca”.

Crima avea și conotații sexuale, chiar necrofile, plus indicii clare de tâlhărie, ceea ce trimitea efectiv la ideea frisonantă

a unui nou Râmăru, care plasa cu tranșarea victimelor: „S-a constatat și faptul că ucigașul avusese raport sexual cu victima, neputându-se însă stabili dacă aceasta mai trăia când a fost agresată sexual. Părți din cadavru fuseseră înfășurate în pantaloni bărbătești și folii de plastic, fiind transportate cu sacoșe de pânză și două genți de voiaj, una roșie, alta verde. Într-una din aceste genți a fost descoperită o cheie Wertheim. De pe o pungă de plastic a fost prelevată o amprentă clară a unui police (degetul mare). Anca fusese depozedată de cercei, un inel de aur și un ceas-brățară care avea sub capac fotografia prietenului ei din Sibiu”.

Lesne de închipuit ce presiune se crease pe capul anchetatorilor! Se zice, chiar, că Nicolae Ceaușescu suna zilnic și cerea detalii despre mersul cercetărilor. Conducătorul țării l-a chemat la raport pe comandantul Inspectoratului General al Miliției. General-locotenent Jean Moldoveanu lipsea din țară, aflându-se într-o vizită oficială în Iugoslavia, așa că s-a prezentat primul său locțiitor, general-maior Valeriu Buzea: „În fața lui Ceaușescu, toți își luau angajamente, că nu-i durea gura, dar generalul Buzea chiar și-a luat în serios promisiunile. A înțeles că trebuie să facă «totul» pentru a rezolva cazul cât mai repede cu putință. Acest «totul» avea să distrugă viețile multor nevinovați și avea să rămână o pată neagră în istoria criminalisticii din România”.

Criminalul trebuia găsit de urgență. Sau, dacă nu, inventat?!? Mai ales că un al doilea caz fusese cât pe-acți să apară, când, tot în parcul Hipodrom, acolo unde fusese găsit primul colet, cel conținând mâinile, o patrulă identificase alte două pachete suspecte, care începuseră să miroasă a carne împuțită. Doar că, la sosirea anchetatorilor, când s-a umblat la primul

pachet, din el a apărut o... carcasă de porc! Speriați de numeroasele patrule din zonă, niște hoți de carne dintr-o măcelărie își abandonaseră prada...

Între timp, la nivelul cel mai de sus al Miliției se alcătuiseră o celulă de criză condusă de un general și din care făceau parte mai mulți colonei, între care și temutul Tudor Stănică de la Direcția de Cercetări Penale. A început o veritabilă cruciadă milițienească, cu o amplă mobilizare de forțe: „Au fost scotocite 12.000 de imobile aflate în vasta «zonă critică», ce cuprindea locurile unde fuseseră găsite coletele. Au fost cercetați 1.500 dintre cei mai periculoși infractori pentru a se stabili ceas de ceas unde au fost și ce au făcut în zilele de 6-12 iulie, data când a fost găsit capul victimei. Acestora li s-a aplicat «anchetă severă», termen eufemistic pentru ceea ce însemna în realitate, «lampa-n ochi și pumni în bot», după cum se exprimau cei pățiți. Cetățenii, dornici să participe la prinderea criminalului, sunau zi și noapte la Miliție, semnând tot ce li se părea suspect. S-au strâns 8 fișete cu date ce trebuia verificate”.

Deja, mobilizarea de forțe era una fără precedent, depășind-o pe cea de la urmărirea lui Râmaru. Identificarea, prinderea și condamnarea ucigașului și violatorului tinerei Anca Broscățeanu devenise prioritatea numărul 1 a Miliției, Procuraturii și, bineînțeles, a Securității.

Când tensiunea ajunsese la maximum, percheziționarea apartamentului mătușii Ancăi duce la descoperirea agendei de telefon a victimei. În carnețel, apărea și numărul de telefon al unui anume „Sami”. În paralel, ancheta desfășurată în orașul natal al fetei, Sibiu, stabilise un anumit grad de libertinaj al acesteia, care-și începuse deja viața sexuală, având

câțiva parteneri înaintea prietenului oficial din momentul respectiv, cel a cărui fotografie exista sub capacul ceasului-medalion furat după crimă. Se năștea, logic, la limita cinismului chiar o presupunere: dacă toată afacerea, o posibilă crimă cu substrat sexual, are la bază un soi de aventură a Ancăi cu un bărbat bucureștean, posibil cu enigmaticul „Sami”? Dacă, nu cumva, ușoara ei labilitate erotică – probabilă, însă greu de stabilit cu certitudine! – facilitase „munca de convingere” a criminalului, care, într-un fel sau altul, își sedusese victima? Sau încercase să o seducă și, la un moment dat, jocul seducției s-a blocat, iar criminalul psihopat a avut o reacție violentă care a degenerat înspre consecințe tragice? Poate că victima s-a lăsat, până la un punct, angrenată într-un flirt, iar ulterior, când a avut senzația că lucrurile înaintează prea mult, a încercat zadarnic să oprească mersul lor? Legistul a confirmat existența unui contact sexual între agresor și victimă, însă nu a putut stabili dacă actul a fost unul consensual sau dacă a avut loc înainte sau imediat după crimă...

Peste câteva zile, pe 15 iulie, ancheta înregistrează un progres semnificativ. „Sami” este identificat în persoana unui taximetrist și ridicat pentru cercetări. Presupusul agresor „se numea Gheorghe Samoilescu, născut în 1951, la Târgoviște, căsătorit, având trei copii, dintre care unul înfiat, șofer de taxi la «Glucoza». Acesta recunoaște că a întâlnit-o întâmplător pe Anca, în tramvaiul 26, propunându-i o «aventură», drept pentru care i-a dat numărul de telefon.”

Ceva, totuși, nu se potrivea, fiindcă, „din ancheta de la Sibiu, se știa o altă variantă. Anca mai fusese la București și în luna mai pentru a se interesa de condițiile examenului de admitere. Aceasta îi povestise celei mai bune prietene că

avusese un incident cu un bărbat, că fusese la el acasă, din naivitate, pentru că acesta îi spusese că este student la Politehnica și-i poate da sfaturi. Acasă însă, bărbatul a insistat să se culce cu el. Ea a refuzat, iar el i-a luat lăntișorul de aur de la gât drept «gaj» și i-a dat numărul de telefon în caz că se răzgândește. Anca era decisă să-l sune și să-și recapete lăntișorul. Luat la întrebări mai serios, Samoilescu recunoaște aceasta variantă, numind persoana căreia îi vânduse lăntișorul”.

În primă fază, Gheorghe Samoilescu este, în mod justificat, arestat 30 zile pentru „tâlhărie” (mai degrabă, înșelăciune și tâlhărie?). ...Dar lucrurile nu aveau să se oprească aici! Se ia decizia de „rezolvare” a cazului și, cum „Sami” părea singurul bărbat cu care Anca interacționase în București, se grăbește impunerea unei concluzii clare: s-a găsit vinovatul! Se poate raporta rezolvarea rapidă a cazului – „Generalul Buzea decide: Samoilescu este criminalul. Ordonă anchetarea suspectului «prin epuizare», metodă care n-avea cum să dea greș, deoarece torturile fizice și psihice aplicate determină suspectii să recunoască tot ce li se cere. Este bătut din prima zi de anchetă, dar asta avea să fie doar «încălzirea», fiindcă tot ceea ce a urmat depășește orice închipuire, putând fi comparat doar cu torturarea de către Inchiziție a „ereticiiilor” sau de către torționarii Gulag-urilor comuniste a „dușmanilor de clasă”. Sunt folosite, conform declarațiilor de după 1989, ale lui Samoilescu, torturi de neimaginat pentru epoca modernă, cum ar fi 16 ore de „anchetă severă” urmate de 4 ore de repaus (dar numai cu permisiunea explicită a generalului Buzea!), încătușarea pe „rotisor”, adică pe o bară suspendată, învârtită în permanență pentru ca anchetatul să nu știe din ce direcție vin loviturile, apoi antica „macavelă”,

respectiv suspendarea inculpatului, legat cu mâinile la spate până îi ieșeau din umeri, ori agățarea într-un ham petrecut pe sub brațe de o țeavă din camera de anchetă, pentru a nu se putea apăra de ploaia de lovituri. Uneori, se mai jucau cu Samoilescu și de-a „ruleta rusească”, „ca-n filme”!

Când, în urma bătăilor și torturilor, Samoilescu fatalmente mai și leșina, un medic era pus să-i ia tensiunea, pentru ca anchetatul să nu mimeze colapsul și să se sustragă „urmăririi judiciare”. Bineînțeles că era prevăzut și tratament medical, în funcție de gravitatea situației: „Samoilescu a fost dus într-o pădure, noaptea, și atârnat de creanga unui copac, pe care torționarii îl mai folosiseră și cu alte ocazii, cu alți suspecti. Mâinile i s-au înnegrit, iar după o săptămână, pentru că nu le putea mișca deloc, i-au fost puse în ghips. I s-au dat și... niște piramidoane”.

Bazată pe asemenea procedee sofisticate, „ancheta” a început să producă „mărturisiri”, așa cum era de așteptat. Totuși, când, după 30 de zile, s-a cerut prelungirea arestului și încadrarea faptei la „omor deosebit de grav”, spre cinstea lui, procurorul Ovidius Păun a refuzat să facă asta, motivând că nu exista nicio probă concretă! Atunci, s-a luat măsura înlocuirii acestuia cu alți doi procurori, mai obedienți, care s-au ocupat și de instrumentarea „rechizitoriului”.

Prima „mărturisire” asumată, sub presiune inumană, de inculpat era aberantă și nesusținută de probe materiale: „Samoilescu declara că s-a întâlnit cu Anca pe 6 iulie, în jurul orei 16.00, în Piața Romană, ca să-i înapoieze lăncișorul, apoi a invitat-o în garsoniera părinților săi din strada Christian Tell, unde au întreținut raporturi sexuale. Au fost întrerupți de o bătaie în ușă. Erau soția lui și mama vitregă.

Soția a năvălit în cameră, s-a repezit asupra fetei, aceasta s-a speriat și a căzut, lovindu-se la tâmplă. El a plecat îngrozit, ulterior aflând de la soția sa că «problema s-a rezolvat».

În garsoniera din Christian Tell nu se descoperise nicio urmă de sânge, deși șapte echipe de specialiști criminaliști au periat și cel mai ascuns ungher cu lămpi cu cuarț. În plus, nici sperma recoltată lui Samoilescu nu corespundea cu probele recoltate din vaginul victimei. Nu conta. Soția lui e arestată și rămâne interzisă când i se arată declarația soțului”...

Nu doar soția e arestată, ci și copiii sunt trimiși la orfelinat. Iar părinții sunt anchetați și ei cu aceeași barbarie. Urmarea? Cei doi vârstnici aleg sinuciderea drept cale de scăpare! Tatăl său, fost ofițer superior, era internat la Spitalul Militar Central. La două săptămâni de la arestarea fiului său este confruntat cu anchetatorii și află că acesta este considerat „cel mai odios criminal al României de după Râmăru”. Neputând suporta rușinea, se sinucide prin spânzurare. Iar soția sa, mama vitregă a lui Gheorghe, considerată „complice la crimă”, este chemată la Procuratură pentru anchetă. Întoarsă acasă, biata femeie se sinucide, prin electrocutare, lăsând un bilet edificator: „N-am mai putut suporta teroarea”.

Culmea, procurorii consideră cele două sinucideri drept dovezi noi, irefutabile, ale crimei! Șocat de șirul de evenimente, Gheorghe Samoilescu acceptă să facă o nouă „mărturisire”, pentru ca soția lui să fie eliberată și să se poată ocupa de copii. De această dată, el „recunoaște” că, de fapt, „el a omorât-o pe Anca, înfundându-i pe gât hârtie igienică pe care o luase din sacoșă fetei. Apoi, a tranșat-o și a băgat-o în frigiderul... Fram, iar seara a împrăștiat coletele prin București, descriind exact locurile unde au fost găsite”!

Asta s-a întâmplat și după ce „suspectului” i s-a infiltrat un informator în celulă, care i-a oferit o sumedenie de detalii „ajutătoare”, sfătuindu-l și cum să scape de „problema” lui. În paralel, anchetatorii l-au influențat în fel și chip, alternând „pedepsele” cu promisiunile că, o dată făcută „mărturisirea corectă”, se vor rezolva și problemele cu soția și cu copiii.

A doua declarație auto-incriminatoare a fost înregistrată pe casetă și trimisă lui Ceaușescu, pentru ca „organele” să poată demonstra Conducătorului că și-au făcut cu prisosință datoria. Rămânea, totuși, o problemă fundamentală: frigiderul Fram din garsoniera părinților era total neîncăpător pentru a încăpea în el coletele macabre, lipseau urmele de sânge, amprentele victimei și lucrurile furate de la aceasta. Practic, în continuare nu exista absolut nicio probă!

Atâtea luni de anchetă feroce nu au putut să producă nici măcar o singură probă. Cu toate acestea, Tribunalul Suprem al Republicii Socialiste România l-a condamnat, în februarie 1979, pe Gheorghe Samoilescu la 25 de ani de închisoare. „Concluzia anchetei era că taximetristul se face vinovat de omor deosebit de grav, viol, tâlhărie și profanare de cadavru.” Patru ani a stat Samoilescu închis, în arest și în penitenciare, pentru o crimă pe care, deși nu o comisese, fusese obligat, prin metode de-a dreptul sălbatice, să o recunoască. În acest timp, familia i-a fost distrusă, părinții s-au sinucis, iar copiii au suferit traume inimaginabile...

Numai că Miliția, Procuratura și Securitatea au trebuit să recunoască faptul că s-au înșelat îngrozitor, iar adevărul fusese manipulat oribil. „Nota privind eroarea judiciară în cazul inculpatului Samoilescu Gheorghe, condamnat pentru omor deosebit de grav”, dezvăluită în premieră în 2010 arată

că Securitatea a știut de la bun început că Samoilescu nu este vinovat. Cu toate acestea s-a făcut tot posibilul să-l constrângă să ia asupra sa omorul. „Conducerea comandamentului, în mod greșit, a orientat și organizat activitățile de investigație și de urmărire penală, mobilizând întregul potențial de muncă în direcția exclusivă a versiunii privind pe Samoilescu Gheorghe. Ca urmare, deși inițial s-au propus și admis măsuri complexe, care vizau și alte persoane suspecte, pe parcurs, din ordinul colectivului de conducere, aceste măsuri au fost neglijate, iar ulterior, abandonate”, se arată în nota Securității.

În fapt, Securitatea nu a admis erorile de bunăvoie, ci forțată de descoperirea adevăratului criminal în noiembrie 1980, când în casa de pe strada Căderea Bastiliei, de lângă Piața Romană, a dezaxatului pictor de mâna a treia Romca Cozmici, Miliția, alertată de vecini, a descoperit cadavrul intrat în putrefacție al unei femei. Luat tare, Cozmici a recunoscut că omorâse femeia, iar în atelierul lui s-au găsit mărturiile altor masacre, între care un vas plin cu oase, sigilat cu ipsos. Era, evident, un alt psihopat sexual și criminal în serie, dar surpriza a venit atunci când, confruntat cu perspectiva unei condamnări la moarte, el i-a declarat anchetatorului, colonelul Corneliu Diamandescu, locțiitorului șefului Miliției Capitalei: „Domnule colonel, eu știu că merg la glonț, dar pentru că vă simpatizez, ați fost domn cu mine, vreau să vă spun că pe Anca tot eu am ucis-o”. Așa s-a stabilit, oficial, nevinovăția lui Samoilescu, care a fost eliberat două luni mai târziu, după prinderea lui Cozmici și după ce au început să apară inclusiv probele materiale, inexistente în cazul presupusului asasin, chinuit, torturat și încarcerat degeaba.

Cozmici locuia aproape de sediul ASE din Piața Romană și acolo agățase sibianca venită să vadă în ce sală fusese repartizată pentru examenul de admitere. Ciudat este că Anca, după ce o pățise și cu „Sami”, care o atrăsese inițial într-o cursă sexuală, nefinalizată totuși, după doar două luni acceptă invitația în casa altui bucureștean. Atracție fatală? De această dată, se ajunge la sex, crimă și ciopârțire a cadavrului. Și jaf – bijuteriile furate Ancăi sunt descoperite la o concubină a lui Cozmici. De asemenea, cheia Wertheim găsită într-unul dintre pachetele macabre este identificată ca aparținând asasinului. Acesta este condamnat la moarte și, înaintea execuției, strigă „Dulce ca mierea e glonțul patriei!” – trimitere directă la titlul unui celebru roman scris de Petru Popescu.

Cazul Cozmici readuce în discuție tema „genei crimei”, fiindcă tatăl criminalului fusese un faimos torționar, comandantul lagărului de „reeducare prin muncă” a deținuților politici condamnați la muncă silnică pe șantierul Canalului Dunăre – Marea Neagră. Eftimie Cozmici (al cărui nume de familie, în epocă, era scris „Cosmici”) a fost numit, de ziua lui, în iulie 1951, comandantul „Centrului de Coordonare a coloniilor de muncă forțată” din Dobrogea, în cei doi ani cât a stat în funcție instituind un regim de teroare și înfometare pentru intelectualii condamnați să execute planul trasat de însuși Stalin. Torționarul a dat ordinele de terorizare a deținuților politici obligați să muncească până la epuizare și a inventat tot felul de pedepse diabolice pentru foștii politicieni, care, unii trecuți de 70 de ani, nu reușeau să-și facă „norma”. Cosmici Senior îi ura pe burjuii cu școală pentru că el era un semianalfabet, cu doar trei clase primare! Singura lui calitate în ochii conducerii comuniste a Republicii Populare

Române era că fusese coleg de celulă cu activiști ilegaliști ca Gheorghe Gheorghiu-Dej, Nicolae Ceaușescu sau Alexandru Iliescu (tatăl viitorului președinte Ion Iliescu). Născut în 1910 în comuna tulceană Isaccea, Eftimie „muncise ca băiat de prăvălie în târgul Galațiului, iar în 1929 a ajuns la București, unde a urmat cursurile unei școli de bucătari. În 1934 s-a înscris în Uniunea Tineretului Comunist, participând la acțiuni ilegaliste. În timpul unei misiuni la Ploiești, în care împărțea manifeste care incitau la grevă, a fost arestat. A stat în pușcăria de la Târgu-Jiu în anii 1941-1943, iar, după preluarea conducerii de către Partidul Comunist, a primit însărcinări în structurile de partid și de stat. În 1947 a ajuns director al Casei de Asigurări Sociale din București, iar la 1 iunie 1949 a devenit director al Întreprinderii economice de stat «Munca Exterioară» din cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor, unde a avansat până la gradul de colonel”. Sub conducerea lui, „deținuții erau bătuți, torturați și chiar violați de gardieni. Peste 170 de persoane au sfârșit aruncate la groapa comună din Cernavodă, din cauza condițiilor inumane, prin care deținuții erau chinuiți, infometați și apoi trimiși să muncească ore în șir, până la epuizare. În documentele PCR se pomenește faptul că Eftimie Cosmici a impus la Canal regula ca deținuții care nu-și îndeplineau normele aberant de mari să fie menținuți la muncă, fără pauză și fără hrană, încă opt ore. De asemenea, îi însărcinase la o ședință pe comandanții lagărelor să monteze sârmă ghimpată pe pereții carcerelor, ca deținuții trimiși la carceră să nu se poată sprijini de ei. În calitate sa de comandant, Cosmici nu poate fi străin nici de deciziile de punere a deținuților în lanțuri sau de montarea dispozitivelor de electroșocuri. Sub

conducerea sa, coloniile de la Canal primeau cantități total insuficiente de alimente și de o calitate ucigașă: varză murată împutită, cartofi degerați, arpacaș și paste făinoase pline de viermi”, relatează Adrian Cârlescu, autorul cărții „Columbia, spectacolul morții”. Așadar, există sau nu „gena crimei”? Fiul torționarului ajunge criminal în serie...

Doar mărturisirea lui Romca Cozmici l-a salvat pe Gheorghe Samoilescu, condamnat absurd pentru o crimă pe care n-o comisese niciodată. Eliberat din închisoare, i se stabilește o despăgubire de 70.000 lei (echivalența salariilor din perioada detenției), din care statul reține cu cinism aproape jumătate, 30.000, drept „cheltuieli de cazare și hrană”!!!.

Din punct de vedere juridic, deciziile ulterioare eliberării au frizat absurdul: prin Decizia nr. 75 din 10 iunie 1981 a Tribunalului Suprem, s-au casat hotărârile de condamnare, trimițându-se cauza lui Samoilescu la Procuratura București, pentru... completarea(?) urmăririi penale. Apoi, în 1982, procurorii l-au scos pe Samoilescu de sub urmărirea penală pentru viol, omor deosebit de grav și profanare de cadavre, dar au menținut acuzația de abuz de încredere, pentru faptul că Samoilescu reținuse lănțișorul victimei. Pentru această faptă, s-a dispus încetarea procesului penal, dat fiind că „persoana vătămată nu a formulat plângere penală prealabilă pentru această faptă, care beneficiază și de amnistia prevăzută de Decretul nr. 115/1977”. (Anca, „persoana vătămată”, era moartă de cinci ani!)

În aprilie 1997, Gheorghe Samoilescu a depus plângere penală la Procurorul General al României, cerând pedepsirea anchetatorilor care i-au distrus viața. Deși cei mai mulți dintre foștii milițieni și procurori care îl anchetaseră trăiau,

nu s-a luat nicio măsură. Samoilescu a murit în 2005, bolnav de cancer pulmonar. În iulie 2012, Laura Margareta Tarchetta, fiica lui, a depus la Tribunalul București o cerere de revizuire a dosarului de omor în care fusese condamnat tatăl ei. Cererea a fost respinsă pe rând de Tribunalul București, Curtea de Apel București și Înalta Curte de Casație și Justiție!!! „În speță, față de actele existente la dosarul cauzei, Înalta Curte constată că motivele invocate de revizuianta T. Laura pentru defunctul Samoilescu Gheorghe, nu se încadrează în cazul de revizuire prevăzut de dispozițiile art. 394 lit. e) Cod procedură penală, având în vedere că nu există două hotărâri judecătorești definitive care nu se pot concilia”, au arătat judecătorii Înaltei Curți, în decizia din 2012. În iulie 2013, Laura Tarchetta a dat în judecată statul român solicitând „reparare prejudicii erori judiciare”. Statul român a invocat „excepția prescripției dreptului material la acțiune”! În procesul „Tarchetta versus statul român”, în februarie 2014, Tribunalul București a decis că statul trebuie să plătească 500.000 de euro cu titlu de daune morale „ca urmare a erorii judiciare săvârșite împotriva defunctului Samoilescu Gheorghe”. Decizia a fost atacată cu recurs de statul român, iar în data de 20 aprilie 2015, Curtea de Apel București s-a pronunțat: „despăgubirile cuvenite reclamantei sunt în quantum de 10.000 de euro, în echivalent în lei la data executării efective”...

Spiritele vii și luminoase de la sumbrul Institut Medico-Legal

Mina Minovici s-a născut în 30 aprilie 1858 la Brăila într-o familie de vlahi macedoneni, originari din orașul Tetovo din Macedonia. Acesta a fost cel mai important medic legist, farmacist și chimist din România, care a lăsat în medicină o bogăție imensă. Deși era o personalitate marcantă în acest domeniu, Mina Minovici și-a câștigat renumele cu greu, luptându-se câțiva ani să iasă din situația materială precară pe care o avea. Uneori nu avea ce să mănânce, dar asta nu l-a oprit din ceea ce avea să facă mai târziu pentru medicina românească, a declarat profesorul doctor Vladimir Beliş, fostul director al Institutului Național de Medicina Legală „Mina Minovici” din București.

În 1892, Mina Minovici a inaugurat primul institut Medico-Legal din România și din lume. Nouăzeci și trei de ani mai târziu, în 1985, Institutul Medico-Legal a fost dărâmat fără să se țină seama de originalitatea arhitecturii, de faptul că a fost primul din lume, copiat de americani și de egipteni.

Profesorul Beliș a asistat la dărâmarea acestui edificiu atât de important pentru țara noastră și susține că a fost o mare pierdere pentru istoria românească.

La începutul secolului XX, Mina Minovici era considerat cel mai mare specialist în conservarea corpului uman. Din acest motiv, el a fost invitat la decesul multor membri ai caselor regale din Europa. Rețeta lui Mina Minovici are în componență două formule: una de îmbălsămare și una de mumifiere. Prin această rețetă, Mina Minovici reușea să conserve corpurile fără să extragă organele din interior. Mina Minovici este autorul celui dintâi tratat complet de medicină legală din regiunea Balcanilor. Volum de 2.000 de pagini, după care și astăzi, studenții din România învață tainele medicinei legale.

Pentru istoria medicinei românești moderne, familia Minovici poartă calitatea de întemeietori și ctitori. Legiști, chimiști și ingineri de calibru, Minovicii au lăsat o moștenire culturală și socială aparte. Multe dintre obiectele de studiu ale lui Mina Minovici pot fi văzute și astăzi în Muzeul din cadrul IML-București. Aici se găsesc craniile bandiților vremii sau ale victimelor unor accidente, omucideri, schelete ale unor copii mutilați, săbii, arme ale crimei sau chiar tatuaje desprinse de pe trupurile cadavrelor studiate de profesor.

La Cluj, creatorul școlii românești de medicină legală a fost profesorul Nicolae Minovici, fratele și cel mai apropiat colaborator al lui Mina Minovici.

La numirea sa ca profesor la noua facultate românească, Nicolae Minovici era deja o autoritate recunoscută în specialitate, printre altele și pentru sistemul de fotografiere

postmortem premiat cu medalia de aur la Expoziția internațională de igienă socială, ținută la Roma în 1912.

Teza sa de doctorat *Tatuajele în România* constituie o premieră în literatura românească de specialitate, care arată importanța tatuajului în practica medico-legală și a stabilirii identității.

În perioada sa clujeană, între 1919-1932, Nicolae Minovici publica o serie de studii referitoare la procesul de autoliză, alcoolism, anomaliile congenitale ale inimii, osteologia medico-legală, precum și o remarcabilă monografie de specialitate privind tehnica autopsiei medico-legale, apărută în 1924.

Celebre în lume sunt experiențele întreprinse de Nicolae Minovici în 1904 privitoare la mecanismul morții prin spânzurare. El s-a supus unor experiențe extrem de riscante, spânzurându-se timp de 6 până la 10 secunde, din care cea mai lungă a durat circa 25 secunde. El descrie simptomele ce preced moartea în astfel de împrejurări. Experiențele și concluziile la care a ajuns asupra mecanismului morții prin spânzurare au fost acceptate de toată lumea medicală și re-luate în tratate de medicină legală străine, precum Lacassagne și Bokarius, care reproduc integral în tratatele lor atât textul cât și figura savantului român.

În 1936, Nicolae Minovici va crea o primă structură de Societate de Medicină Legală din România, pe care o intitulează Asociația Medicilor Legiști, precum și a unei reviste, *Revista de Medicină Legală*, o primă publicație periodică de specialitate, ce va apare trimestrial până în 1940, publicarea ei fiind întreruptă de anii războiului.

În 1937, Nicolae Minovici a organizat, în calitate de secretar general, cel de al XII-lea Congres internațional de

antropologie, care s-a ținut la București, alături de profesorul Francis Iosif Rainer. De asemenea, Nicolae Minovici a desfășurat o bogată activitate în plan medico-social, fiind întemeietorul primei structuri de salvare din București – Societatea Salvarea – 1906, al Spitalului de Urgență în 1934 și al Școlii Samaritene din același an. Este, de asemenea, creatorul Muzeului de artă populară, care îi poartă numele.

Născut, în 1895, în comuna Vidra, din județul Vrancea, Mihail Kernbach a urmat Facultatea la Iași și Cluj. Pentru deosebitele calități de cercetător, Mihail Kernbach a fost remarcat de frații Mina și Nicolae Minovici și reținut în învățământul superior, astfel încât între anii 1919-1921 a lucrat ca preparator la Catedra de Anatomie Patologică; în 1921, a devenit doctor în medicină; în 1923, a fost numit șef de lucrări la Catedra de Medicină Legală; în 1927, având titlul de conferențiar, a predat cursuri la Academia de Drept din Oradea; între anii 1932-1951, a fost numit profesor la Catedra de Medicină Legală a Facultății de Medicină din Cluj. A îndeplinit funcția de decan între anii 1945-1948. În 1948, a devenit rector, funcție din care a demisionat în 1950.

După excluderea sa din Partidul Comunist în 1951, la recomandarea profesorului Parhon și a profesorului Rainer, a fost transferat la Facultatea de Medicină din Iași, unde a funcționat până în 1964. Practician desăvârșit, s-a implicat în rezolvarea celor mai dificile cazuri de crime și morți suspecte. Ca expert, s-a remarcat prin curajul opiniei, rigoarea științifică și experiența practică; a apelat la metode variate, adecvate fiecărui caz, respingând rutina și transformând expertiza într-o adevărată demonstrație științifică.

A fost numit medic legist al județului Cluj în 1930, director al Institutului Medico-Legal Cluj între anii 1946-1952 și al Institutului Medico-Legal Iași între anii 1952-1964. A fost cooptat în echipe internaționale de expertiză medico-legală, cum a fost comisia de clarificare a masacrului de la Katin. Preocupat de prestigiul specialității față de justiție, a lărgit sfera probelor obiective medico-legale prin aplicarea, din anul 1928, după experiența franceză, a noilor metode imuno-ereditare în filiație.

Particularitățile patologice medico-legale, variabilitatea relațiilor cauzale în medicina legală au fost sintetizate în *Tratatul de medicină legală* editat în 1957.

Ion Moraru, absolvent al Facultății de Medicină din Cluj în anul 1953 cu diploma de merit (*magna cum laude*), a urcat toate treptele ierarhiei universitare, de la preparator, la profesor șef de catedră.

Datorită remarcabilelor sale calități de medic, dascăl și om de știință, a deținut funcții importante în domeniul ocrotirii sănătății și cercetării științifice medicale: vicepreședinte al Consiliului Executiv al OMS (Organizația Mondială a Sănătății), membru titular și vicepreședinte al Academiei de Științe Medicale, președinte al Secției Române a Uniunii Medicale Balcanice, președinte al Societății de Morfologie Normală și Patologică, președinte al Comisiei Naționale de Imunologie, membru al Academiei Internaționale de Medicină Legală, expert în genetică umană al OMS etc. Între 1958-1973, destinul medicinei legale avea să fie legat de profesorul Ion Moraru. El a fost cel ce a avut o contribuție determinantă la dezvoltarea pe baze moderne a anatomiei patologice, la reintroducerea geneticii în cercetarea și

practica medicală, în anii de tristă amintire, când genetica se afla înăbușită în dogmele miciurinismului, precum și la renașterea imunologiei în țara noastră. Activitatea sa științifică, deosebit de valoroasă și bogată, s-a concretizat în peste 350 de lucrări publicate în țară și străinătate, aducând contribuții originale în domeniul anatomiei patologice, medicinei legale, geneticii și imunologiei.

Vladimir Beliş s-a născut în București la 1 mai 1930. A urmat cursurile Facultății de Medicină București în perioada 1948-1954. Din 1959, îmbrățișează cariera universitară, parcurgând toate etapele didactice, de la preparator până la profesor universitar în 1990. Din același an, devine și șeful Catedrei de Medicină Legală al Facultății de Medicină din cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila”. Lista de lucrări publicate este impresionantă, cuprinzând patru monografii, cinci cursuri și manuale, 185 lucrări științifice publicate. Dintre acestea, reprezentând puncte de referință pentru practica și cercetarea în medicina legală românească, trebuie menționate: *Traumatologia mecanică în practica medico-legală și judiciară*, 1985; *Aspecte toxicologice, clinice și medico-legale în etilism*, 1988; *Îndreptar de practică medico-legală*, 1990; *Investigația microscopică în medicina legală*, lucrare care a obținut premiul Academiei Române în 1995; *Ghid de urgențe medico-judiciare*, 1998.

O mențiune cu totul specială merită monumentală lucrare *Tratat de Medicină Legală* (2 volume, 2.000 pagini), publicată în 1995.

De numele profesorului Beliş se leagă reînființarea în 1992 a Societății Române de Medicină Legală, după primul pas făcut în 1936 de Nicolae Minovici, al cărei președinte

este de la acea dată și până în prezent. Profesorului Beliș i se datorează, de asemenea, reapariția în 1993 a *Revistei Române de Medicină Legală* și succesul ulterior al acestei publicații de circulație internațională, apreciată și inclusă în cadrul marilor nomenclatoare internaționale de specialitate.

A militat activ pentru sensibilizarea societății civile și a organismelor de stat, asupra necesității coordonării eforturilor în lupta împotriva traficului și consumului ilegal de droguri, devenind în 1994 Membru al Asociației Române de Luptă împotriva Drogurilor.

Poate cea mai importantă realizare a profesorului Beliș, în orice caz cea care a necesitat cel mai mare consum de energie și o perseverență ieșită din comun a fost conceperea Legii privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, a Regulamentului de aplicare al acesteia precum și a Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale. (www.legmed.ro)

Din păcate, situația domeniului în care au excelat acești savanți români nu este prea fericită acum. Ba, dimpotrivă, Serviciile de Medicină Legală din România sunt într-o „situație dramatică” – două unități nu au laborator de toxicologie, 13 funcționează fără laborator de anatomie patologică, iar 16 nu pot face nici măcar analize simple pentru stabilirea grupei de sânge, în timp ce 13% dintre autopsii nu se efectuează la sediul instituțiilor medico-legale, ci pe teritoriul județului, în condiții mai mult sau mai puțin improvizate, arată raportul pe 2016 al Institutului Național de Medicină Legală (INML). În plus, în aproximativ 20% dintre autopsii, medicii legiști trebuie să facă necropsia asupra unor cadavre

cu risc biologic considerabil (TBC activ, Hepatita B și C, SIDA, putrefacție avansată), aspect mult prea ușor uitat de autorități. De asemenea, unele servicii de medicină legală se confruntă cu o lipsă acută de personal, relatează News.ro. august-2017.

Astfel, potrivit raportului citat, la nivel național există două servicii județene de Medicină Legală (SMLJ), respectiv cele din Ilfov și Giurgiu, care nu au laborator de toxicologie, 13 unități nu au laborator de anatomie-patologică, respectiv cele din Alba, Brașov, Caraș-Severin, Dâmbovița, Giurgiu, Gorj, Ialomița, Ilfov, Maramureș, Olt, Sălaj și Teleorman, iar 16 unități nu pot face nici cea mai simplă investigație serologică (grupă de sânge), fiind vorba despre cele din județele Argeș, Bacău, Bistrița Năsăud, Caraș-Severin, Covasna, Dâmbovița, Galați, Giurgiu, Gorj, Harghita, Ialomița, Ilfov, Maramureș, Mehedinți și Olt.

De asemenea, majoritatea serviciilor județene de Medicină Legală care au laborator de toxicologie pot face doar determinarea alcoolemiilor, întrucât nu sunt dotate cu mijloace de determinare a stupefiantelor, arată raportul INML pe 2016.

În anul 2016, la nivel național au fost făcute 21.939 de autopsii, cu aproape 2.000 mai multe decât în 2015. 13% dintre autopsii nu se efectuează la sediul instituțiilor medico-legale, ci pe teritoriul județului, în condiții mai mult sau mai puțin improvizate. Pentru a schimba această situație, ar trebui ca toate serviciile județene de Medicină Legală să aibă sală de autopsie proprie și mijloace de transport proprii, ceea ce, din păcate, nu există, se mai menționează în document.

Rețeaua de medicină legală cuprinde 53 de unități medico-legale în care au activat în cursul anului 2016 un număr de 1.012 persoane, dar încadrarea cu personal în majoritatea instituțiilor de profil se situează mult sub nivelul minim acceptabil, în raport cu volumul de muncă. Acestei lipse acute de personal i se adaugă o repartizare disproporțională pe județe și municipii a medicilor legiști, neexistând niciun fel de corelație cu populația județelor deservite.

Conform sursei citate, 15 servicii județene de Medicină Legală se situează mult sub necesarul minim de un medic legist la 100.000 de locuitori, între acestea fiind unitățile din Maramureș (0,76), Călărași (0,63), Galați (0,64) sau Teleorman (0,92).

„Reperul de un medic legist/100.000 locuitori nu reprezintă un maxim ideal, ci reprezintă un minimum aflat la limita funcționalității sistemului medico-legal. În situația în care există un singur medic legist încadrat într-un serviciu județean de Medicină Legală, este iluzoriu să se vorbească despre calitatea și celeritatea activității judiciare. Poate că unii apreciază că dramatizăm excesiv situația existentă. O facem doar în conformitate cu realitatea. Dacă resursele financiare, materiale și umane sunt atât de limitate și nu pot fi îmbunătățite, poate o soluție ar putea fi concentrarea resurselor către dotarea corespunzătoare a laboratoarelor Institutelor de Medicină Legală, dotare atât umană, cât și tehnică, pentru a face față solicitărilor de investigații a SMLJ arondate”, se mai arată în raportul Institutului Național de Medicină Legală.

Autorii raportului semnalează probleme legate și de organizarea actuală a rețelei, în care servicii județene de

Medicină Legală sunt subordonate spitalelor județene (în sensul că banii alocați de la buget sunt gestionați de spital) și, implicit, subordonate consiliilor locale. Ei spun că sunt probleme care se perpetuează și se acutizează: spitalele au probleme financiare și organizatorice deosebite, astfel încât nevoile de dotare cu aparatură medicală și personal ale spitalului fac ca nevoile SMLJ să fie trecute pe un plan secundar (cu toate că finanțarea este total diferită).

„Cel mai adesea directorul spitalului județean asimilează Serviciul Județean de Medicină Legală cu o secție de spital, ceea ce favorizează atitudini abuzive, se efectuează încadrări de personal fără specializarea necesară, destituiri sau numiri în funcția de șef de serviciu abuzive, încercări de intimidare sau amestec în organizarea SMLJ și chiar imixțiuni în activitatea medico-legală. În unele județe se observă obstrucționarea de către Spitalul Județean a folosirii fondurilor proprii ale SMLJ acumulate din prestațiile medico-legale (care conform legii trebuie să se afle în administrarea exclusivă a unităților respective). Achizițiile pentru SMLJ se fac de către Spitalul Județean, dar din cauza datoriilor acumulate de spital, furnizorii nu livrează produsele necesare, rezultând de aici întârzieri inadmisibile în aprovizionarea SMLJ cu reactivi, materiale sanitare și echipamente de protecție, consumabile, birotică. Aprovizionarea se face prin achiziția publică a instituției, deși fondurile sunt separate și activitatea separată”, se mai precizează în raportul INML.

În același document se mai arată că, totodată, există situații în care planurile de investiții sunt trunchiate și amânate de către administrația Spitalului Județean pe intervale „sine die”, astfel încât nu pot fi puse în aplicare etapizat și

funcțional. „Se ignoră cu bună știință organigrama minimă pentru instituțiile medico-legale (chiar normele Ministerului Sănătății sunt încălcate prin subdotare cu personal). Spitalul Județean refuză sistematic aplicarea prevederilor legale privind salarizarea personalului SMLJ, plata sporurilor de periclitate, a orelor de gardă și a orelor de muncă prestate sâmbătă, duminică și în timpul sărbătorilor legale”, se mai spune în raport. (*www.digi24.ro*)

Lămuriri bibliografice

Pentru a aduna materialul documentar necesar realizării acestui nou volum din colecția „Istории secrete” am consultat colecțiile unor cunoscute publicații, precum și arhivele lor online. Le rămân îndatorat colegilor de la Adevărul, Memoria, Historia, Formula As, Libertatea, Jurnalul Național, Evenimentul Zilei, Ziarul de Duminică, Click!, precum și celor de la Agenția Mediafax.

Recunoștința mea îi vizează în egală măsură și pe cei care gestionează resursele de pe internet ale site-urilor și blogurilor:

www.adevarul.ro

<http://anonimus.ro>

<http://a1.ro>

www.antena3.ro

<http://bucuresti-strictsecret.blogspot.ro>

www.comunismulinromania.ro

www.contributors.ro

www.cotidianul.ro

<http://crispedia.ro>

www.cristoiublog.ro
www.cultural.bzi.ro
<http://cugetliber.ro>
www.curentul.info
www.dcnews.ro
www.descopera.ro
www.digi24.ro
<http://enciclopediaromaniei.ro>
<http://evz.ro>
www.formula-as.ro
www.gandul.info
www.historia.ro
www.hotnews.ro
<https://identitatea.ro>
<http://istoriacomunismului.ilariontiu.ro>
www.istoriecontemporana.ro
www.istorie-pe-scurt.ro
<http://istorieveche.ro>
<https://istoriiregasite.wordpress.com>
<http://jurnalul.ro>
www.legmed.ro
www.monitorulcj.ro
www.napocanews.ro
www.obiectiv.info
<https://orasulmeuchisinau.wordpress.com>
<https://penitenciare.info>
www.procesulcomunismului.com
www.puterea.ro
www.rador.ro
www.replicahd.ro

www.ring.ro
<http://romania-libera.ro>
<http://roncea.ro>
www.rtv.net
www.stelian-tanase.ro
www.stiripesurse.ro
www.timpul.md
www.zf.ro/ziarul-de-duminica
www.ziare.com
www.ziaristionline.ro
www.ziarulmetropolis.ro
www.ziuanews.ro

Foarte multe informații prețioase am cules din enciclopedia online Wikipedia (<https://ro.wikipedia.org/>).

Nefind o lucrare științifică (vreo „teză de doctorat”!), ci una de popularizare realizată prin procedeul agregării de informații din varii surse, nu am inclus note în subsolul paginilor în care să precizez data și locul unde au apărut fragmentele citate, ci doar am marcat preluările din presa scrisă și online cu ghilimele, citând explicit link-urile, spre a nu îngreuna/complica inutil lectura.

Am consultat și mai multe volume ce cuprind date și informații despre secretele medicinei legale din România: Ionel Ștefan Alexandru și Milica Alexandru – *Terente – regele bălților*, Editura Dunărea, Brăila, 2003.

Tudor Arghezi – *Cu bastonul prin București*, Editura pentru literatură, București, 1961.

Constantin Bacalbașa – *Bucureștii de altădată*, Ediția a II-a, Vol. I – 1871-1884, Vol. II – 1885-1901, Vol. III – 1901-1910,

- Vol. IV – 1910-1914, Editura Ziarului Universul, București, 1927-1935.
- Emanuel Bădescu – *De toate din vechiul București*, Editura Vremea, București, 2014.
- Emanuel Bădescu – *Istории din Bucureștiul neogotic*, Editura Vremea, București, 2015.
- Constantin Beldie – *Memorii. Caleidoscopul unei jumătăți de veac în București (1900-1950) și alte pagini memorialistice*, Editura Albatros, București, 2000.
- Sylvia Bernescu – *În ghearele lui Terente*, Dimineața, 28 octombrie 1924.
- Gheorghe Bezviconi – *Cimitirul Bellu din București – muzeu de sculptură și arhitectură*, București, 1941.
- Gheorghe Bezviconi – *Necropola Capitalei*, Institutul de Istorie „N. Iorga”, București, 1972;
- Dicționar enciclopedic* (ediția a II-a, revăzută și completată), Casa Cărții „Mitropolit Petru Movilă”, Editura Museum, Chișinău, 1997.
- Victor Bilciurescu – *București și bucureșteni de ieri și de azi*, Editura Universul, 1945.
- Dan-Silviu Boerescu – *Crime și catastrofe uitate din istoria neagră a României*, Editura Integral, București, 2018.
- Dan-Silviu Boerescu – *Enigmele nedezlegate și ciudățeniile erotice ale crimelor care au zguduit Bucureștii*, Editura Integral, București, 2017.
- Dan-Silviu Boerescu – *Haiducii și bandiții care au terorizat Bucureștii*, Editura Integral, București, 2017.
- Dan-Silviu Boerescu – *Istoria în roșu și negru. Crime, pedepse și execuții banditești*, Editura Integral, București, 2017.

Dan-Silviu Boerescu – *Misterele și tenebrele unui oraș de povești*, Editura Integral, București, 2017.

Dan-Silviu Boerescu – *Secretele închisorilor românești. De la Ceaușescu și Râmăru la Cristi Borcea*, Editura Integral, București, 2017.

Lucian Boia – *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune*, Editura Humanitas, București, 1997.

Valeriu Lucian Bologa – *Istoria medicinei românești*, Editura Medicală, București, 1972.

Octavian Buda, Dan Dermengiu – *Criminalitatea: o istorie medico-legală românească*, Editura Paralela 45, Pitești, 2007.

Ion Bulei – *Scurtă istorie a românilor*, Editura Meronia, București, 1996.

Anton Caragea – *Pagini de istorie ascunsă*, Editura Cartier, Chișinău, 2004.

Adrian Cioroianu – *Cea mai frumoasă poveste. Câteva adevăruri simple despre Istoria Românilor*, Editura Curtea Veche, București, 2013.

Adrian Cioroianu – *Pe umerii lui Marx*, Editura Curtea Veche, București, 2005.

Iurie Colesnic – *Basarabia necunoscută*, vol. II, Editura Museum, Chișinău, 1993.

Mircea Constantinescu – *După București, potopul...*, Editura Biblioteca Bucureștilor, București, 2001.

Neagu Djuvara – *O istorie povestită pentru cei tineri*, ediția a IV-a, Editura Humanitas, București, 2002.

Graziella Doicescu – *Captivantul București Interbelic*, Editura Vremea, București, 2008.

Paul Filip – *Bellu, Pantheon național*, vol. I-II, Editura Tradiție, București, 1997-2010.

- Vlad Georgescu – *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, Editura Humanitas, București, 1992.
- Keith Hitchins – *Scurtă istorie a României*, traducere de Lucia Popovici, Editura Polirom, Iași, 2015.
- Keith Hitchins – *România: 1866-1947*, ediția a IV-a, traducere din engleză de George G. Potra și Delia Răzdolescu, Editura Humanitas, București, 2013.
- Samuil Horváth – *Din istoria medicinei legale la Români*, Editura Victoria, Cluj, 1934.
- Adrian Majuru – *București. Diurn și nocturn*, Editura Curtea Veche, București, 2009.
- Adrian Majuru (coordonator) – *Bucureștiul subteran. Cerșetorie, delincvență, vagabondaj*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
- Adrian Majuru – *Familia Minovici – univers spiritual*, Editura Institutului Cultural Român, 2005.
- Nicolae Minovici – *Studiu asupra spânzurării*, București, 1904. (Ediție nouă la Editura Curtea Veche, București, 2007.)
- C. Neagu, D. Marinescu, R. Georgescu – *Fapte din Umbră*, vol. I-III, Editura Politică, București, 1977.
- Aurora Nicolau – *Tainica inimă a Bucureștilor*, Editura Integral, București, 2017.
- Alexandru Olaru – *Interferențe medico-culturale: file din istoria medicinei românești*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1983.
- Ioana Pârvulescu – *Întoarcere în Bucureștiul interbelic*, Editura Humanitas, București, 2009.
- Gheorghe Parusi – *Cronica Bucureștilor, întocmită din document și sentiment*, Editura Compania, București, 2005.

- Gheorghe Parusi – *Cronologia Bucureștilor – 20 septembrie 1459–31 decembrie 1989: zilele, faptele, oamenii capitalei de-a lungul a 530 de ani*, Editura Compania, București, 2007.
- Andrei Pippidi – *Case și oameni din București*, ediția a II-a, Vol. I-II, Editura Humanitas, București, 2012.
- Colonel Popescu-Lumină – *Bucureștii din trecut și de astăzi*, Editura Ziarului „Universul”, București, 1935.
- George Potra – *Din Bucureștii de ieri*, vol. I-II, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1990.
- George Potra – *Documente privitoare la Istoria Orașului București*, Vol. I-II, Editura Academiei R.P.R., București, 1967.
- Alexandru Predescu – *Vremuri vechi bucureștene*, Editura pentru Turism, București, 1990.
- Lucian Predescu – *Enciclopedia Cugetarea*, Editura Cugetarea-Delafras, București, 1940.
- Mihai Sorin Rădulescu – *În căutarea unor istorii uitate*, Editura Vremea, București, 2011.
- Costin Scorpan – *Istoria României. Enciclopedie*, Editura Nemira, București, 1997.
- Ioan Scurtu, Theodora Stănescu-Stanciu, Georgiana Margareta Scurtu – *Istoria Românilor între anii 1918-1940*, Editura Universității din București, București, 2001.
- Traian Tandin – *Cei mai odioși 100 criminali români*, Editura Tritonic, București, 2008.
- Traian Tandin – *Comisar la omoruri: antologia crimelor din România*, Editura Aldo Press, București, 2003.
- Traian Tandin – *Jafuri celebre din România*, Editura Aldo Press, București, 2001.

Nicolae Vătămanu – *Istorie bucureșteană*, Editura enciclopedică română, București, 1973.

Nicolae Vătămanu – *Odinioară în București*, Editura Eminescu, București, 1975.

*** – *Bibliografia Românească Modernă*, volumele I-IV Editura Academiei Române, București, 1984-1996.

Mulțumirile mele se îndreaptă către colectivul **Anticariatului UNU**, Str. Academiei, 4-6, București, care m-a ajutat cu profesionalism în activitatea de documentare, ca și în cazul altor cărți semnate de mine. (www.anticariat-unu.ro)

Colecția ISTORII SECRETE

prezentată de Dan-Silviu Boerescu

Am fost prea multă vreme prizonierii stereotipurilor patriotarde din manualele de istorie, care au falsificat – vreme de mai multe generații – semnificația unor fapte și evenimente care ne definesc ca popor. Uneori, trucajele propagandistice s-au realizat prin omisiune, alteori prin folosirea de clișee specifice luptei de clasă de inspirație sovietică.

Însă, în momentul de față, când accesul liber la informație nu mai este o utopie, putem puncta altfel o sumedenie de episoade istorice și putem privi personajele exponențiale ale diferitelor epoci în toată complexitatea lor umană, fără teama de a deveni culpabili în ochii cenzurii, dar și cu riscul inerent de a șoca naționaliștii, protocroniștii sau extremiștii, indiferent de culoare lor politică.

Spre descifrarea istoriei secrete a României!

Un proiect editorial

INTEGRAL

Volumul I

Cele mai murdare crime politice din istoria modernă a României

Secolul XX a fost marcat de o succesiune de întâmplări tragice – asasinate politice sau felurite „accidente” ale unor lideri români, care au hrănit toate o mulțime de scenarii și teorii ale conspirației. Au murit, în circumstanțe care ridică multe semne de întrebare, personalități care au marcat decisiv epoca lor și care au avut orientări ideologice de toate culorile – liberali, țărăniști, carliști, legionari, comuniști etc., uniți între ei numai de caracterul violent al sfârșitului fiecăruia, provocat de glonț, otravă, rangă sau baionetă.

Volumul II

Clipele astrale ale istoriei României Zece zile incredibile care ar fi putut schimba destinul țării

Ziua în care, în anul 44 î. Hr., Burebista a fost asasinat și cea de Crăciun, în 1990, când Regele Mihai s-a întors prima oară în România după mai bine de patru decenii de exil, dar a fost izgonit din nou din țară, ziua în care, în august 1601, Mihai Viteazul a fost ucis la Câmpia Turzii și cea, din august 1991, când Republica Moldova și-a declarat independența față de Uniunea Sovietică dar nu s-a reîntors la sânul Patriei-Mamă... sunt doar câteva momente istorice în care România și-a ratat destinul.

Volumul III

Pagini din istoria țării pe care am vrea să le uităm

Istoria unei țări nu se compune doar din momente glorioase, de apoteoză și triumf, când mulțimile exultă de fericire, iar conducătorii sunt nimbați de haloul gloriei. Din nefericire, adesea memoria colectivă reține traumatizant momentele oribile ale decăderii și agoniei. Nici în cazul poporului român acestea nu au lipsit. De pildă, atunci când Constantin Brâncoveanu și fiii săi au fost uciși și mutilați barbar la Stambul sau atunci când, în 1812, într-o sală a Hanului lui Manuc, Rusia țaristă ne fura prima oară Basarabia, sau atunci când, pe 30 august 1940, la Viena, cu complicitatea lui Hitler și a lui Mussolini, Horthy împlânta pumnalul în trupul Transilvaniei, ori atunci când, în decembrie 1989, cripto-comuniștii confiscau revolta populară...

Volumul IV

Zece mistere fascinante ale spațiului carpato-danubiano-pontic

Sfinxul din Bucegi, Kogaion – polul energetic al Planetei, „Gura de Rai” – locul cu „energie pură” din Carpați (certificat de NASA), tunelurile din Dobrogea, aurul dacic ascuns în munți, tăblițele de aur de la Sinaia, Tărtăria și prima scriere a lumii, comorile templierilor de la Câmpulung Muscel, orașul subteran de sub Sarmisegetuza, Androniconul, scheletele uriașe din Lunca Dunării și... România încă mai are enigme incredibile de descifrat!

Volumul V

Românii neștiuți din spatele marilor personalități ale omenirii și secretele lor odioase

Pare incredibil dar, într-un moment sau altul, lideri mondiali precum Stalin, Hitler și, chiar, Churchill au cochetat, în diverse maniere, cu ideea distrugerii României. În trecutul istoric, asemenea exemple pot fi găsite cu duiumul. Nici prezentul nu ne scutește de asemenea scenarii abracadabrante...

Volumul VI

Cei ce au încercat să distrugă România... și aproape au reușit. Ipoteze despre motivațiile lor ascunse

Pare incredibil dar, într-un moment sau altul, lideri mondiali precum Stalin, Hitler și, chiar, Churchill au cochetat, în diverse maniere, cu ideea distrugerii României. În trecutul istoric, asemenea exemple pot fi găsite cu duiumul. Nici prezentul nu ne scutește de asemenea scenarii abracadabrante...

Volumul VII

Aurul, uraniul și alte comori furate din România Noi scenarii despre marile jafuri naționale

După cucerirea Daciei, Traian a luat atâta aur din comora lui Decebal încât timp de doi ani a oferit cetățenilor Romei petreceri cu mâncare și lupte de gladiatori (*panem et circenses*) gratis. În epoca societăților mixte româno-sovietice (faimoasele Sovrom-uri), în contul achitării „datoriilor de război”, rușii ne-au luat uraniul și alte substanțe rare și prețioase. Astăzi, munții noștri se golesc de păduri în ritm accelerat...

Volumul VIII

Noua ordine europeană Teoria conspirației privind dezmembrarea României și reîmpărțirea Bătrânului Continent

Chiar dacă, deocamdată, separarea Cataloniei de Madrid și dezmembrarea Spaniei au eșuat, tendința de atomizare a Europei, începută o dată cu spargerea în bucăți a fostei Iugoslavii și ruperea Cehoslovaciei, probabil va continua. Franța, Italia sau Marea Britanie par a fi victime predestinate, însă nici România nu este iertată de astfel de amenințări: vă spune ceva „Țara Secuilor”? Surpriza este că nu este singura astfel de încercare...

Volumul IX

Marile manipulări din istoria României Teroriștii din decembrie 1989 – realitate, ficțiune sau manipulare criminală?

„Teroriștii” care ne-au înspăimântat în timpul Revoluției au început să fie pregătiți încă din 1968. Deloc întâmplător, în martie 1989 într-o revistă militară românească se publica studiul *Lupta de rezistență în cadrul războiului de apărare a patriei. Particularități ale participării unităților centrale și teritoriale de securitate la organizarea luptei de rezistență pe teritoriul vremelnic ocupat de inamic*. Istoricii au remarcat că „tema era discutată de mai mulți ani și au existat numeroase ședințe și dezbateri la care participau cadre din Securitate, Armată, Gărzi Patriotice și partid. Au fost elaborate variante de lucru și s-au adus îmbunătățiri periodice ale planurilor, în funcție de realitățile schimbătoare de-a lungul timpului”...

Volumul X

Operațiuni secrete ale unor puteri străine în România

Scena Revoluției din Decembrie 1989 a fost doar una dintre cele pe care au evoluat agenții unor puteri străine, încercând și, uneori, reușind să influențeze evenimente epocale din istoria noastră, în care oamenii cu dublă sau multiplă comandă, reprezentând interesele imperiilor vecine au ajuns foarte aproape sau chiar în vârful piramidei politice autohtone.

Volumul XI

Odissea marilor spioni români din secolul XX

Mihail Moruzov este numele celui care se trage din cazacii zaporojeni refugiați din Caucaz în România. Născut la 18 septembrie 1887, în satul Zebil din Tulcea, într-o familie cu opt copii, Moruzov avea să devină, cu voia sa și împins de instinct, părintele serviciilor secrete românești. Cu toate că a făcut doar trei clase primare, inteligența și flerul tulceanului l-au transformat în timp într-unul dintre cei mai apreciați spioni ai Europei. Maria Tănase, Elena Constantinescu alias Helen O'Brien, Veturia Goga sunt cele mai cunoscute spioane române, unele în acte, altele doar bănuite de așa ceva. Iar gălățeanca Vera Atkins a devenit unul dintre șefii serviciului de spionaj britanic din timpul ultimei conflagrații mondiale.

Volumul XII

Tainele Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918

Actul istoric înfăptuit la 1 Decembrie 1918 a constituit apogeul unor acțiuni politice, militare și diplomatice care, multă vreme, au fost sau sunt încă învăluite în mister, protagoniștii lor fiind unii dintre marii eroi necunoscuți sau abia intuiți ai acelor împrejurări istorice de o însemnătate vitală pentru națiunea română...

Volumul XIII

Războaiele balcanice și alte momente din istoria militară a României despre care se vorbește mai puțin

Cele două Războaie balcanice au anticipat în multe feluri tot ceea ce s-a întâmplat cu România în cele două războaie și în perioadele ce au urmat acestor mari confruntări militare, dar și în perioadele de mari prefaceri istorice care le-au urmat acestora. De ce, totuși, în aceste condiții, cele două importante confruntări regionale sunt de obicei trecute cu vederea de cărțile de istorie? Și e adevărat că, în 1968, tancurile Tratatului de la Varșovia au încercat să treacă granițele dinspre Ungaria și URSS?

Volumul XIV

Basarabia, Bucovina, Cadrilaterul, Maramureșul istoric și alte ținuturi disputate de români

Rușii și ucrainenii ne-au luat, de mai multe ori, Basarabia, Bucovina, Ținutul Herța, Maramureșul istoric (pe care l-au administrat un pic și cehii), Insula Șerpilor și Gurile Dunării. Polonezii au stăpânit părți ale Bucovinei, pe care au avut-o și austriecii, care au primit câteva decenii și... Oltenia. Cu bulgarii ne-am disputat Cadrilaterul, existând discuții și asupra Dobrogei. Nici cu sârbii nu au lipsit discuțiile asupra Banatului...

Volumul XV

Secretele închisorilor românești

În perioada interbelică și a celui de-Al Doilea Război Mondial deținuții comuniști au fost închiși în penitenciare și lagăre. La fel și piloții americani doborâți de apărarea antiaeriană deasupra Bucureștiului și a câmpurilor petrolifere de pe Valea Prahovei. Mai apoi, nu este deloc clar ce s-a întâmplat cu protagoniștii „marelui jaf comunist” din 1959 sau cu *serial killer*-ul Râmaru în închisoare și cum reușeau să evadeze unii deținuți pe vremea lui Ceaușescu...

Volumul XVI

Crime și catastrofe uitate din istoria neagră a României

O colonie muncitorească din apropierea șantierului unei hidrocentrale este spulberată într-o noapte de o revărsare de ape, care au luat cu ele zeci de vieți omenești. Sute de brigadieri entuziaști sau „dușmani ai poporului” trimiși la reeducare pier la Canal și pe faimoasele șantiere ale tineretului. Două mari accidente aviatice, adevărate catastrofe, au avut loc în Banat și în Transilvania în perioada comunistă. Inundațiile din anii 1970-1975 fac numeroase victime. Trei teribile catastrofe feroviare din anii '30 fac sute de victime, iar o a patra se petrece în 1968. În 1930, o biserică a ars cu 118 oameni înăuntru. Un autobuz care circula pe ruta Suceava-Botoșani s-a răsturnat de pe un pod într-o mlaștină adâncă, la Hunțani. În urma accidentului

din 1980 au murit 48 de oameni. Dezastrul de la Certej din 1971, provocat de ruperea digului și alunecarea muntelui de steril din iazul de decantare al exploatării miniere, a provocat 89 de morți și 76 de răniți. Iar în 1974, la Iași, un șofer de camion era pe punctul de a porni un război interetnic după ce, din răzbunare, a călcat cu o mașina grea o șatră de țigani, curmând 24 de vieți.

Volumul XVII

Secretele medicinei legale românești

Ce s-a întâmplat în realitate cu penisul lui Terente din muzeul Institutului de Medicină Legală din București, care era, de fapt, o butaforie? Și cum a reușit Mina Minovici să mumifice corpul portarului de la IML mai bine decât trupurile faraonilor? Iar Nicolae Minovici a fost fratele celebrului legist căruia Institutul Național de Medicină Legală îi poartă numele. Ca și fratele său, și-a dedicat viața științei și a recurs la metode extreme pentru a-și pune în practică studiile. A cercetat efectele agoniei prin autostrangulare și a fost el însuși cobai, spânzurându-se de 12 ori!

Volumul XVIII

Enigmele românești ale celui de Al Doilea Război Mondial

Avea România vreo șansă să lupte pentru a împiedica pierderile teritoriale din vara lui 1940? De ce armata română, după ce a recuperat Basarabia, a continuat să lupte și dincolo de Nistru? De ce nu ne-am retras trupele de la Stalin-grad? Ce s-a întâmplat, de fapt, la Odesa când partizanii (evrei?) au aruncat în aer comandamentul trupelor române? Care sunt explicațiile masacrului de la Cotul Donului, în 1942, când au pierit peste 150.000 de soldați ai noștri? Și dacă Antonescu era lăsat să întoarcă el armele în august 1944? Cum au ocupat Budapesta a doua oară românii în 25 de ani? Ce au făcut la Viena și în Munții Tatra?

Volumul XIX

Întoarcerea lui Dracula: Vârcolaci, strigoi și alți monștri atestați în România

Înainte de proliferării mitului lui Dracula a existat o conțesă transilvană însetată de sânge de fecioară. Dacii, ca să-și înspăimânte dușmanii, foloseau capete de lup împăiate continue cu trupuri de șarpe în loc de steaguri de luptă. În 2015, o femeie din Brașov a divorțat de soțul ei după ce, în nopțile cu lună plină l-a urmărit și a descoperit că acesta, în pielea goală, ataca animalele și le mușca de gât...

Fenomenul Maglavit și alte minuni petrecute pe teritoriul românesc

În vara anului 1935, o Românie întreagă n-avea ochi decât pentru Maglavit, localitatea din Oltenia în care ciobanul Petrache Lupu pretindea că l-a văzut și a vorbit cu Dumnezeu. Foarte repede, societatea s-a împărțit în tabere: unii i-au zis ciobanului analfabet „nebun”, alții „sfânt”, iar unii au bănuit că-i vorba de o escrocherie. Cert e însă că puhoaie de oameni au pornit-o înspre Maglavit, convinși de virtuțile tămăduitoare ale locului. În mai 2015, mii de pelerini au ajuns la Pușcași, un sat din vecinătatea Vasluiului, pentru a se ruga lângă un tablou cu Arsenie Boca, despre care localnicii afirmă că lăcrimează. Iar în iunie 2015, o familie din satul arădean Semlac afirma că a observat cum curge mir dintr-o icoană care îl înfățișa pe Arsenie Boca. Sute de credincioși din zonă au venit în pelerinaj la casa localnicilor, pentru a vedea minunea.

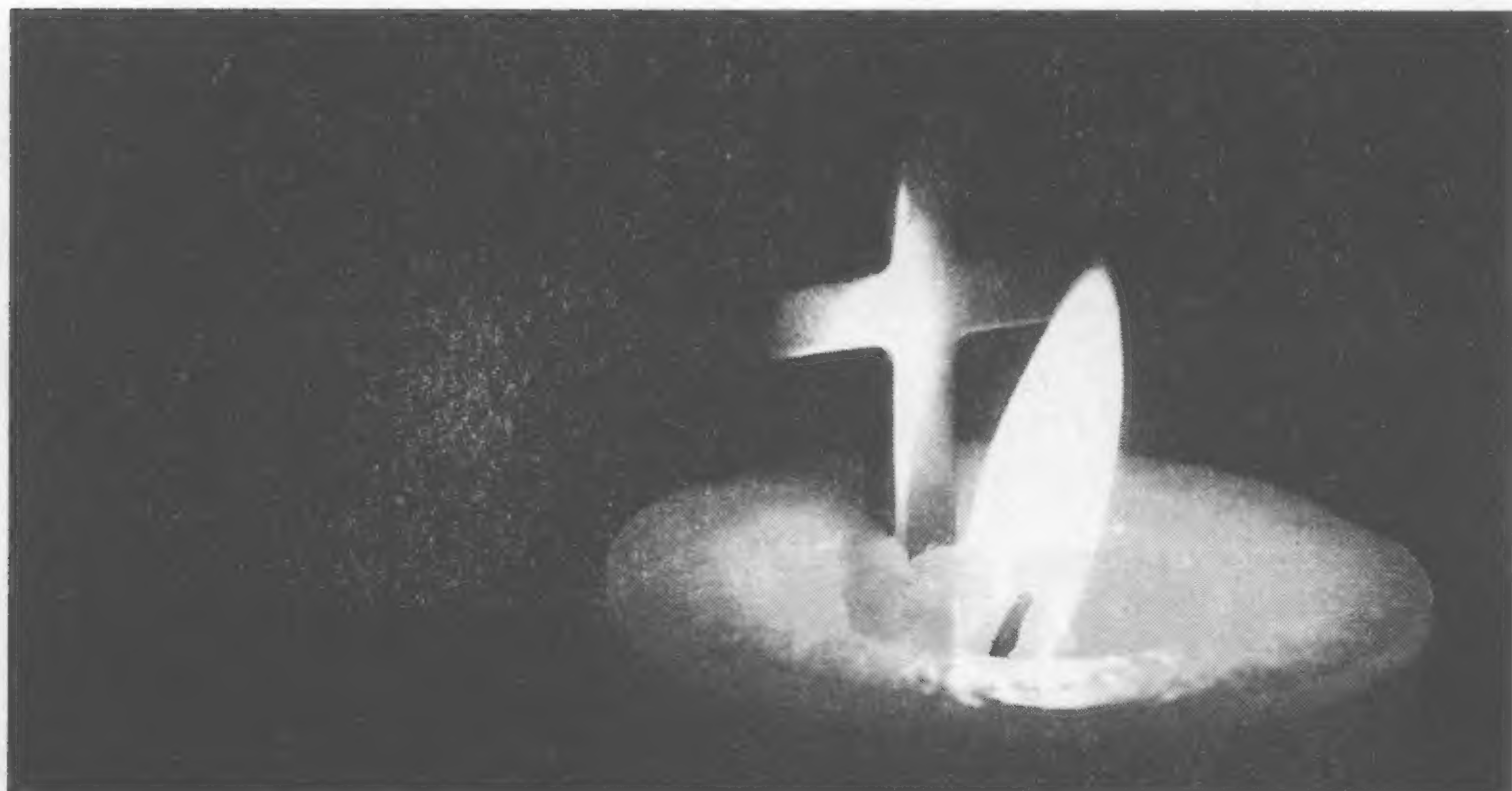

SFINȚI, DUHOVNICI ȘI MĂRTURISITORI ROMÂNI

Despre români s-a spus, adesea cu o îndreptățire piezișă, că, bântuiți fiind de o toleranță ecumenică extremă, nu au o vocație mistică profundă.

Dar galeria Sfinților și Mucenicilor emblematici, a venerabililor Duhovnici și a marilor Mărturisitori români este mult mai complexă decât s-ar crede, fiind populată cu o mulțime de personaje excepționale, care s-au sacrificat pentru credință și neam, luminând un popor iubitor de Dumnezeu și tradiție creștinească.

**Un proiect editorial
INTEGRAL**

INTEGRAL

Integritate și cunoaștere

În lumea noastră, cunoașterea este o necesitate. Este o necesitate de a înțelege lumea în care trăim, de a înțelege oamenii care ne înconjoară. Este o necesitate de a ne cunoaște pe noi înșine, de a ne cunoaște emoțiile, gândurile, acțiunile. Este o necesitate de a ne cunoaște drepturile și îndatoririle, de a ne cunoaște rolul în societate. Este o necesitate de a ne cunoaște limitele și capacitățile, de a ne cunoaște potențialul și talentul. Este o necesitate de a ne cunoaște pasiunile și valorile, de a ne cunoaște scopurile și visele. Este o necesitate de a ne cunoaște starea de sănătate și de a ne cunoaște nevoile. Este o necesitate de a ne cunoaște mediul înconjurător și de a ne cunoaște impactul asupra lui. Este o necesitate de a ne cunoaște istoria și cultura, de a ne cunoaște tradițiile și obiceiurile. Este o necesitate de a ne cunoaște știința și tehnologia, de a ne cunoaște progresul și inovația. Este o necesitate de a ne cunoaște arta și literatura, de a ne cunoaște frumusețea și creativitatea. Este o necesitate de a ne cunoaște religia și spiritualitatea, de a ne cunoaște credința și încrederea. Este o necesitate de a ne cunoaște viața și moartea, de a ne cunoaște începutul și sfârșitul. Este o necesitate de a ne cunoaște totul, de a ne cunoaște pe toți, de a ne cunoaște pe noi înșine.

ROMÂNIA
 ȘI MĂDĂRĂȘI
 ȘI MĂDĂRĂȘI